การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม พระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วีรวัฒน์ โนจา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม พระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วีรวัฒน์ โนจา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

DEVELOPMENT OF AN ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL IN TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT BY USING THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY (PLC) INNOVATION OF PHRAPARIYATTIDHAMMA PRAJAIYAVONGSABADHANA SCHOOL, LI DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE

WIRAWAT NOJA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
ชื่อนักศึกษา	:	วีรวัฒน์ โนจา
ชื่อปริญญา	:	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	:	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	ศ.ดร. พศิน แตงจวง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.)

กรรมการ .....
(ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แตงจวง)

กรรมการ .....
(ดร.ชาลี ภักดี)

กรรมการ .....
(ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Development of an Academic Administration Model in Teaching and Learning Management by Using the Professional Learning Community (Plc) Innovation of Phrapariyattidhammaprajaiyavongsabadhana School, Li District, Lamphun Province
Student's Name	:	Wirawat Noja
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Academic Year	:	2023
Advisor	:	Phramaha Sakun Mahavīro, Asst.Prof.Dr.
Co-Advisor	:	Prof.Dr. Phasina Tangchuang

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusriveerakhunsunthon, Asst. Prof. Dr.)

Thesis Committee :

Chairman .....
(Dr. Prapatpong Senarith)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Sakun Mahavīro, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Prof. Dr. Phasina Tangchuang)

Member .....
(Dr. Chalee Pakdee)

Member .....
(Dr. Chatchai Sirikulpan)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อนักศึกษา : **วีรวัฒน์ โนจา**

ชื่อปริญญา : **ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชา : **การบริหารการศึกษา**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : **ศาสตราจารย์ ดร. พศิน แตงจวง**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา 3) เพื่อทดลองรูปแบบฯ และ 4) เพื่อประเมินผลการพัฒนารูปแบบฯ เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 10 คน เครื่องมือได้แก่ แบบการศึกษาเอกสาร แบบการสัมภาษณ์ กรอบการสนทนากลุ่ม แบบประเมินการทดลอง และแบบประเมินความพึงพอใจ ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า :

1. การบริหารวิชาการของโรงเรียนมี จุดที่ควรพัฒนาได้แก่ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่สามารถใช้การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ได้รับการยืนยันจากผู้ เชี่ยวชาญโดยการสนทนากลุ่ม มี 4 ขั้นตอน คือ Plan-Do-Check-Act และ SC-Model ประกอบด้วย S: Supportive & Shared leadership การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน C : Collective learning and application of learning การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้หลักนวัตกรรม PLC สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community

ซึ่งเป็นการร่วมมือ ร่วมใจกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานในฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

3. การทดลองรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ในการดำเนินกิจกรรมของฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ในช่วงเดือนกันยายน 2565

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

4.1 เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนก่อน-หลังทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการสื่อสาร หลังใช้รูปแบบมากกว่าก่อนใช้รูปแบบ สรุปได้ว่า หลังการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 4.

4.2 ประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC พบว่า ระดับความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.70 และค่า SD = 483 ซึ่งอยู่ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, หลักนวัตกรรม PLC, ด้านการจัดการเรียนการสอน

ABSTRACT

Thesis Topic	:	**Development of an Academic Administration Model in Teaching and Learning Management by Using the Professional Learning Community (PLC) Innovation of Phrapariyattidhammaprajaiyavongsabadhana School, Li District, Lamphun Province**
Student's Name	:	**Wirawat Noja**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Academic Year	:	**2023**
Advisor	:	**Phramaha Sakun Mahavīro, Asst. Prof. Dr.**
Co-Advisor	:	**Prof. Dr. Phasina Tangchuang**

The objectives of this research were: 1) to study conditions of academic administration problems in teaching and learning management of Phrapariyattidhammaprajaiyavongsabadhana School; 2) to develop an academic administration model in teaching and learning management by using the PLC Innovation of the School; 3) to test the model; and 4) to evaluate the model. It was a research and development. The 10 key informants consisted of administrators and teachers. The research instruments included of documents, interviews, group discussion, evaluation forms and satisfaction survey forms. Quantitative data were analyzed by using basic statistics, Mean and Standard Deviation while qualitative data using content analysis.

The results showed that:

1. For school's academic administration, teachers and personnel should be developed and encouraged to apply the research process in developing learners. Stakeholders had cooperated in the school's education management to be strengthened and take responsibility for the results of educational management using academic administration in teaching and learning management by using the PLC innovation in order to develop the school's academic administration.

2. The results of the model for academic administration development in teaching and learning management by using the PLC Innovation of the Phrapariyattidhammaprajaiyavongsabadhana School had been verified by experts

through focus group discussions. The model had 4 steps: Plan-Do-Check-Act and SC-Model: S: Supportive & Shared leadership and C: Collective learning and application of learning by using the Professional Learning Community (PLC) innovation. It was a collaboration of people involved in the academic administration department of the school.

3. The model had been applied to the research target population in the activities of the academic administration department of the Phrapariyattidhamma prajaiyavongsabadhana School during September 2022.

4. The results of an evaluation of the academic administration model using the PLC innovation were as follows:

4.1 Comparison before and after using the model to the level of academic administration in teaching and learning management had found that in terms of academic administration, teaching and learning management, co-operation and communication after using the model were better than before using the model. it could be concluded that after using the academic administration model, there was a better development and that was the answer of the research objective No. 4.

4.2 The result of the satisfaction assessment for the development process of academic administration model in teaching and learning management using PLC innovation found that the satisfaction level had an average ($\bar{X}$) = 4.70, which was the highest level.

Keywords : Academic administrative, Professional Learning Community (PLC) Innovation, teaching and learning Management

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ให้ความรู้ทางการศึกษาด้านบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณรองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา และคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวก ในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้การเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ. ดร.และศาสตราจารย์ ดร. พศิน แตงจวง ที่ให้ความอนุเคราะห์ รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชาลี ภักดี ที่ให้คำปรึกษา CHAIYA PLC MODEL และดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ ที่ให้คำปรึกษา ตรวจทานสถิติที่ใช้ในการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร ที่ชี้แนะแนวทาง ให้ข้อคิด กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนประสบผลสำเร็จ ตลอดจนผู้อำนวยการ ครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ที่ให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย รวมทั้งมิตรสหายช่วยชี้แนะวิทยานิพนธ์จนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา และญาติมิตรสหายทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ให้การสนับสนุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกค่าใช้จ่ายการอบรมแต่ละครั้ง และคอยเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนจบการศึกษาระดับปริญญาโท ประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ให้ความรู้วิทยานิพนธ์อันทรงคุณค่าอย่างยิ่ง และจะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สืบไป

วีรวัฒน์ โนจา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	**จ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	**ช**
กิตติกรรมประกาศ	**ฌ**
สารบัญ	**ญ**
สารบัญตาราง	**ฏ**
สารบัญภาพ	**ฑ**
บทที่ 1 บทนำ	**1**
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	**9**
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	9
2.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ	12
2.3 หลักนวัตกรรม PLC	49
2.4 หลักการ SWOT Analysis	57
2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	59
2.6 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	68
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	80
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	**84**
3.1 ขั้นตอนที่ 1 (R1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	84
3.2 ขั้นตอนที่ 2 (D1) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	87
3.3 ขั้นตอนที่ 3 (R2) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	89

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.4 ขั้นตอนที่ 4 (D2) ประเมินผลและพัฒนาการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน..... 92
3.5 การนำเสนอข้อมูล..... 92
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... **93**
4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 93
4.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน..... 96
4.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน..... 99
4.4 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 104
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... **116**
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 116
5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... 117
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 122
บรรณานุกรม..... **123**
ภาคผนวก..... **130**
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ..... 131
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 133
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ..... 150
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 154
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการวิจัย..... 161
ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับการลงตีพิมพ์ในบทความวิจัย..... 165
ประวัติผู้วิจัย..... **167**

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนบุคลากรจำแนกตามตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง..... 72
ตารางที่ 2.2 จำนวนครูผู้สอนแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และค่าเฉลี่ยจานวนชั่วโมงในการสอนของครู 1 รูป/คน..... 73
ตารางที่ 2.3 ข้อมูลนักเรียน..... 73
ตารางที่ 2.4 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน..... 74
ตารางที่ 2.5 ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ปีการศึกษา 2563..... 77
ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ SWOT เพื่อหารูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน..... 94
ตารางที่ 4.2 แสดงแผนงาน/กิจกรรมเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 101
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 104
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนอายุผู้ให้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 105
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนข้อมูลวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 105
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนข้อมูลตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 105
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนประเภทผู้ตอบแบบประเมิน..... 106
ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศ์ษาพัฒนา..... 106
ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 107
ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 108

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 109
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 110
ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านเริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 111
ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 112
ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านนำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา..... 113
ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา โดยใช้สถิติ pair t-test โดยรวม..... 114

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)..... 5
ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODLE เพื่อพัฒนางานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน..... 98

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีจุดมุ่งหมายให้คนไทยทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีระบบเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ แข่งขันได้ ยั่งยืน มีความมั่นคงทางพลังงาน มีการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ ได้กำหนดให้การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมาย การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกระบบโดยมีกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เป็นกรอบในการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกระบบมีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 11) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จะเป็นการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการเรียนการสอน บุคลากรที่มีความสำคัญได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยผู้บริหารในสถานศึกษาและข้าราชการครูผู้สอน ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำที่สำคัญในโรงเรียนที่จะต้องทำการตัดสินใจสั่งการ อำนวยการ ควบคุมชี้แจงและดูแล บำรุงขวัญและกำลังใจ ให้กับบุคลากรผู้ร่วมงาน มีความกระตือรือร้นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง วันชัย พงสุพันธ์ (2553, หน้า 3) ด้วยงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษางานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากรทางการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง จะเห็นได้ว่างานวิชาการเป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน ครูผู้สอนจึงนับว่าเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามลำพังผู้บริหาร ไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้บรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพราะงานบริหารโรงเรียน ครูผู้สอนจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ วันชัย พงสุพันธ์ (2553, หน้า 3) และครูผู้สอนที่ประสบความสำเร็จ จะต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น คุณลักษณะส่วนตัว ความรู้ความสามารถ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ครูผู้สอนประสบความสำเร็จ และถ้าครูผู้สอนขาดคุณสมบัติดังกล่าวก็จะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือและไม่ประสบความสำเร็จ

การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะสถานศึกษาเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและระบบสังคม รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นการบริหารสถานศึกษายังต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ล้วนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การบริหารงานวิชาการเป็นพันธกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 36 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 24) กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การบริหารงานวิชาการจึงเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุดสถานศึกษามีหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน การบริหารการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด บริหารจัดการให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรมสามารถประกอบสัมมาอาชีพดำรงตนเป็นพลเมืองดี ช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 15)

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC สำหรับการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาของคณะสงฆ์ที่รัฐกำหนดให้มีขึ้น เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนวิชาธรรมและวิชาสามัญควบคู่กันไปซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2547, หน้า 15) และในปัจจุบันใช้ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 กรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ (2543, หน้า 30) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้มีการสืบทอดต่อพระพุทธศาสนาและจะได้ศาสนทายาทที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบดำรงตนอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่ภาวะเพศของตน สามารถดำรงตำแหน่งและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป จากสภาพการดำเนินงานที่ผ่านมานั้น พบปัญหาขาดแคลนตำราเรียนและคู่มือครู อาคารและสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมและไม่เพียงพอ บุคลากรส่วนใหญ่ยังมีประสบการณ์น้อย ขาดครูสอนสายวิชาสามัญและมีครูอาจารย์ลาออกอยู่บ่อย ๆ (มนัส ภาคภูมิ และคณะ, 2538, หน้า 72-73) ซึ่งก็สอดคล้องกับรายงานการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศ ประจำปี 2540 ที่สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้สรุปสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมไว้พบว่า ขาดหลักสูตรที่ได้

มาตรฐาน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง สื่อและอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ และขาดความต่อเนื่องในการวัดผลและประเมินผล พระครูบวรเจติยาภิรักษ์ (2540, หน้า 10) PLC คือ การจัดการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำชี้แนะการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมให้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียนสอบถามความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 13) โดยหลักการ PLC คือ การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ Sergiovanni (1994, p.26) ได้กล่าวว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครู ของโรงเรียนในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน หรืองานวิชาการ โรงเรียน ซึ่ง Hord (1997) มองในมุมมองเดียวกัน โดยมองการรวมตัวกันดังกล่าว มีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 14) การมีคุณค่าร่วม และวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือน แรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ สู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก

จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา (2562, หน้า 15-16) พบว่า ยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนอง ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การส่งแผนการจัดการเรียนไม่ต่อเนื่อง ครูขาดการจัดทำแผนการจัดการเรียนแต่ละรายวิชา ขาดการจัดการเรียนการสอนไม่ตรงตามสาระการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้มีไม่เพียงพอ ขาดการวัดผลประเมินผลไม่ต่อเนื่องและการขาดการส่งเสริมการทำวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีผลเฉลี่ยร้อยละ 40 จากเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 60 และการบริหารจัดการยังไม่เป็นระบบ ทำให้ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ด้านการจัดการเรียการสอนให้เกิดประสิทธิผลส่งผลให้การบริหารงานทั่วไปโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้หากนำหลักการ หรือกระบวนใดกระบวนการหนึ่งมาส่งเสริมและสนับสนุนให้การทำงานเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.2.3 เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

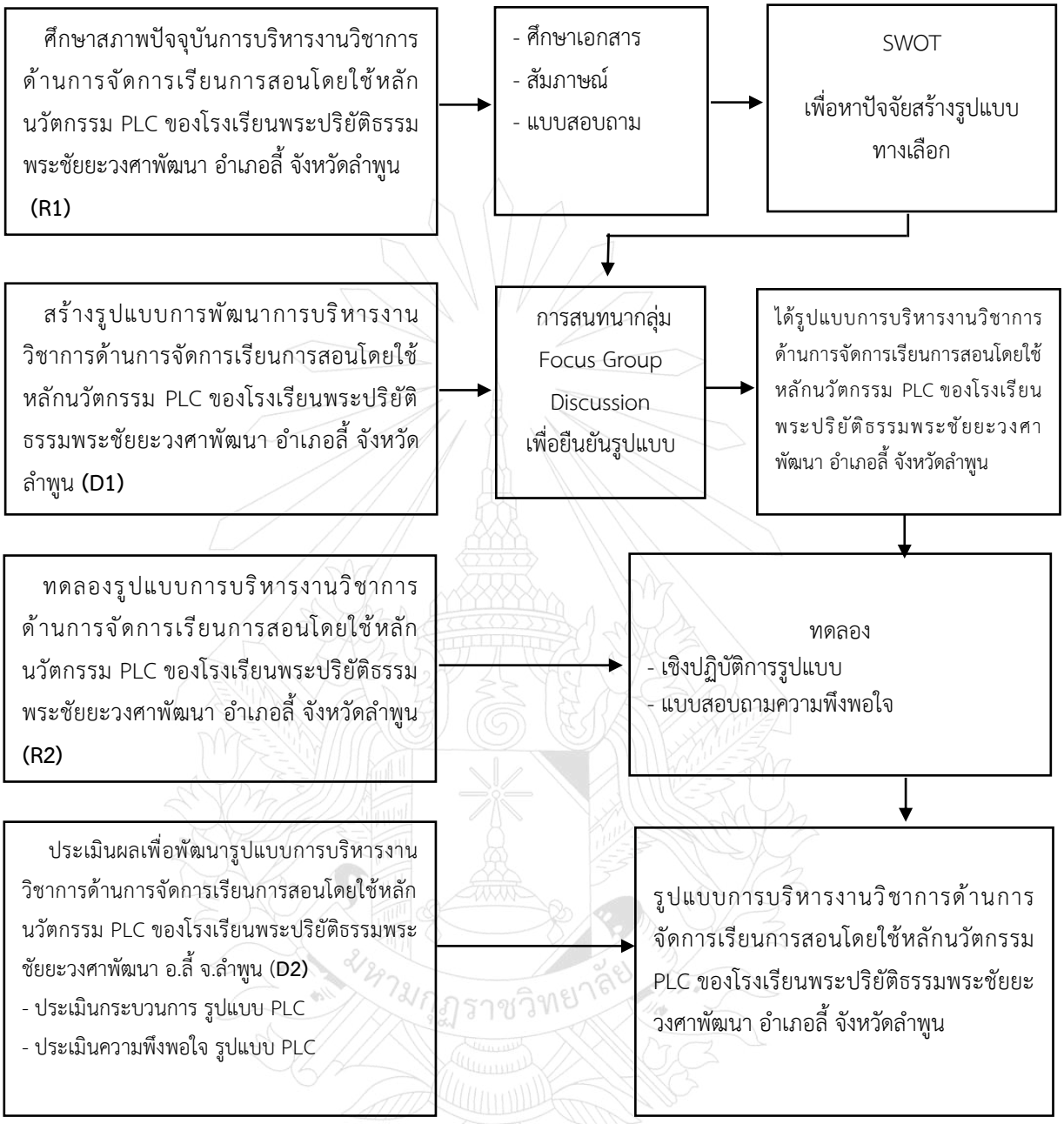
1.2.4 เพื่อประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม หลังใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.4. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ที่เกี่ยวข้องและได้ทำการสังเคราะห์จนได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ด้วยรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.5.2 ได้สร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.5.3 ได้ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.5.4 ได้ประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.5.5 โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

1) ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 16 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งมีความรอบรู้ด้านการให้ข้อมูลการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ครูผู้สอน 8 คน ได้แก่ ครูคณิตศาสตร์ ครูสอนประวัติศาสตร์ ครูสอนบาลี ครูสอนศิลปะ ครูสุขศึกษา ครูสอนภาษาไทย ครูสอนภาษาอังกฤษ และครูวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความรอบรู้ด้านการให้ข้อมูลการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) คณะกรรมการสถานศึกษา 3 คน ได้แก่ ผู้ปกครอง 3 คน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2564

1.6.2 ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนกลุ่ม จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 2 รูป/คน จากมหาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผู้บริหาร 2 รูป/คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาและรองผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงเจดีย์ ครูผู้สอน 2 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธาตุห้าดวงและครูผู้สอนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ และผู้เชี่ยวชาญจากชุมชน 1 คน คือ ปลัดอำเภอลี้

2) ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม

เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหลัก จำนวน 7 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญ 2 รูป/คน จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) ผู้บริหาร 2 รูป/คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาและรองผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงเจดีย์ 3) ครูผู้สอน 2 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม และผู้ช่วยรองผู้อำนวยการ ฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน และ 4) ชุมชน 1 คน ประกอบด้วย ปลัดอำเภอลี้

1.6.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.6.3.1 การจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นสองกลุ่มคือผู้จัดประสบการณ์และเรียนรู้ เพื่อทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บังเกิดได้อย่างมีประสิทธิผล

1) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษา

2) ส่งเสริมให้ครูนำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาไปปฏิบัติ

3) สร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นผลจากผลการวิจัยและการปฏิบัติทางการศึกษา

4) ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงานเพื่อให้มีความก้าวทางวิชาชีพ

1.6.3.2 หลักการ PLC มุ่งเน้นการปฏิบัติการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

1) พันธมิตรครู (Teacher Partnership) เน้นการปรับปรุงยุทธศาสตร์การสอนที่เฉพาะเจาะจง

2) ทีมตามระดับชั้นเรียน (Grade-level Teams) เน้นการร่วมมือในการวางแผนและการสอน

3) ทีมตามสาระการเรียนรู้ (Content-area Teams) เน้นการปรับปรุงหลักสูตร

4) ทีมระหว่างหลักสูตร (Vertical Teams) เน้นการจัดเตรียมความคาดหวังและประสบการณ์ของนักเรียน

5) ทีมทั้งโรงเรียน (Whole School) เน้น นวัตกรรมการสอนและการเรียนรู้

6) ทีมระหว่างเขตพื้นที่ (Cross District) เน้น ประเด็นของการปฏิบัติและความเท่าเทียมกัน

1.6.4 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนและมหาวิทยามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC อย่างเป็นระบบ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นสองกลุ่มคือผู้จัดประสบการณ์และเรียนรู้ เพื่อทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บังเกิดได้อย่างมีประสิทธิผล ในเรื่องดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูนำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาไปปฏิบัติ 3) สร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นผลจากผลการวิจัยและการปฏิบัติทางการศึกษา 4) ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงานเพื่อให้มีความก้าวทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

หลักนวัตกรรม PLC หมายถึง หลักวิชาการที่มุ่งเน้นการปฏิบัติการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ในด้าน 1) พันธมิตรครู (Teacher Partnership) เน้นการปรับปรุงยุทธศาสตร์การสอนที่เฉพาะเจาะจง 2) ทีมตามระดับชั้นเรียน (Grade-level Teams) เน้นการร่วมมือในการวางแผนและการสอน 3) ทีมตามสาระการเรียนรู้ (Content-area Teams) เน้นการปรับปรุงหลักสูตร 4) ทีมระหว่างหลักสูตร (Vertical Teams) เน้นการจัดเตรียมความคาดหวังและประสบการณ์ของนักเรียน 5) ทีมทั้งโรงเรียน (Whole School) เน้น นวัตกรรมการสอนและการเรียนรู้ 6) ทีมระหว่างเขตพื้นที่ (Cross District) เน้น ประเด็นของการปฏิบัติและความเท่าเทียมกัน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้การปฏิบัติหน้าที่ครู ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะพัฒนา หมายถึง สถานที่สำหรับฝึกสอนนักเรียนที่เป็นพระภิกษุสามเณรภายใต้การดูแลของครูหรืออาจารย์ ตั้งอยู่ที่ วัดพระบาทห้วยต้ม ตำบลห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัยตามลำดับดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

2.3 หลักนวัตกรรม PLC

2.4 หลักการ SWOT Analysis

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.6 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2.1.1 ความหมายของรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ คำวา “รูปแบบ” (Model) เป็นคำที่สื่อความหมายหลายอย่างโดยทั่วไปแลว รูปแบบจะเป็นวิธีการดำเนินงานที่เป็นตนแบบที่มีความสัมพันธระหว่างกันและมีความเกี่ยวของกันในลักษณะที่ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อทำกิจกรรมให้ได้ผลสำเร็จ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบไวหลายท่าน ดังนี้

พจนานุกรมด้านการศึกษา ซึ่ง Good (1973, p.370) เป็นบรรณาธิการได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไวดังนี้

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ

2. เป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบเชนตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ

3. เป็นแผนภาพหรือภาพ 3 มิติที่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิดเป็นชุดของปัจจัยหรือองคประกอบหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมอาจเขียนเป็นทางคณิตศาสตรหรือบรรยายด้านภาษาก็ได้

อุทัย บุญประเสิรฐ (2516, หน้า 31) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธขององคประกอบที่สำคัญ ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

สมาน อัศวภูมิ (2537, หน้า 13) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อสวน (Simplified Form) ของปรากฏการณต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณให้เขาใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช

ประโยชน์ในการทำปรากฏการณที่จะเกิดขึ้นตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตอไป

ทิศนา แขมมณี (2546, หน้า 1) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เชน เป็นคำอธิบายเป็นแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพเพื่อช่วยใหตนเองและบุคคลอื่นสามารถเขาใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

อราภรณ สมบูรณ (2557, หน้า 49) ได้กล่าวว่า แบบอย่างวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงานและเป็นคำอธิบาย คำบรรยายหรือแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพเพื่อแสดงใหเห็นถึงองคประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องใดเร่องหนึ่งใหเขาใจง่ายขึ้นเพื่อใชเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งตอไป

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงใหเห็นถึงความสัมพันธขององคประกอบที่สำคัญ ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แบบจำลองอย่างง่าย หรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณใหเขาใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใชประโยชน ในการทำปรากฏการณที่จะเกิดขึ้นตลอดจนอาจใชเป็นแนวทางในการดำเนินการรอยางใดอย่างหนึ่งตอไป รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เชน เป็นคำอธิบายเป็นแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพเพื่อช่วยใหตนเองและบุคคลอื่นสามารถเขาใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.1.2 ประเภทของรูปแบบ

ได้มีนักวิชาการแบ่งประเภทของรูปแบบไว ดังนี้

กรรณิกา เจิมเทียนชัย (2539, หน้า 82) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบหรือแบบจำลองเป็น 2 ชนิด คือ แบบจำลองสิ่งของที่เป็นรูปธรรม และแบบจำลองสิ่งของที่เป็นนามธรรม

Smith และคณะ (1980, p.61) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบเป็น 2 รูปแบบ

1. รูปแบบเชิงกายภาพ ได้แก รูปแบบรูปปนที่มีลักษณะคล้ายของจริง เชน เครื่องบินจำลอง และรูปแบบเชิงอุปมาที่มีลักษณะคล้ายปรากฏการณจริง เชน การทดลองทางเคมีในหองปฏิบัติการกอนการทำการทดลองจริง

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ ได้แก รูปแบบข้อความ ซึ่งเป็นการใช้ข้อความในการอธิบายยอ เชน คำพรรณนาลักษณะงาน และรูปแบบทางคณิตศาสตร์

Bush (1986, p.19) แบงรูปแบบของการจัดการศึกษาออกเป็น 5 รูปแบบ คือ 1.รูปแบบปกติ (Formal Model) 2.รูปแบบประชาธิปไตย (Democratic Model) 3.รูปแบบทางการเมือง (Political Model) 4.รูปแบบจิตวิสัย (Subjective Model) และ 5.รูปแบบคลุมเครือ (Ambiguity Model)

Keeves (1988, pp.561-565) แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใชอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณเพื่อสร้างความเขาใจในปรากฏการณที่เป็นนามธรรม เชนรูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน เป็นตน

2. Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสรางทางความคิดองคประกอบและความสัมพันธขององคประกอบของปรากฏการณนั้น ๆ เชน รูปแบบการเรียนรูในโรงเรียน เป็นตน

3. Mathematic Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตรเป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบนี้นิยมใช้ทั้งในสาขาจิตวิทยา ศึกษาศาสตร และการบริหารการศึกษา

4. Casual Model เป็นรูปแบบที่พัฒนาจากเทคนิคการวิเคราะห์แบบ Path Analysis โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธกันเชิงเหตุผลและผลที่เกิดขึ้น

อราภรณ สมบูรณ,(2557, หน้า 49) ได้กล่าวว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบหรือแบบจำลองนั้นแบงตามลักษณะของรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงคในการสร้างและสร้างขึ้นจากแนวคิดของทฤษฎี

สรุปได้ว่าประเภทของรูปแบบเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบเชิงกายภาพ ได้แก รูปแบบรูปปนที่มีลักษณะคล้ายของจริง เชนเครื่องบินจำลอง และรูปแบบเชิงอุปมาที่มีลักษณะคล้ายปรากฏการณจริง เชน การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการกอนการทำการทดลองจริง

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ ได้แก รูปแบบข้อความซึ่งเป็นการใช้ข้อความในการอธิบายยอ เชน คำพรรณนาลักษณะงาน และรูปแบบทางคณิตศาสตร์

สรุปได้ว่า รูปแบบจะเป็นวิธีการดำเนินงานที่เป็นตนแบบที่มีความสัมพันธระหว่างกันและมีความเกี่ยวของกันในลักษณะที่ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อทำกิจกรรมให้ได้ผลสำเร็จ

พจนานุกรมด้านการศึกษา ซึ่ง Good (1973, p.370) เป็นบรรณาธิการได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไวดังนี้

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ

2. เป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบ เชน ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ

3. เป็นแผนภาพหรือภาพ 3 มิติที่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิดเป็นชุดของปัจจัยหรือองคประกอบหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธซึ่งกันและกัน

Smith และคณะ (1980, p.61) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบเป็น 2 รูปแบบ

1. รูปแบบเชิงกายภาพ ได้แก รูปแบบที่มีลักษณะคล้ายของจริง เชน เครื่องบินจำลอง และรูปแบบเชิงอุปมาที่มีลักษณะคล้ายปรากฏการณจริง

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ ได้แก รูปแบบข้อความ ซึ่งเป็นการใช้ข้อความในการอธิบายยอ

Keeves (1988, pp.561-565) แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้อุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณที่เป็นนามธรรม เชนรูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียนเป็นตน

2. Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองคประกอบและความสัมพันธขององคประกอบของปรากฏการณนั้น ๆ เชน รูปแบบการเรียนรูในโรงเรียน เป็นตน

3. Mathematic Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดง ความสัมพันธของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบนี้นิยมใชทั้งในสาขาจิตวิทยา ศึกษาศาสตร และการบริหารการศึกษา

4. Casual Model เป็นรูปแบบที่พัฒนาจากเทคนิคการวิเคราะห์แบบ Path Analysis โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธกันเชิงเหตุผลและผลที่เกิดขึ้น

2.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมาย

มีหน่วยงาน นักการศึกษา นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิได้ที่ให้ความหมายและคำจำกัดความของคำว่าการบริหารงานวิชาการไว้หลากหลายทรรศนะ ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 99 - 112) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

หวน พิมธุพันธ์ (2549, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการว่าเป็นกระบวนการ ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบ เช่น การควบคุม การดูแล การจัดเตรียมอุปกรณ์ การจัดเตรียมคู่มือการเรียน การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดและการประเมิน เป็นต้น

ภิญโญ สาธร (2552, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนักเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ ซึ่งควรมีองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านสารสนเทศ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบ เช่น การควบคุม การดูแล การจัดเตรียมอุปกรณ์ การจัดเตรียมคู่มือการเรียน การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดและการประเมิน

2.2.2 หลักการบริหารงานวิชาการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545, หน้า 9) และยาเบ็น เรืองจรูญศรี (2552, หน้า 8) กล่าวไว้ว่าหลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการบริหารที่ให้ทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงาน ซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งจะมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักสามองค์ประกอบ (3 ป หรือ 3 E) เป็นการบริหารเพื่อประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิผล (Effectiveness) และประหยัด (Economy)

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น

ทัศนี วงศ์ยืน (2553, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการ ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ควรมีหลักการบริหารงานวิชาการดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีอิสระคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (2555, หน้า 25) ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมี

หลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จึงสรุปได้ว่าหลักการบริหารวิชาการโดยอาศัยหลักการบริหารทั้ง ผู้บริหาร ผู้สอน ทรัพยากร นักเรียน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ในการสร้างคุณภาพให้การศึกษาให้บรรลุตามความคาดหวังของทุกฝ่าย

2.2.3 ความสำคัญของงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 1) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการบริหารจึงเป็นภาระที่ควรให้ความเอาใจใส่เป็นอันดับแรก

ศันสนีย์ เครือชะเอม (2546, หน้า 22) ระบุว่า ผู้บริหารใช้เวลาในการบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยมีงานบริหารวิชาการมากที่สุดคือ

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. การบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 20
3. การบริหารงานกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
4. การบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. การบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. การบริหารงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

ประนอมศรี จันทนวงษ์ (2547, หน้า 37) ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญสูงสุดและเป็นเรื่องท้าทายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผลผลิตของสถานศึกษาจะมีคุณภาพเพียงใด งานวิชาการจะเป็นเครื่องบ่งชี้ และไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษานั้นสามารถพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 163) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และการบริหารงานวิชาการจะให้สัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด

จึงสรุปได้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดงานนิเทศการศึกษางานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 ขอบข่ายภาระงานวิชาการ

ภาระงานสำคัญของการบริหารวิชาการตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2547, หน้า 163) กิจกรรมหลักที่สำคัญ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.2.4.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายและการคำจำกัดความของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 25) ดังต่อไปนี้

- สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

- สถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร

- สถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญ และยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่งเสริมให้การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทดังนี้

1.1 จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา

1.2 เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

1.4 สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษามีความรู้และความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.5 มีการนิเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีระบบ

1.6 จัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2. ครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนรู้ ครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้สอน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการชี้แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ครูต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ กรมวิชาการ (2546, หน้า 16)

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง

2.2 ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

2.3 ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

2.4 ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระ มาตรฐาน สัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้

2.6 นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน

2.7 วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงนั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

3. ผู้เรียน

เนื่องจากผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการกำหนดจุดหมายของการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรทุกหลักสูตรพัฒนาขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนจึงควรมีส่วนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนให้ผู้รับผิดชอบพัฒนาหลักสูตรได้ทราบและเนื่องจากผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาโดยตรง ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขได้ ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นในการ

พัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง

4. ผู้ปกครอง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24) ฉะนั้น บิดามารดาและผู้ปกครองจะต้องปรับเปลี่ยนความคิดในการฝากบุตรหลานไว้ในความดูแลของครูมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้

5. ชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรและบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินการแบบมีส่วนร่วมและการสนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการ

การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

กรมวิชาการ ให้แนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้ (2544, หน้า 29)

1. ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรว่า กำหนดสาระที่เป็นแกนกลางและสาระของท้องถิ่นไว้อย่างไร และมีความสอดคล้องสัมพันธ์และสมดุลอย่างไร

2. วิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้งองค์ประกอบด้านความรู้

3. ศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชนและสังคม

4. ปรับปรุงสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

5. ตรวจสอบความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตร

6. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สัดส่วน เวลาและหน่วยกิตตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

7. พัฒนาแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, หน้า 39) กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรควรพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสนุก และความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีการสร้างกำลังใจทำให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ ได้รับข้อมูลสารสนเทศส่งเสริมจิตใจและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม และโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจ

และศรัทธา ในความเชื่อของตน ต้องพัฒนาหลักสูตรคุณธรรม ช่วยให้เป็นพลเมืองมีความรับผิดชอบ สามารถช่วยสังคมพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมมีความเสมอภาค

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2553, หน้า 38-64) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไปนั้นมีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ด้านการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับปรุงและพัฒนาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา และเพื่อช่วยให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยึดหลักการและแนวคิดสำคัญคือ มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน (Standards-based curriculum) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ขึ้น มาตรฐานการเรียนรู้มีความสำคัญสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่กำหนดตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อให้ชัดเจนและสะดวกในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนรู้

ผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงสิ่งที่ตนต้องรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะสำคัญซึ่งเป็นสิ่งท้าทาย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะก้าวไปให้ถึงจุดนั้น

ผู้สอน มาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบและแนวทางในการสร้างหลักสูตร ออกแบบการเรียนการสอนและการประเมินผล ทำให้ทราบว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียน ควรจะรู้ และปฏิบัติได้

ชุมชน ท้องถิ่น และระดับชาติ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้ร่วมกัน ช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสื่อสารเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร ทำให้บุคคลและส่วนต่าง ๆ ในระบบการศึกษาทำงานร่วมกันในการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยเหตุนี้ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐาน ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐานเป็นอย่างดี

ลักษณะสำคัญของหลักสูตรอิงมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญแต่มาตรฐานการเรียนรู้จะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้เลย หากไม่มีการเชื่อมโยงมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง การสร้างหลักสูตรที่สัมพันธ์หรืออิงกับมาตรฐานการเรียนรู้อย่างชัดเจน จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น (Carr J.F. & Harris D.E., 2001, Codd, J., Gordon, L. & Harker,R, 1990) ในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐาน ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร จำเป็นต้องเข้าใจแนวคิด หลักการและแนวปฏิบัติของหลักสูตรอิงมาตรฐานซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. มาตรฐานเป็นจุดเน้นของการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับ

ในระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายนั้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตลอดแนวตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ตลอดจนถึงระดับชั้นเรียนจะต้องเน้นและยึดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นหลักและเป้าหมายสำคัญ นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรในยุคปัจจุบันเชื่อว่า การนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่หลักสูตรสถานศึกษา และการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ สำคัญที่สุดเพราะเป็นขั้นตอนของการนำสิ่งที่คาดหวังในระดับชาติ ไปก่อให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน จึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายควรให้ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ กับการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนความสนใจอย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนนั้นมีผลโดยตรงต่อผู้เรียน จำเป็นที่ครูผู้สอน ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษว่าเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอน หรือวิธี การประเมินผล เชื่อมโยงสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่เพียงไร

2. องค์ประกอบของหลักสูตรเชื่อมโยงกับมาตรฐาน

นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรในยุคปัจจุบันเชื่อว่า การนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่หลักสูตร สถานศึกษาและการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นขั้นตอนของการนำสิ่งที่คาดหวังในระดับชาติ ไปก่อให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาสาระที่สอน กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ เกณฑ์การวัดและประเมินผลสื่อการเรียนรู้ ต้องเชื่อมโยงสะท้อนสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ ในการออกแบบหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพผู้เกี่ยวข้องและครูผู้สอนต้องวิเคราะห์คำสำคัญ (Key Word) ว่ามาตรฐานและตัวชี้วัดนั้นระบุว่านักเรียนควรรู้อะไร และทำอะไรได้ หรือต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ เจตคติ คุณธรรมจริยธรรมอะไร ข้อมูลจากการวิเคราะห์นี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนด องค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าวต่อไป

3. หน่วยการเรียนรู้คือหัวใจของหลักสูตร

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (Unit of Learning) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการจัดทำหลัก สูตรอิงมาตรฐาน เพราะหน่วยการเรียนรู้จะมีรายละเอียดของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การวัดและประเมินผล ซึ่งจะนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติในในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างแท้จริง ปรัชญาการศึกษาในยุคที่ผ่านมานั้นมักจะเน้นการสอนเนื้อหา

สาระ ดังนั้นรูปแบบหลักสูตรการเรียนการสอนในยุคก่อนจึงมีลักษณะเป็นหลักสูตรอิงเนื้อหา (Content-based Curriculum) การวัดประเมินผลในหลักสูตรรูปแบบนี้ก็เน้นที่การจดจำเนื้อหาให้ได้มากที่สุดและเกณฑ์การวัดประเมินผลก็กำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) การจัดทำหลักสูตรลักษณะนี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เนื้อหา และการท่องจำ หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานเน้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย (Standards-based Unit) มีการกำหนดแก่นเรื่องของหน่วย (Theme) ซึ่งเอื้อต่อการหลอมรวมเนื้อหาของศาสตร์สาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นหน่วยการเรียนรู้บูรณาการและกำหนดงานให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อฝึกฝนและเป็นร่องรอยสำหรับประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถถึงระดับที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานหรือไม่ดังนั้นมาตรฐานที่เป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้อาจมีได้หลายมาตรฐานและอาจมาจากหลากหลายสาขาวิชา และอาจมีทั้งมาตรฐานที่เป็นเนื้อหา มาตรฐานที่เน้นทักษะกระบวนการ (Carr, J.F. & Harris,D.E., 2001) การจัดการเรียนรู้เป็นหน่วยลักษณะนี้ เนื้อหาสาระและกิจกรรมจึงเป็นเพียงหนทาง (Means) ที่จะนำพาผู้เรียนไปถึงหลักชัย (Ends) คือมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ผู้เรียนอาจบรรลุถึงมาตรฐาน|เดียวกันด้วยเนื้อหาและวิธีการที่แตกต่างกันได้ นักวิชาการ และนักพัฒนาหลักสูตรในยุคปัจจุบันเชื่อว่า หลักสูตรลักษณะนี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

4. กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรมีความยืดหยุ่น

ในการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนอิงมาตรฐานนั้น สามารถทำได้หลายรูปแบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงเป้าหมายเดียวกัน มิได้มีการกำหนดหรือจัดลำดับขั้นตอนที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับเหตุผล วัตถุประสงค์ และความจำเป็นของแต่ละบริบท เช่น อาจเริ่มต้นจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ หรืออาจเริ่มจากการกำหนดหัวข้อ/ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ หรือเริ่มจากบทเรียนที่มีอยู่เดิมแล้ว โดยเชื่อมโยงหัวข้อหรือบทเรียนนั้น ๆ ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ใดบ้าง อย่างไรก็ตาม รูปแบบที่เป็นที่รู้จักและใช้อย่างแพร่หลายที่สุดคือการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่งเป็นรูปแบบที่สมาพันธ์ทางการนิเทศและพัฒนาหลักสูตร (Association for Supervision and Curriculum Development) ของสหรัฐอเมริกาและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรจำนวนมากเสนอแนะ ว่าเป็นการออกแบบหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานโดยการเอาผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นตัวตั้ง การออกแบบหลักสูตรลักษณะนี้จะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนการสอนแล้วจึงกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินงานก่อนการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การเริ่มต้นแต่ละวิธีมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ครูผู้สอนจึงควรใช้วิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตามความเหมาะสม

5. การประเมินผลสะท้อนมาตรฐานอย่างชัดเจน

มาตรฐานและการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การวัดและประเมินผลถือว่าเป็นจุดที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งของการจัดทำหลักสูตรแบบอิงมาตรฐาน แนวคิดด้านการศึกษาในยุคปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนจากยุคที่เน้นพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ซึ่งวัดประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ย่อยเป็นยุคที่ให้ความสำคัญแก่การประเมินในองค์รวมโดยเทียบเคียงกับมาตรฐาน

เป็นสำคัญ นักวิชาการในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างประสบความสำเร็จนั้น มาตรฐานต้องเป็นตัวเทียบเคียง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

1. สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2. สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร

4. สถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญ และยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่

ดังนั้น การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ต้องมีส่วนร่วมขอแต่ละฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน

2.2.4.2 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายและคำจำกัดความ

สุวิมล ว่องวานิช (2543, หน้า 31) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียนคือการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนผู้วิจัยต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ได้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเอง ทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายและลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยสรุปว่า หมายถึง การวิจัยที่ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาวิเคราะห์ แสวงหาข้อมูลหรือพยายามดึงปัญหาในการเรียนการสอนออกมาและแสวงหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ แล้วนำผลที่ได้ไปแก้ปัญหาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่กำลังดำเนินการอยู่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งผลของการวิจัยอาจเกิดประโยชน์เฉพาะต่อปัญหานั้นในเวลานั้นเท่านั้นอาจไม่เกิดประโยชน์ต่อปัญหาอื่นก็ได้

สรุปได้ว่าการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแก่ครูผู้ทำวิจัยให้มีการค้นคว้าหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

ความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550, หน้า 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ ช่วยพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher)
3. ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียนและผู้สอนอย่างต่อเนื่อง โดยเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยในที่ทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติและการแก้ปัญหา
4. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผลการทำงาน
5. ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

ขั้นตอนและรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นตอนและรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอพร้อมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนส่วนใหญ่พัฒนามาจากขั้นตอนของ Action Research ที่เสนอโดย Kemmis & Mctaggart, (1990, อ้างใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537, หน้า 35) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไข โดยมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง การใช้แนวคิดวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทำให้มองเห็นสภาพของปัญหาชัดเจนขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Act) เป็นการดำเนินการตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) เป็นการใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาช่วยในการรวบรวมข้อมูล ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมตามที่วางไว้

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) เป็นการประเมินตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและวางแผนการปฏิบัติต่อไป

นอกจากนี้ยังผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ดังนี้

พรรณี ชุติวัฒนธาดา (2545, หน้า 45) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่ามีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน กระบวนการเรียนครู กระบวนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ขั้นที่ 2 การระบุปัญหาข้อสงสัยที่กระชับ มีขนาดเล็กและสามารถทำได้ ในขั้นนี้ครูตัดสิน ใจเลือกเรื่องที่สามารถทำได้ หรือเลือกผู้เรียนที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขก่อน นั่นคือ ครูจัดลำดับความจำเป็นและความสำคัญของเรื่องที่ตนสามารถทำได้ภายใต้เวลา แรงงาน และสติปัญญาของตน

ขั้นที่ 3 การแสวงหาคำตอบความช่วยเหลือแหล่งความรู้ในเบื้องต้น เมื่อครูกำหนดประเด็นปัญหาข้อสงสัยที่ตนสามารถทำได้แล้วครูใช้การปรึกษา การอ่าน การถามคนอื่น การแสวงหาแหล่งความรู้ที่ครูจะไปหาคำตอบ เช่น ศึกษานิเทศก์ ครูคนอื่น ผู้บริหาร นักวิชาการ หนังสือ ห้องสมุด บุคคลทั่วไปและรายงานต่าง ๆ ฯลฯ ที่ตนอาจได้รับแนวทางเพื่อนำไปสู่คำตอบและการปฏิบัติต่อไป

ขั้นที่ 4 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ เมื่อได้แนวพอที่จะเห็นทางในการปฏิบัติแล้ว ครูระบุขั้นตอนการปฏิบัติว่าจะทำอะไรเมื่อไร อย่างไร กับใคร

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติ ครูดำเนินงานไปพร้อมกับงานประจำของตน เป็นการสร้างระบบภายใน บทบาทหน้าที่ของตน (Built-in) เป็นการดำเนินงานที่แฝงอยู่ในบทบาทหน้าที่หลัก ซึ่งการปฏิบัตินี้ ได้แก่ การสังเกตเพิ่ม การให้ความสนใจเพิ่ม การพูดคุยเพิ่ม การจดบันทึก

ขั้นที่ 6 การอ่านสิ่งที่บันทึกและสังเกตเพิ่มเติม ครูอ่านสิ่งที่บันทึกไว้เป็นระยะ ๆ ขมวดหรือสรุปเป็นตอน ๆ ถึงสิ่งที่ทำไปแล้วและผลที่เกิดขึ้น แล้วทำวิธีทำต่อ เปรียบเทียบผลที่ได้ในอดีตกับผลที่เพิ่งได้รับว่าเหมือนหรือต่างกัน เปรียบเทียบวิธีไว้เป็นระยะ ๆ ว่าวิธีใดให้ผลมากกว่า เขียนรายงานสรุปเป็นระยะ ๆ

ขั้นที่ 7 การสรุปเป็นช่วง เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งครูประมวลผลว่าปัญหาที่สงสัยได้รับการแก้ไขบ้างหรือยัง ยังคงมีปัญหา ข้อสงสัยใดค้างอยู่ ถ้าข้อสงสัยหรือปัญหาของเด็กคนนี้หมดไป ข้อสงสัยหรือปัญหานี้ยังคงเกิดกับผู้เรียนคนอื่นหรือไม่ ระดับมากน้อยเพียงใด ครูก็ขยายวงไปยังเด็กคนอื่นในปัญหาหรือข้อสงสัยเดิม

ขั้นที่ 8 การสรุปผล เมื่อขยายวงไปยังเด็กคนอื่นจนครบถ้วน ครูสามารถเขียนสรุปผลตั้งแต่ขั้นที่ 1-7 ได้ ซึ่งเป็นรายงานการวิจัยของครู (Action Research)

ขั้นที่ 9 การเริ่มต้นกับเรื่องใหม่ที่เกิดเกี่ยวข้อง เมื่อครูขมวดข้อสงสัยและผลที่ได้ทำไปแล้วในประเด็นดังกล่าวกับเด็กหลายคนแล้ว ครูสามารถสรุปผลในประเด็นดังกล่าวได้ และถ้าครูมองเห็นปัญหาหรือประเด็นที่เกี่ยวข้อง ครูก็อาจเพิ่มประเด็นศึกษาต่อซึ่งจะเป็นการเพิ่มเติมเรื่องที่ทำ ความแตกต่างระหว่างขั้นที่ 8 กับขั้นที่ 9 ก็คือ ในขั้นที่ 1-8 เป็นการศึกษาจนได้คำตอบเพิ่มในประเด็นเดิม แต่ขยายวงไปยังเด็กหลายคนแต่ในขั้นที่ 9 เป็นการขยายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเด็กออกไป ซึ่งครูอาจเริ่มที่ ขั้นที่ 1-7

ขั้นที่ 10 การสรุปองค์ความรู้ ถ้าครูทำขั้นที่ 9 ต่อไปเรื่อย ๆ ยังประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็เท่ากับครูขยายข้อสงสัยและได้รับคำตอบที่กว้างและลึกมากพอจนทำให้ครูสรุปองค์ความรู้ได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาที่เน้นผู้เรียน ต้องมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขั้นตอนและรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่า มีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1.เป็นขั้นวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน ขั้นที่ 2 การระบุปัญหาข้อสงสัยที่กระชับ ขั้นที่ 3 การแสวงหาคำตอบความช่วยเหลือแหล่งความรู้ในเบื้องต้น ขั้นที่ 4 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นที่ 5 การปฏิบัติ ครูดำเนินงานไปพร้อมกับงานประจำของตน ขั้นที่ 6 การอ่านสิ่งที่บันทึกและสังเกตเพิ่มเติม ขั้นที่ 7 การสรุปเป็นช่วง ขั้นที่ 8 การสรุปผล ขั้นที่ 9 การเริ่มต้นกับเรื่องใหม่ที่เกิดเกี่ยวข้อง และขั้นที่ 10 การสรุปองค์ความรู้

2.2.4.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ความหมายและคำจำกัดความ

วันเพ็ญ จันทร์จริญ (2542, หน้า 19) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัด การเรียนการสอนด้วยวิธีการหรือเทคนิคการสอนใด ๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยครูเป็นผู้วางแผน เตรียมการในเรื่องเนื้อหาที่จะเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการวัดประเมินผลการเรียน รวมทั้งช่วยเหลือดูแล แนะนำ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทีมุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอน จึงควรต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มทักษะกระบวนการต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550, หน้า 35) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่า คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยแบ่งผู้เกี่ยวข้องเป็นสองกลุ่มคือผู้จัดประสบการณ์และเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ควรมีทั้งปฏิสัมพันธ์ภายในและภายนอกเพื่อทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บังเกิดได้อย่างมีประสิทธิผล

หน้าที่ของผู้บริหารต่อภาระงานวิชาการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

ทรัสตรี (1986) อ้างถึงใน รุจิร์ ภู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 30-32) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ มีภาระงาน 17 ประการ คือ

1) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษา

2) ส่งเสริมให้ครูนำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาไปปฏิบัติ

3) สร้างความเชื่อมั่นว่ากิจกรรมของสถานศึกษาและของห้องเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

4) สร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นผลจากผลการวิจัยและการปฏิบัติทางการศึกษา

5) มีการวางแผนร่วมกันกับคณะครูเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ทางวิชาการเพื่อให้บรรลุความต้องการของนักเรียน

6) ส่งเสริมให้ครูนำโครงการทางวิชาการไปปฏิบัติ

7) ปฏิบัติงานร่วมกับคณะครูในการประเมินผลโครงการทางวิชาการของโรงเรียน

8) ติดต่อสื่อสารกับครู และนักเรียนด้วยความคาดหวังที่สูงในด้านมาตรฐานทางวิชาการ

9) ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางสังคมของนักเรียน

10) ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเชาวน์ปัญญาของนักเรียน

11) มีการจัดสรรเวลาเพื่องานวิชาการร่วมกับครูไว้อย่างชัดเจน

12) ให้ความร่วมมือกับนักเรียนในการกำหนดระเบียบเพื่อแก้ไขปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

13) ร่วมมือกับนักเรียนให้มีการนำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาแก้ไขปัญหาด้านวินัย

14) ร่วมมือกับคณะครูให้มีการนำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

15) มีการปฐมนิเทศคณะครูเกี่ยวกับโครงการของสถานศึกษา

16) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างยุติธรรม

17) ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงานเพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

องค์ประกอบในการจัดแผนการเรียนการสอนการจัดแผนการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการดังนี้

1. หลักการและแนวทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน (Approach) ศึกษาหลักการและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอนอย่างละเอียด โดยพิจารณาหลักการและเหตุผลของแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจากตำรา หรือผลงานวิจัยต่าง ๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน

2. วิธีการสอน (Method of Teaching) ศึกษาแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีหรือผลงานวิจัยวิธีการสอนที่ได้ผลของวิชาที่ทำการสอนที่เหมาะสมและจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้สอดคล้องตามแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีที่ได้ศึกษา

3. เทคนิคการสอน (Techniques of Teaching) ศึกษากลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยทำให้ขั้นตอนการสอนต่าง ๆ ประสบความสำเร็จได้ เช่น วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยคำถามเป็นหลัก (Problem-Based Learning) เทคนิคหรือกลวิธีการสอนที่สำคัญคือ การใช้คำถาม การนำการอภิปราย การเสริมต่อการเรียนรู้ ฯลฯ

4. หลักสูตร (Curriculum) ผู้เรียนต้องเข้าใจรายละเอียดของหลักสูตรตั้งแต่ปรัชญา หลักการ วัตถุประสงค์ รายละเอียดของรายวิชาที่กำหนด รวมทั้งการวัดและประเมินผลเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพทั้งในระยะยาวและระยะสั้น

5. สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน (Teaching Materials) การเตรียมการเพื่อนำเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการวางแผน และการเตรียมการว่าจะนำเสนอเนื้อหา หรือแนวคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ใดบ้างที่สมควรนำมาใช้

ให้เหมาะสมกับวัย ระดับความสามารถและความสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน (Roles of Teachers and Students) การเตรียมการจัด การเรียนการสอนทั้งระยะยาวและระยะสั้น เพื่อพิจารณาบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนจากกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนเพื่อการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ ครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการชี้แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะในการใช้สื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูลมาใช้ได้สะดวก และครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ กรมวิชาการ (2546, หน้า 16)

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง
2. ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
3. ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
4. ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระ มาตรฐาน สัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้
6. นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน
7. วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงนั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป
8. ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรกับสถานศึกษาและพัฒนาต่อไป

ไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 6) กล่าวว่า การสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติให้เกิดผลตามที่มุ่งหวังไว้ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมเป็นผลโดยตรงจากการสอนเป็นประการสำคัญ ดังนั้นในการสอนแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาวิชาใดก็ตาม ควรจะมีองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

1. จุดมุ่งหมายการสอน ก่อนจะเริ่มต้นสอนครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร แล้วกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนให้ชัดเจนว่า หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว ครูผู้สอนประสงค์จะให้นักเรียนเรียนรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถทำอะไรได้บ้าง จุดมุ่งหมายในการสอนควรกำหนดให้อยู่ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) ซึ่งสามารถสังเกตได้และวัดได้

2. พฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน ก่อนที่ครูจะทำการสอนในเรื่องใด หากครูได้ทราบสภาพพื้นฐานของผู้เรียนก่อน ก็จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่

3. การเรียนการสอน เป็นขั้นตอนที่ครูจะทำการสอนในเนื้อหาวิชาจริง ๆ ครูผู้สอนอาจเลือกใช้เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยและสภาพพื้นฐานของผู้เรียน โดยคำนึงถึงลักษณะของเนื้อหาวิชาด้วยว่าจะแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยย่อยได้อย่างไร หน่วยย่อยใดควรสอนก่อนหรือหลัง และเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อยนั้นจะใช้อุปกรณ์ชนิดใดเข้าช่วย

4. การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบผลการเรียนการสอนเพื่อจะได้ทราบว่าภายหลังจากผ่านการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีขึ้นเพียงไร อยู่ในเกณฑ์น่าพอใจหรือไม่โดยเทียบกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่ครูกำหนดไว้ก่อน การเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกชัย เอกขุนฤทธิ์ (หน้า 155) ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการพหุปัญญา
3. การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการ
4. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
5. การเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
6. การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้
7. การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
8. การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา
9. การจัดการเรียนรู้แบบพัฒนากระบวนการคิดด้วยการใช้คำถาม หมวกความคิด 6 ใบ

การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิผล Jonh b carron (1974, pp.116-118, อ้างอิงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537, หน้า 35) ได้เสนอหลักการสำคัญจากงานวิจัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ไว้ 5 ประการดังนี้

1. ความถนัดของผู้เรียน (Learner’s Aptitude) ผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันในด้านความถนัดในการเรียนรู้ การใช้เวลาของผู้เรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน แต่ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

2. ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน (Learner’s Intelligence) ผู้เรียนย่อมมีความสามารถ ทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกันด้วยในชั้นเรียนแต่ละชั้นย่อมจะมีผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน

3. ความอุตสาหะพยายามของผู้เรียน (Learner’s Perseverance) ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และย่อมจะมีผลต่อแรงจูงใจ พร้อมทั้งความใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย

4. คุณภาพในการสอน (Quality of Instruction) กลวิธีการสอนที่แตกต่างกันย่อมมีผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน การสอนที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

5. โอกาสในการเรียนรู้ (Learning Opportunities) ผู้เรียนที่มีโอกาสในการเรียนรู้มากย่อมมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ได้ดี

นอกจากนั้น จอห์น บี แคร์รอล ยังได้ให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นรับรู้ (Acquisition Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนโดยการลองผิดลองถูกและยังไม่มีความชำนาญมากนัก ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเริ่มการรับรู้การสอนของผู้สอนใหม่ ๆ

2. ขั้นคล่องตัว (Fluency Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้นผู้เรียนจะมีความชำนาญในความรู้ที่เรียนมา เช่น การฝึกทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ

3. ขั้นคงที่ (Maintenance Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีความชำนาญ และความสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างคงที่เนื่องจากประสบความสำเร็จในการฝึกฝนจนคล่องตัวแล้วในขั้นที่ 2 จึงทำให้เกิดความทรงจำระยะยาวได้ในสิ่งที่เรียนรู้ เช่น การจำคำศัพท์ การจัดรูปประโยค

4. ขั้นนำไปใช้ (Application Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ที่มีความแม่นยำไปใช้ เช่น การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาในสถานการณ์จริง

5. ขั้นปรับตัว (Adaptation Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถปรับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น การสร้างโครงงาน หรือ แผนงาน ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

นอกจากนี้แล้วการจัดแผนการเรียนการสอนที่ได้ผล ควรพิจารณาแผนการสอนระยะสั้นหรือแผนการสอนในแต่ละคาบเรียนให้สอดคล้องกับแผนการสอนระยะยาว ซึ่งกำหนดไว้ตามหลักสูตรและแบ่งช่วงของการสอนออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. การให้รูปแบบการสอน (Modeling) พิจารณาการนำเสนอรูปแบบของแนวคิดหรือเนื้อหา ให้ผู้เรียนสนใจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้รูปภาพ การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ การเล่าเรื่อง การใช้กรณีศึกษา การใช้คำถาม ฯลฯ การใช้รูปแบบการสอน จะเน้นการนำเสนอที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด หรือการค้นคว้าที่ต่อเนื่องโดยการนำ หรือเสนอแนะวิธีการจากผู้สอนเป็นตัวอย่าง

2. การให้ฝึกปฏิบัติ (Practicing) ในช่วงนี้ให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติในกลุ่มย่อยกับเพื่อน ๆ หรือตามลำพังภายใต้การดูแลเอาใจใส่และการแนะนำของผู้สอน

3. การปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ (Conducting Independent Activities) ในช่วงนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระตามแนวคิดของตนเอง หรือของกลุ่มโดยให้ประยุกต์ความรู้และแนวคิดที่ได้เรียนรู้มาใช้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

ที่สำคัญในการพิจารณากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือการพิจารณาหลักการจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นเสาหลักของการศึกษา (Delors, 1998) ในยุคสหัสวรรษใหม่ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ประการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อเข้าใจ (Learning to know) ให้ผู้เรียนได้รับรู้และเรียนรู้ เนื้อหาต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณด้วยเหตุและผล เพื่อเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาหรือแนวคิดต่าง ๆ ลักษณะของการเรียนรู้จึงควรเน้นกระบวนการทางการคิด เช่น การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ฯลฯ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติ (Learning to do) ให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรงจากการปฏิบัติ

3. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน (Learning to live together) ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อให้รู้จักการแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น

4. การเรียนรู้เพื่อเป็นตัวของตัวเอง (Learning to be) ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนโดยการรู้จักคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และมีความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุขในการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, หน้า 36-37) ใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนใน หลากหลายวิธี ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบแบบแก้ปัญหาแบบ สร้างแผนผังความคิดแบบใช้กรณีศึกษาแบบตั้งคำถามแบบใช้การตัดสินใจ

2. เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล ได้แก่ วิธีการเรียนแบบศูนย์การเรียน แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบชุดกิจกรรมากรเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ประกอบการเรียน เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัดการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนชุดการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป

4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วย การโต้วาที กลุ่ม Buzz การอภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มติว การประชุมต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มสืบค้นคู่คิดการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เกม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลองละคร เกม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลอง

สรุปได้ว่า หลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรทำความเข้าใจธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเฉพาะการทำงานของสมองซึ่งเป็นกลไกการเรียนรู้ที่สำคัญ แนวคิดจากกลไกการเรียนรู้จะช่วยให้เข้าใจระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จย่อมมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาทั้งในด้านตัวผู้เรียน และคุณสมบัติของผู้สอน อันได้แก่ คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และเวลาในการเรียนรู้ ของผู้เรียน การพิจารณาจัดขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถได้อย่างแท้จริง ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนต้องตระหนักในการจัดวางแผนการ สอนระยะยาว และระยะสั้น ให้สอดคล้องกัน รวมทั้งการพิจารณารายละเอียดขององค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่การเข้าใจหลักการและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน การเลือกหรือสร้างสรรค์วิธีการสอน

และเทคนิคการสอน รวมทั้งความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งลักษณะของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรมีโอกาสในการจัดการเรียนรู้อย่างครบวงจร

2.2.4.4 ด้านการนิเทศภายใน

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

ปัจจุบันงานในด้านการศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปมาก มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แนวความคิดและแนวการเรียนการสอนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของการศึกษา แต่ยังพบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องบางคน ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถจะแก้ไขได้โดยอาศัยผู้นิเทศ หรือศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาการ สามารถพึ่งตนเองได้ และนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา การเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นเรื่องการนิเทศการศึกษา จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ศึกษา นิเทศก์ควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศ การศึกษาดีขึ้น จึงขอนำเอาความรู้เบื้องต้นของการนิเทศการศึกษามากล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิด

จากการศึกษาศาสตร์ทางการนิเทศการศึกษา จากเอกสารตำราที่เผยแพร่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะการให้นิยามหรือให้ความหมายการนิเทศ รวมถึงบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติ งานการนิเทศการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด แต่ละช่วงแต่ละเวลา ปัจจุบันเมื่อพูดถึงคำว่านิเทศ (Supervision) หมายรวมถึงการนิเทศการศึกษาและนิเทศการสอน ซึ่งมีเป้าหมายหลักเดียวกันคือคุณภาพการศึกษาและตัวบ่งชี้คุณภาพคุณภาพที่สำคัญ คือ คุณภาพของนักเรียนหรือประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง ตามความหมายของคำว่า การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) มีความหมายกว้างกว่าการนิเทศการสอน (Supervision of Instruction หรือ Instructional Supervision) โดยที่การนิเทศการสอนนั้นมีความหมายแคบกว่าจากคำว่า “การสอน” ซึ่งหมายถึงการมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยตรง การนิเทศการสอนจึงเป็นส่วนย่อย (Subset) ที่สำคัญส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งหมายความว่าการนิเทศการศึกษาต้องมีการนิเทศการสอนรวมอยู่ด้วย จึงจะทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยตรงได้ เนื่องจากทั้งการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนมีทฤษฎีต่าง ๆ เป็นพื้นฐาน และแนวทางการปฏิบัติ หลักการแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน จึงใช้หลักการแนวคิดและทฤษฎีเดียวกัน

2. ความหมาย

คำว่า การนิเทศ (Supervision) แปลว่า การให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุง ดังนั้นการนิเทศการศึกษาก็น่าจะหมายถึงการให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียนได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การนิเทศการศึกษาไว้แตกต่างกันดังนี้

มณูญ อรุณไพโรจน์ (2550, หน้า 13) ได้ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวเขาเองและสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

ตันติ บุญภิรมภ์ (2553, หน้า 204) การนิเทศการศึกษา คือ การบริหารอย่างหนึ่งในการบริหารงานต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอนได้ปรับปรุงกิจกรรมการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ทั่วไป

สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาได้ว่าคือ กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและ พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือ ครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการนิเทศการศึกษาจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะสำเร็จได้ผลดีเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษาโดยให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงามแล้ว ย่อมจะได้รู้จักปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การนิเทศการศึกษามิใช่เน้นการปรับปรุงตัวครู โดยเห็นว่า ครูยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ในการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียน หากแต่ให้ความสำคัญไปถึงนโยบายการศึกษาจุดประสงค์ของการให้การศึกษา การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรที่ใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและวิธีสอนของครู สิ่งแวดล้อมของครูและผู้เรียนในขณะที่เรียน ตลอดจนปัญหาด้านต่าง ๆ ในส่วนตัวครูและผู้เรียนซึ่งสิ่งเหล่านี้อยู่ในขอบเขตการนิเทศการศึกษาทั้งสิ้น

1) ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

1.1) สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

1.2) ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

1.3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาสำเร็จได้ลุล่วง

1.4) การศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติจะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบนิเทศการศึกษา

1.5) การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

1.6) การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็จะต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

1.7) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

1.8) การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ด้วยเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้มีหน้าที่นิเทศจึงควรจะต้องจัดดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

2) แนวทางการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไป ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและ วิธีดำเนินการสอน การนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

2.1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

2.2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

2.3) ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

2.4) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวทางการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการนิเทศ ภายในแบบกัลยานมิตร เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เสนอวิธีการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ครูนำผลงานจากการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า แนวทางการนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอนอย่างต่อเนื่อง

3) ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สงัด อุทรานันท์ (2530, หน้า 35) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่ามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

3.1) เพื่อพัฒนาคน

3.2) เพื่อพัฒนางาน

3.3) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์

3.4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคน หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนางาน หมายถึง การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดหมายที่จะพัฒนางาน คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การจัดกิจกรรมการนิเทศที่มุ่งให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เนื่องจากขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากนิเทศโดยไม่ได้สร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็ย่อมประสบผลสำเร็จได้ยาก

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนางาน
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

4) กระบวนการแนวทางการนิเทศภายใน

กระบวนการนิเทศการสอนตามแนวคิดของ Allen อ้างใน ชารี มณีศรี (2538, หน้า 80–82) มี 5 ขั้นตอน คือ

4.1) การวางแผน (Planning)

- คิดวางแผน จะทำอะไรบ้าง
- จัดทำตารางงาน กำหนดแผนงานวาจะทำสิ่งไหน เมื่อไร
- ทำโครงการกำห นดเคาโครงตั้งแต่ตนจนจบ
- คาดคะเนผลที่จะเกิด

4.2) กระบวนการจัดสายงาน (Organizing Processes) กระบวนการจัดสายงานหรือจัดบุคลากรต่าง ๆ เพื่อทำงานตามแผนงานที่วางไวมีกระบวนการ ดังนี้

- กำหนดเกณฑมาตรฐานในการทำงาน
- ประสานงานกับบุคลากรต่าง ๆ ที่จะปฏิบัติงาน
- จัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงาน
- มอบหมายงานใหบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ
- จัดใหมีการประสานงานสัมพันธกันระหว่างผู้ทำงาน
- จัดทำโครงสร้างในการปฏิบัติงาน
- จัดทำภาระหนาที่ของบุคลากร
- พัฒนานโยบายในการทำงาน

4.3) กระบวนการนำ (Leading Processes) กระบวนการนำบุคลากรต่าง ๆ ให้ทำงานนั้นประกอบด้วย การดำเนินงานตอไปนี้คือ

- ตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ
- ให้คำปรึกษาแนะนำ
- สร้างนวัตกรรมในการทำงาน
- ทำการสื่อสารเพื่อความเขาใจในคณะทำงาน
- สร้างแรงจูงใจในการทำงาน
- เร้าความสนใจในการทำงาน
- กระตุนใหทำงาน
- อำนวยความสะดวกในการทำงาน
- ริเริ่มการทำงาน
- แนะนำการทำงาน
- แสดงตัวอย่างในการทำงาน
- บอกขั้นตอนการทำงาน
- สาธิตการทำงาน

4.4) กระบวนการควบคุม (Controlling Processes) กระบวนการควบคุมประกอบด้วยการดำเนินในสิ่งตอไปนี้

- นำใหทำงาน
- แกไขการทำงานที่ไม่ถูกตอง
- วากล่าวตักเตือนในสิ่งที่ผิดพลาด
- เร่งเร้าใหทำงาน
- ปลดคนที่ไม่มีคุณภาพใหออกจากงาน
- สร้างกฎเกณฑในการทำงาน
- ลงโทษผู้กระทำผิด

4.5) กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน (Assessing Processes) กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน ประกอบด้วยสิ่งตอไปนี้

- การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- วัดพฤติกรรมในการทำงาน
- ทำการวิจัยผลงาน

สงัด อุทรานันท (2530, หน้า 41) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่เห็นวามีความสอดคลองกับสภาพสังคมไทยไว้เป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งสามารถนำมาใชกับการนิเทศการสอนได้ดังนี้

1. วางแผนการนิเทศ (Planning–P) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศกและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อสรุปปญหาและเรื่องจำเป็นที่จะตองมีการนิเทศ รวมทั้ง วางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศทที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

2. ให้ความรูในสิ่งที่จะทำ (Informing–I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรูความเขาใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการวาจะตองอาศัยความรูความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นสำหรับการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่และงานนิเทศที่ยังเป็นไปอย่างไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นจะตองทำการทบทวนให้ความรูในการปฏิบัติงานที่ถูกตองอีกครั้งหนึ่ง

3. การปฏิบัติงาน (Doing–D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรูความสามารถที่ได้รับจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของผู้นิเทศกขั้นนี้ผู้นิเทศกจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพใหงานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะใหบริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

4. การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing–R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

5. ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating–E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศกทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไป หากพบวามีปญหา หรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็ตองทำการปรับปรุงแกไข ซึ่งการปรับปรุงแกไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรูแนะนำอีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่เป็นที่พอใจ จะตองดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมด หากการประเมินผลพบวาประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งใจไว ก็ควรจะดำเนินการนิเทศตอไป การดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และไม่หยุดนิ่งจนกว่าจะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไวหรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามความตองการ

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการสอน มีกระบวนการดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

2. กระบวนการจัดสายงาน (Organizing Processes)

3. กระบวนการนำ (Leading Processes)

4. กระบวนการควบคุม (Controlling Processes) กระบวนการควบคุม

5. กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน (Assessing Processes) กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน

5) การวัดผลประเมินผลการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมาย ข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กันหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เช่นนี้เป็นการวัดและประเมินผลย่อย (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนา ในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนาคือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียน จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนนหรือให้ระดับผลการเรียนให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงออกความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นคุณภาพด้วย ผู้ปกครอง สังคมและรัฐต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษาต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติ ที่ได้รับมอบหมายจึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียนในรายวิชาหรือกิจกรรมที่ตนสอน ในการประเมินเพื่อพัฒนา ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซักถามการสังเกต การตรวจการบ้าน การแสดงออกในการปฏิบัติผลงาน การแสดงกริยาอาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม เพื่อดูว่าบรรลุตัวชี้วัดหรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุตัวชี้วัดเพียงใด แล้วแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง การประเมินเพื่อตัดสินเป็นการตรวจสอบ ณ จุดที่กำหนดแล้วตัดสินว่า ผู้เรียนมีผลอันเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บคะแนนของหน่วยการเรียนรู้ หรือของการประเมินผลกลางภาค หรือปลายภาคตามรูปแบบการประเมินที่สถานศึกษากำหนดผลการประเมินนอกจากจะให้เป็นคะแนนหรือระดับผลการเรียนแก่ผู้เรียนแล้ว ต้องนำมาเป็นข้อมูลใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปอีกด้วย

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปีและรายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. ระดับเขตพื้นที่การศึกษาการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานซึ่งจัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการได้ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำ ไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้นเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้

ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรมกลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มผู้เรียนที่พิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที อันเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับ

อย่างไรก็ตามทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกันคือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

กระบวนการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

ตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สิ่งที่ผู้สอนต้องทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ (1) ผลการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระ (2) ผลการเรียนรู้ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน (3) ผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างน้อย 8 ประการ และ (4) ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร 4 ประการดังกล่าวข้างต้น มีที่มาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยทั้ง 3 ด้านมีลักษณะสำคัญที่สามารถนำมาอธิบายโดยสังเขปดังนี้คือ

1. ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศ หลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสามารถด้านสติปัญญา 6 ด้าน คือ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์ โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ การบอกเล่าอธิบาย หรือเขียนแสดงความคิดรวบยอดโดยการตอบคำถาม เขียนแผนภูมิ แผนภาพ นำเสนอแนวคิด ขั้นตอนในการแก้ปัญหา การจัดการ การออกแบบประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ชิ้นงาน เป็นต้น

2. ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนความสามารถด้านการเรียนรู้ ในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและ เจตคติ โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียน สามารถเกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย คือ ผู้เรียนมีการแสงอารมณ์ ความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและมีค่านิยมพื้นฐานที่ได้รับการปลูกฝังโดยแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างน้อย 8 ประการ ตามหลักสูตร

3. ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงทักษะการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่เกิดจากการประสานงานของสมองและกล้ามเนื้อ ที่ใช้งานอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน ผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเจริญเติบโตในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ครูต้องแสวงหาหรือคิดค้นเทคนิควิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อใช้วัดและประเมินผลโดยคำนึงถึงความ

สอดคล้องและเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลการวัดและประเมินที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการจัด การเรียนการสอนของครูได้อย่างแท้จริง การประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร ซึ่งเป็นภารกิจของผู้สอนกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรปฏิบัติมีดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตรสถานศึกษา สัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปีหรือปลายภาค เกณฑ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนต้องคำนึงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียรวมทั้งสมรรถนะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อนำไปบูรณาการ สอดแทรกในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงธรรมชาติรายวิชา รวมถึงจุดเน้นของสถานศึกษา

2. จัดทำโครงสร้างรายวิชาและแผนการประเมิน

2.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้แล้วจัดกลุ่มตัวชี้วัด เนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะช่วยผู้สอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านที่ตัวชี้วัดกำหนด หากเป็นรายวิชาเพิ่มเติมให้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยเลือกมาตรฐานตัวชี้วัดที่สอดคล้องสัมพันธ์กันหรือประเด็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจจัดเป็นหน่วยเฉพาะวิชา (Subject Unit) หรือหน่วยบูรณาการ (Integrated Unit) แต่ละหน่วยการเรียนรู้อาจนำการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาพัฒนาในหน่วยการเรียนรู้ด้วยก็ได้ ในขณะเดียวกันผู้สอนควรวางแผนการประเมินที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ด้วย กรณีที่ตัวชี้วัดใดปรากฏอยู่หลายหน่วยการเรียนรู้ ควรพัฒนาตัวชี้วัดนั้นในทุกหน่วยการเรียนรู้ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ก่อนบันทึกสรุปผล เพื่อสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม

2.3 กำหนดสัดส่วนเวลาเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ตามโครงสร้างรายวิชาโดยคำนึงถึงความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

2.4 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงานหรือกิจกรรมที่เป็นหลักฐานแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถที่สะท้อนตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ การกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน อาจมีลักษณะดังนี้

- บูรณาการหลายสาระการเรียนรู้และครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้หรือหลายตัวชี้วัด
- สาระการเรียนรู้เดียวแต่ครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้ หรือหลายตัวชี้วัด

2.5 กำหนดเกณฑ์สำหรับประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน/กิจกรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) หรือกำหนดเป็นร้อยละ หรือตามที่สถานศึกษากำหนด

2.6 สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่ได้รับการประเมินโดยภาระงาน ให้เลือกวิธีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม

3. ชี้แจงรายละเอียดของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการเครื่องมือ ภาระงาน เกณฑ์ คะแนน ตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้

4. การจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และการประเมินความสำเร็จหลังเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน การประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซ่อมเสริม หรือเตรียมผู้เรียนทุกคน ให้มีความพร้อมและมีความรู้พื้นฐานซึ่งจะช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนรู้

4.1.2 เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานอย่างเหมาะสม เช่น การใช้แบบทดสอบ การซักถามผู้เรียน การสอบถามผู้สอน การพิจารณาผลการเรียนเดิมหรือพิจารณาแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ที่ผ่านมา เป็นต้น

4.1.3 ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน

4.1.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน เช่น จัดการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และเตรียมแผนจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

4.2 การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนในการบรรลุมาตรฐานตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาและต่อเนื่องจะให้ผลการประเมินที่สะท้อนความก้าวหน้าในการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนอย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ โดยผู้สอนเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติวิธีการประเมินที่เหมาะสม สำหรับการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนา ด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลได้หลากหลาย ดังนี้

4.2.1 เลือกวิธีและเครื่องมือการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ เช่น การประเมินด้วยการสังเกต การซักถาม การตรวจแบบฝึกหัด การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติ เป็นต้น

4.2.2 สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินที่กำหนด

4.2.3 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.4 นำผลไปพัฒนาผู้เรียน

4.3 การประเมินความสำเร็จหลังเรียน การประเมินความสำเร็จหลังเรียนเป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน ใน 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 การประเมินเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ เป็นการประเมินผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนจบแล้ว เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้พัฒนา การของผู้เรียนเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน ทำให้สามารถประเมินศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสำเร็จภายหลังการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไขวิธีการเรียนของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน หรือซ่อมเสริมผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ การประเมินความสำเร็จหลังเรียนนี้ จะสอดคล้องกับการประเมินวิเคราะห์ ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน หากใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนานกัน เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนได้ชัดเจน

4.3.2 การประเมินปลายปี/ปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไขซ่อมเสริม ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินตัวชี้วัด การประเมินปลายปีหรือปลายภาคสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลายและเลือกใช้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด อาจใช้แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ หรือประเมินโดยใช้ภาระงานหรือกิจกรรม โดยมีขั้นตอนหรือวิธีการดังนี้

1) เลือกวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผล

2) สร้างเครื่องมือประเมิน

3) ดำเนินการประเมิน

4) นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินผลการเรียน ส่งผลการเรียนซ่อมเสริมแก้ไขผลการเรียน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมาย ข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอน

6) การประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

คำว่า “ประกัน” ในภาษาอังกฤษมี 2 คำ คือ “Insure” กับ “Assure” Insure ภาษาไทยใช้คำว่า “ประกัน” โดยมุ่งที่ประกันชีวิต ประกันอุบัติเหตุ ประกันวินาศภัย Assure ภาษาไทยใช้คำว่า “ประกัน” เช่นกัน แต่มุ่งที่ให้ความมั่นใจแก่เจ้าของเงินว่า ผลผลิตของหน่วยงานน่าจะมีคุณภาพ

ดังนั้นการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณะชนมั่นใจว่านักเรียนน่าจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของครูในระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิด “ความรู้คู่คุณธรรม” และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

ประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพมีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาคือการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

การประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่สำคัญ 2 เรื่องดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาซึ่งหลักปฏิบัติทั่วไปจะกำหนดโดยองค์คณะบุคคล ผู้เชี่ยวชาญ หรือ ผู้มีประสบการณ์ (Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin 1994, p.45) ในระบบการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 31 และ 34 กำหนดให้กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นผู้กำหนดมาตรฐาน โดยมีสภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรม การการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้พิจารณาเสนอตามลำดับสายงาน

2. กระบวนการตรวจสอบและประเมินการดำเนินการจัดการศึกษาว่าเป็นไปตามมาตรฐาน คุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไรพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 และมาตรา 49 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ

ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ประกอบด้วย 2 ระบบคือ

1. ระบบการประกันคุณภาพภายใน
2. ระบบการประกันคุณภาพภายนอก

กระบวนการประกันคุณภาพภายใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา 4 ให้คำจำกัดความของระบบการประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง ระบบการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 11) โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการดังต่อไปนี้

1. หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามี 3 ประการ คือ

1.1 จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทาให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.2 การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายการประกันคุณภาพภายใน ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

1.3 การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

2. กระบวนการการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพมี 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2.3 การประเมินคุณภาพเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ และระดับกระทรวง

3. กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

3.1 การร่วมกันวางแผน (Planning)

3.2 การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Doing)

3.3 การร่วมกันตรวจสอบ (Checking)

3.4 การร่วมกันปรับปรุง (Action)

การควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพก็คือกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง โดยการควบคุมคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาเมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตามและประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความอุ่นใจ และเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายใน

1. ขั้นการเตรียมการ ซึ่งการเตรียมการที่มีความสำคัญ คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำการชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี

ต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล ในช่วงท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report)

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

2. ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน

2.1 การวางแผน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทำงานการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่าง ๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ เป็นต้น

2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากรรายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

3. ขั้นการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

บทบาทหน้าที่ของครูในการประกันคุณภาพภายในควรเป็นดังนี้

1. มีการเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยทำการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ขั้นตอนในการประเมินผลภายใน รวมทั้งพยายามสร้างเจตคติที่ดีต่อการประเมินภายใน

2. ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการให้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่คณะกรรมการประเมินผลภายในต้องการ

3. ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของการประเมินผลภายใน เช่น เข้าร่วมพิจารณาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการ

ประเมินผลภายในสถานศึกษา ร่วมกันพิจารณาจัดสร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ในกระบวนการประเมินผลภายใน ร่วมกันทำการสำรวจเก็บข้อมูลที่คณะกรรมการสำรวจ ร่วมกันทำการวิ เคราะห์ข้อมูล (หากมีความรู้ด้านการวิเคราะห์) ร่วมกันสรุปผลการประเมิน เป็นต้น

4. ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเอง และร่วมกันกำหนดเกณฑ์การตัดสินมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในด้านต่าง ๆ

5. ปฏิบัติหน้าที่หลักหรือหน้าที่ประจำที่รับผิดชอบอย่างมีระบบ ตามกระบวนการและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เช่น ในหน้าที่การสอนต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมเนื้อหาสาระที่ถูกต้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอน จัดทำสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์การเรียนการสอน จัดกิจกรรม วิธีการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าหาความรู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เลือกวิธีการประเมินผลการเรียนหลากหลายและเหมาะสมรวบรวมผลสรุปผล ประเมินการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้เรียน นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

การประเมินคุณภาพภายนอก คือ การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้ประเมินภายนอกหรือคุณหมอโรงเรียนมีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอกจะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการ ศึกษาด้วยความเป็นกลาง เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

1. แนวคิดและหลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินภายนอกของ สมศ. เป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบ “กัลยาณมิตรประเมิน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อตรวจสอบ ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

2. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น-จุดด้อยของสถานศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จ และสาเหตุของปัญหา

3. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

4. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2. ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกมีความสำคัญและมีความหมายต่อสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน ดังต่อไปนี้

1. เป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

2. เพิ่มความมั่นใจและคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษามุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุขเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3. สถานศึกษาและหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่นมีข้อมูลที่จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายมีข้อมูลสำคัญในภาพรวมเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาทุกระดับทุกสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวนโยบายทางการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย

กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) ประกอบด้วย

1. การจัดคณะผู้ประเมินภายนอก

1) สมศ. ประกาศรายชื่อผู้ประเมินภายนอกผ่านทางเว็บไซต์

2) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเสนอรายชื่อผู้ประเมินภายนอก 10 ชื่อ จากรายชื่อผู้ประเมินภายนอกที่สมศ. ประกาศภายในเวลาที่กำหนด

3) สมศ. เลือกรายชื่อผู้ประเมินภายนอกจากที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเสนออย่างน้อย 1 ชื่อ

4) สมศ. ส่งหนังสือแจ้งรายชื่อผู้ประเมินภายนอกของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อให้พิจารณา ถ้าไม่มีการทักท้วงจะแต่งตั้งเป็นคณะผู้ประเมินภายนอกของสถานศึกษานั้น ๆ

5) คณะผู้ประเมินภายนอก ติดต่อสถานศึกษา เพื่อประสานวันที่จะเข้าตรวจเยี่ยม

6) สถานศึกษาจัดส่งรายงานการประเมินตนเองรายคณะ และระดับสถาบัน ให้กับสมศ. ก่อนวันที่รับการประเมินเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 1 เดือน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งจะต้องดำเนินการ ดังนี้สถานศึกษาแจ้งให้บุคลากรภายในทราบ เตรียมการจัดห้องประชุมและเตรียมการนำเสนอ สรุปผลการดำเนินงาน คณะผู้ประเมินภายนอกตรวจเยี่ยมโดยเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลายวิธีซึ่งในที่นี้นำเสนอ 3 วิธีได้แก่

1) การศึกษาจากเอกสาร แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ รายงานประจำปีของสถานศึกษา รายงานการประเมินตนเอง รายงานการประชุม รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ๆ เอกสารที่รายงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจรวมถึงป้ายกระดาน แผนที่ เทปบันทึกเสียงวีดีทัศน์ เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการสัมภาษณ์บุคคลเป้าหมาย และบันทึก ในที่นี้หมายถึง สัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์รวมถึงนักศึกษาผู้ใช้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา เป็นต้น แหล่งข้อมูลที่เป็นคนอาจมีจำนวนมาก ผู้เก็บรวบรวมจึงต้องคิดพิจารณาว่าจะเลือกเก็บรวบรวมจากใครจึงจะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุดซึ่งการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์การสัมภาษณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง การสัมภาษณ์แบบกลุ่มการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นต้น

3) การสังเกต เป็นวิธีเก็บข้อมูลโดยตรงจากปฏิกิริยา ท่าทางของกลุ่มเป้าหมาย หรือเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่ง และจดบันทึกไว้โดยไม่มีการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่บันทึกได้แก่ข้อมูลด้านกายภาพของสถานศึกษาข้อมูลทางสังคมรอบ ๆ สถานศึกษา หรืออาจจะเป็นการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เป็นต้น

3. ขั้นตอนการประเมิน

การประเมินคุณภาพภายนอกมีการดำเนินงานตามขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

1. ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
2. ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
3. หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

4. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก

ในระหว่างและภายหลังการประเมินสถานศึกษาของคณะผู้ประเมินภายนอก สมศ. จะดำเนินการกำกับดูแลคุณภาพ และประเมินผลงานของคณะผู้ประเมินภายนอก โดยอาศัยทั้งข้อมูลย้อนกลับจากสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องว่าผู้ประเมินภายนอกได้ปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของ สมศ. หรือไม่ นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้ประเมินภายนอกจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาที่คณะผู้ประเมินภายนอกจัดส่งมายัง สมศ.

5. การติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษา

การติดตามผลเป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษาให้พิจารณาจากรายงานประจำปีที่สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยคณะผู้ประเมินภายนอกที่ สมศ. รับรอง รวมทั้งการติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนประสาน เชื่อมโยงกับหน่วยงานต้นสังกัดในการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ยังติดตามตรวจสอบวิจัยกรณีตัวอย่างว่าสถานศึกษานั้น ๆ ได้ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่

สรุปได้ว่า ประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพมีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง

สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนการสอนสิ่งสำคัญต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษา สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไป การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา กระบวนการแนวทางการนิเทศภายในการวัดผลประเมินผลการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน ได้รับรู้ผลการสำเร็จของผู้เรียน

2.3 หลักนวัตกรรม PLC

2.3.1 ความหมายของหลักนวัตกรรม PLC

หลักนวัตกรรม PLC หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Professional Learning Community (PLC) คือ การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ Sergiovanni (1998) ได้กล่าวว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียนในการทำงาน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนหรืองานวิชาการโรงเรียน ซึ่ง Hord (1997) มองในมุมมองเดียวกัน โดยมองการรวมตัวกันดังกล่าวมีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง วิจารณ์ พานิช (2555) การมีคุณค่าร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และรวม ไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก

Senge (1990, p.127) กล่าวว่าเป็นการพัฒนาวิชาชีพให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 16-21) โดยมองว่าเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่ามองว่า “ศิษย์ของฉัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เป็นตัวตั้งต้น เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการรวมตัวการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงใด ๆ เป็นไปได้ยากที่จะทำเพียงลำพังหรือเพียงนโยบายเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียน จึงจำเป็นต้องสร้างความเป็น PLC ที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพร่วมในโรงเรียน ย่อมมีความเป็นชุมชนที่สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น Senge (1990) ชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้นั้น จึงจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทางวิชาชีพ มีฉันทะและศรัทธาในการทำงาน “ครูเพื่อศิษย์ร่วมกัน” บรรยากาศการอยู่ร่วมกันจึงเป็นบรรยากาศ “ชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการ” ที่มีลักษณะความเป็นชุมชนแห่งความเอื้ออาทรอยู่บนพื้นฐาน “อำนาจเชิงวิชาชีพ” และ “อำนาจเชิงคุณธรรม” Sergiovanni (1998) เป็นอำนาจที่การสร้างพลังมวลชน เริ่มจากภาวะผู้นำร่วมของครูเพื่อขับเคลื่อนการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา กล่าวโดยสรุป ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หมายถึง การรวมตัวร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรม ความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันกับผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) คือ การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารเป็นแบบผู้ดูแลสนับสนุน สู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสิทธิผลของความสำเร็จ ตลอดจนความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

2.3.2 ความเป็นมาและสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

เรวดี ชัยเชาวรัตน์ (2558, อ้างใน สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ได้ให้ความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ไว้ว่า เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกันการร่วมมือรวมพลังโดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม โดยมีการดำเนินการอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้

1. มีเป้าหมายร่วมกันในการจัดการเรียนรู้/การพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน้างาน/สถานการณ์จริงของชั้นเรียน

3. ทุกฝ่ายเกี่ยวข้องร่วมเรียนรู้และรวมพลัง/หนุนเสริมให้เกิดการสร้างความเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมาย

4. มีการวิพากย์ สะท้อนผลการทำงานพัฒนาผู้เรียน

5. มีการสร้าง HOPE ให้ทีมงาน อันประกอบด้วย

- Honesty & humanity เป็นการยึดข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นและให้การเคารพกันอย่างจริงใจ

- Option & openness เป็นการเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุดให้ผู้เรียนและพร้อมเปิดเผย/เปิดใจเรียนรู้จากผู้อื่น

- Patience & persistence เป็นการพัฒนาความอดทนและความมุ่งมั่นทุ่มเทพยายามจนเกิดผลชัดเจน

- Efficacy & enthusiasm เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในผลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนว่าจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ไว้ว่าเป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกันการร่วมมือ รวมพลังโดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม

2.3.3 แนวคิดและหลักการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

จากคำว่า “ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional learning community) หรือ PLC” ได้มีการรวบรวมวรรณกรรม วิจัย และพัฒนาในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับครูที่ทำงานร่วมกันเป็น PLC (Hord, 1997 ; DuFour & Eaker, 1998) แสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นทีมเป็นชุมชนการเรียนรู้ของครู ได้สนับสนุนผลในเชิงบวกสำหรับการเรียนรู้ระดับมืออาชีพของครู กล่าวคือ PLC เป็นเครื่องมือในการสร้างการรวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์นำประสบการณจากการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมอื่น ๆ ที่ตนเองทดลองใช้มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันเกิดเป็นการสร้างความรูหรือยกระดับความรู้ในการทำหนาที่ครู จากประสบการณตรงและจากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่มีคนศึกษาและเผยแพรไว้นั้น PLC มีพื้นฐานแนวคิดมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ Thompson, Gregg, & Niska, (2004) กล่าวว่าเป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกตโดยอธิบายว่า การอุปมาที่เปรียบเทียบให้ “โรงเรียนเป็นองค์กร” นั้น น่าจะไม่เหมาะสมและถูกต้องมากนัก แท้จริงแลวโรงเรียนมีความเป็น “ชุมชน” มากกว่าความเป็นองค์กร ซึ่งความเป็น “องค์กร” กับ “ชุมชน” มีความแตกต่างกันที่ความเป็นชุมชนจะยึดโยงภายใน ต่อกันด้วยค่านิยม แนวคิด และความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับ “ความเป็นองค์กร” ที่มีความสัมพันธระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับลดหลั่นกันลงมา มีกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างแบบตึงตัวที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลักในขณะที่ “ชุมชน” จะใช้อิทธิพลที่เกิดจากการมีค่านิยมและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

เป็นความสัมพันธระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพ มีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการ และยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบผนึกกำลังกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ “องค์กร” ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้น เชน ลดความเป็นกันเองต่อกันลง มีความเป็นราชการมากขึ้น และถูกควบคุมจากภายนอกให้ต้องรักษาสถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้ จึงเห็นว่าถ้ามองโรงเรียนในฐานแบบองค์กรดังกล่าวแล้วก็จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นแบบทางการที่สร้างความรู้สึกห่างระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น มีกลไกที่บังคับควบคุมมากมายและมักมีจุดเน้นในเรื่องที่เป็นงานด้านเทคนิคเป็นหลักในทางตรงข้ามถ้ายอมรับว่า โรงเรียนมีฐานะแบบที่เป็นชุมชนแล้วบรรยากาศที่ตามมาก็คือ สมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีการสร้างสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมและเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน Sergiovanni, (1998, pp.268-280) โดยที่ใส่ใจร่วมกันถึงการเรียนรู้และความรับผิดชอบหลักร่วมกันของชุมชนนั่น คือ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน

PLC เป็นอำนาจการสร้างพลังมวลชน เริ่มจากภาวะผู้นำร่วมของครูเพื่อขับเคลื่อนการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา Fullan (2005) กล่าวว่า PLC เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถามและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่าหัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา โดย PLC มีแงมุมที่สำคัญ คือ เป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้มีวัฒนธรรมร่วมมือกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกคนทุกฝ่ายร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดีและสภาพปจจุบันเน่นการลงมือทำมุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเน่นที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของศิษยในทัศนะของ วิจารณ พานิช (2555 หน้า 16-21) เห็นว่า PLC เป็นการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรูวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตโดยผู้บริหารระดับต่าง ๆ PLC ตั้งแต่ระดับโรงเรียนถึงระดับประเทศเข่าร่วมจัดระบบสนับสนุนให่เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู่อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รูจบ PLC เป็นมรรคแห่งการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดทักษะการเรียนรู้ และเป็นบุคคลเรียนรู เป็นการพัฒนาตนเองของครูเพื่อเป็นบุคคลเรียนรู และร่วมกับสมาชิกพัฒนาซึ่งกันและกันด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติ นอกจากนี้ PLC เป็นเครื่องมือที่ช่วยนำไปสู่การตั้งโจทยและทำวิจัยในชั้นเรียน PLC เป็นเสมือนพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของวิชาชีพครูโดยมีลักษณะสำคัญคือ เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนรูทางวิชาชีพของครูด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning by doing) ที่สามารถทำให้ครูมีเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณตรงที่มีเวลากับการเรียนรู้ในงานได้เต็มที่ (DuFure, Eaker & Many, 2006 p.11) จะส่งผลให้เกิดการเขาใจชั้นเรียน เขาใจนักเรียน และเขาใจหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครูของตนเองและเพื่อนร่วมงาน ดังนั้นห้องเรียนของนักเรียนก็คือ ห้องเรียนของครูเชนเดียวกัน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ และประสบการณตรงเชนนี้จะเกิดต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและส่งผลต่อพัฒนาการผู้เรียนได้มากกว่าด้วย เหตุของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีการเรียนรู้ นอกตัวที่ครูได้รับจากการอบรมนอกชั้นเรียนในวันนี้ อาจไม่สามารถใช้กับเด็กในบริบทของพื้นที่ตนเอง หรืออาจเป็นองค์ความรูที่ล้าสมัยในวันต่อมาปรากฏการณที่เกิดขึ้นในห้องเรียน คือ วิธีการและสิ่งที่ครูสอนกับความเป็น จริงในการเปลี่ยนแปลงของโลก และความเป็นจริงของการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในยุคให้ไม่สวนทางกัน จึงเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงที่เป็น

สัญญาณให้ครูและโรงเรียนรู้ตัวว่า วิชาชีพครูต้องร่วมมือกันการรับมือการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยการพึ่งตนเอง เพื่อที่จะปรับตัวเรียนรู้ไปกับโลกและปรับตัวให้ไวกับผู้เรียน นี่คือสภาพห้องเรียนจริงในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่เพียงห้องเรียนที่เต็มไปด้วยเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ล้าสมัย แต่เต็มไปด้วยความวิชาชีพครูที่เกาะติดและปรับตัวอย่างมีวิสัยทัศนในการทำงานทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นความรับผิดชอบในการบ่มเพาะผู้เรียนให้กระตือรือร้นวองไวในการเรียนรู้ มีทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตที่สอดคลองกับความเป็นจริงของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม อาจดูเหมือนเป็นเรื่องง่ายที่ให้ครูกลับไปทุ่มเทกับการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียนในพื้นที่ร่วมกัน ในความเป็นจริงครูโดยส่วนใหญ่ที่อยู่ในโรงเรียนปจจุบันต่างเป็นครูที่ผ่านการหล่อหลอมมาจากระบบการศึกษาและสังคมในยุคศตวรรษที่ 20 ครูในยุคศตวรรษที่ 20 และนักเรียนในศตวรรษที่ 21 แม้จะอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน แต่กลับเหมือนอยู่กันคนละโลกอย่างไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน นั่นคือความขัดแย้งที่สามารถพบได้ทั่วไปในโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศไทยหรือทั่วโลก ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์, (2560, หน้า 1-3)

สรุปได้ว่า PLC เป็นเครื่องมือในการสร้างการรวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์นำประสบการณจากการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมอื่น ๆ ที่ตนเองทดลองใช้มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน เกิดเป็นการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ โดยลดอำนาจการแทรกแซงจากนอกพื้นที่ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจลงสู่หน่วยย่อยให้ทำหน้าที่ของตนเอง ทำให้ระบบงานวิชาการต้องการให้ครูสอนนักเรียนให้เกิดคุณภาพ ในทางเดียวกันระบบบริหารบุคคลต้องการให้ครูมีคุณภาพในการสอนความเป็นจริงแล้วทั้งสองงาน มีเป้าหมายเดียวกันคือคุณภาพนักเรียน

2.3.4 องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในระดับสถานศึกษาหรือระดับผู้ประกอบวิชาชีพ ผ่านการวิเคราะห์เอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ วรลักษณ ชูกำเนิด (2557, หน้า 41) ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ และคณะ (2563, หน้า 186-192) ได้สรุปไว้หกองค์ประกอบ ซึ่งเป็นกระบวนการเชิงเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเชิงรุกให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) การมีทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) การมีภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) การมีชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) และการมีโครงสร้างแบบสนับสนุน (Supportive Structure) ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงได้ร่วมกัน อาจเป็นการมองที่เริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์นำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรืออาจเกิดจากการมองเห็นจากแต่ละบุคคลในสิ่งเดียวกัน โดยที่วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) ได้แก่ 1) การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) 2) การมีเป้าหมายร่วม (Shared Goals) 3) การเห็นคุณค่าร่วม (Shared Values) และ 4) การมีพันธกิจร่วม (Shared Mission)

2. องค์ประกอบที่ 2 การมีทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจ เป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของทีมและการเรียนรู้ของครูตั้งอยู่บนพื้นฐานงานที่ต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ทำความเข้าใจร่วมกัน กำหนดข้อตกลงร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน กำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน ประเมินผลร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกันจากสถานการณ์ที่เป็นงานจริงซึ่งถือเป็นโจทย์ร่วมในการทำงาน โดยเห็นคุณค่าและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน รับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการทำงานจนเกิดประสบการณ์และพลังในการร่วมเรียนรู้ร่วมพัฒนาบนพื้นฐานความสมัครใจ และการสื่อสารที่มีคุณภาพบนพื้นฐานการรับฟัง และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีลักษณะขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ หรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วมสอน ทีมร่วมเรียนรู้ เป็นต้น วิจารณ์ พานิช (2554, หน้า 12)

3. องค์ประกอบที่ 3 การมีภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีสองลักษณะสำคัญ กล่าวคือ 1) ภาวะผู้นำให้เกิดการนำร่วม และ 2) ภาวะผู้นำร่วมกันให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำให้เกิดการนำร่วม เป็นผู้นำหรือผู้สร้างที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อน PLC ได้ โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อน ด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้และใส่ใจให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุกคน และทำหน้าที่ผู้สนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม ทำให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานร่วมกัน โดยผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมดังกล่าว ควรมีคุณลักษณะสำคัญ คือ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน การโค้ชผู้ร่วมงาน การสร้างมโนทัศน์ การมีวิสัยทัศน์ การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการร่วมพัฒนาผู้อื่น เป็นต้น

3.2 ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจเป็นการเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นจนเกิดเป็น “ผู้นำร่วม” ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางการบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ หรือทำหน้าที่เป็น“ประธาน”เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่ “กรรม” หรือ ผู้ถูกกระทำ และผู้ถูกให้กระทำ วิจารณ์ พานิช, (2554, หน้า 16) ทั้งนี้ ผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจอย่างอิสระปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ

4. องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู โดยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพนั้น หัวใจสำคัญการเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิก เป็นการเรียนรู้จากโจทย์และ

สถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันรับผิดชอบ ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูไม่โดดเดี่ยว จากการมีเพื่อนร่วมวิชาชีพคอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่สามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ การเรียนรู้สืบเสาะแสวงหา การสร้างมโนทัศน์ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมอง และการจัดการความรู้ เป็นต้น ส่วนการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากข้างใน หรือ วุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยยะสำคัญคือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา กรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญและการฝึกสติ เป็นต้น

5. องค์ประกอบที่ 5 การมีชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างกัลยาณมิตร มีคุณลักษณะร่วมที่สำคัญ คือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข ทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบเปิดเผย ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึก ปลอดภัย หรือปลอดการใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร ขับเคลื่อนด้วยพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน

6. องค์ประกอบที่ 6 การมีโครงสร้างแบบสนับสนุน (Supportive Structure) โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะสำคัญ คือ ลดความเป็นองค์กรที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการโดยหันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ มีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง และมุ่งความยั่งยืน มีการจัดปัจจัยสนับสนุนตามบริบทของชุมชนที่มีโครงสร้างแบบไม่รวมศูนย์ ลดความขัดแย้งระหว่างครู ผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา สถานที่ ขนาดชั้นเรียน การส่งเสริมขวัญกำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่น ๆ ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน และการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจที่เปิดกว้าง ให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวใน การดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความขัดแย้ง และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของ PLC ในสถานศึกษานั้น เป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทางการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย พันธกิจร่วมกันการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครูทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบเปิดเผย ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนลดความขัดแย้งระหว่างครู ผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน

ในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลักการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา สถานที่ ขนาดชั้นเรียน การส่งเสริมขวัญกำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่น ๆ ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน และการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจที่เปิดกว้าง ให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชนการเรียนรู้

2.3.5 ขั้นตอนการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ขั้นตอนการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ของสถาบันคุรุพัฒนา (TPDI) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มนตรี แย้มกสิกร, (2559, หน้า 40-41) กำหนดกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ Plan Do See ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การร่วมกันวางแผน (Plan) เป็นการศึกษาวิเคราะห์บทเรียนที่จะสอนร่วมกันจนกระทั้งเข้าใจในองค์ประกอบทุกส่วนรายละเอียด และจุดเน้นสำคัญของบทเรียน ร่วมไปกับการวิเคราะห์ชั้นเรียน โดยย้อนทบทวนข้อค้นพบในการพัฒนาบทเรียนจากการจัดการเรียนรู้ในบทเรียนดังกล่าวที่ผ่านร่วมกัน เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมความเข้าใจบทเรียนให้เข้าถึงจุดเน้นสำคัญและเข้าถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนในเรื่องนั้น ๆ จนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ถูกยกระดับจากที่ผ่านมา

2. การร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมและสังเกตชั้นเรียน (Do) คือขั้นต่อจากการวางแผนบทเรียน โดยมีภารกิจแบ่งเป็น 2 ส่วน และ 2 บทบาท คือ ภารกิจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ร่วมกันในบทบาทครูผู้สอน และภารกิจการสังเกตชั้นเรียนตามประเด็นที่วางแผนบทเรียนร่วมกันในบทบาทผู้ สังเกตชั้นเรียน

3. การสะท้อนคิดผลการปฏิบัติกิจกรรม (See) คือ ขั้นตอนสืบเนื่องจากการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการสะท้อนผลชั้นเรียนร่วมกันหลังการสอนเสร็จสิ้น ประเด็นสำคัญที่เป็นจุดเน้นในการสะท้อนผลชั้นเรียน มีประเด็นสำคัญ 4 ประเด็นคือ วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหวังของผู้สอนในการสอนนี้ สิ่งที่ปรากฏขึ้นจริงในชั้นเรียนโดยเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และแนวทางการปรับปรุงพัฒนาในครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ขั้นตอนการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ขั้นตอนการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกระบวนการพัฒนาได้แก่ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ (PLAN) ขั้นการปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (DO) และขั้นการสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (SEE) ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาท ในการสร้างบรรยากาศและบริบทของการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาและสื่อสารวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อการเปลี่ยนแปลง การวางแผนและจัดหาทรัพยากร การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของครูการตรวจสอบความก้าวหน้า และการให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

2.4 หลักการ SWOT Analysis

ธีระชัย เนียมหลวง (2557, ออนไลน์) SWOT Analysis เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพองค์กร เพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงโอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินการขององค์กร หรือความสามารถในการแข่งขัน เพื่อนำพาองค์กรไปสู่สภาพที่ต้องการในอนาคตหรือเป้าหมายที่วางไว้ SWOT เป็นตัวย่อของ คำ 4 คำ ที่มีความหมายดังนี้

S ย่อมาจาก Strengths คือ ลักษณะเด่นขององค์กรที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร (จุดแข็ง)

W ย่อมาจาก Weaknesses คือ ลักษณะขององค์กรที่ไม่ดี เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จขององค์กร (จุดอ่อน)

O ย่อมาจาก Opportunities คือ ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร (โอกาส)

T ย่อมาจาก Threats คือ ปัจจัยภายนอกที่คุกคามหรือทำให้เกิดปัญหาต่อความสำเร็จขององค์กร (อุปสรรค)

หลักสำคัญของ SWOT Analysis

การวิเคราะห์โดยการสำรวจสภาพการณ์ (Situation Analysis) ทั้ง 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน) และสภาพการณ์ภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) จากสิ่งที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้รู้จักองค์กรของตนเอง (รู้เรา) และรู้จักสภาพภายนอก (รู้เขา) อย่างชัดเจน

ประโยชน์ของ SWOT Analysis

ผลจาก SWOT Analysis จะช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการขององค์กร หลังจากวิเคราะห์เพื่อประเมินปัจจัยภายในองค์กรเพื่อให้ทราบ จุดแข็ง และจุดอ่อน ประเมินปัจจัยภายนอกเพื่อให้ทราบ โอกาส และอุปสรรค แล้ว จุดแข็งและโอกาส จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในขณะที่จุดอ่อนและอุปสรรค จะนำมาวางแผนเพื่อหาทางแก้ไขหรือป้องกันเพื่อไม่ให้มาขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยที่ข้อมูลทุกด้าน เหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร การกำหนดยุทธศาสตร์และการวางแผนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนการทำ SWOT Analysis มีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร คือ การวิเคราะห์ทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เช่น โครงสร้างองค์กร ระบบระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน ทรัพยากรในการบริหาร รวมถึงผลการดำเนินการที่ผ่านมาขององค์กร เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร โดยมีปัจจัยแวดล้อมภายในที่ควร พิจารณาเบื้องต้น (อย่างง่าย) 4 M คือ

- Man คือ บุคลากรภายในองค์กร รวมถึงผู้บริหารขององค์กรด้วย
- Money คือ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรแล้ว
- Material คือ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี

- Management คือ การบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน เช่น การเงิน พัสดุ งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรคือ การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและอื่น ๆ ในทุก ๆ ด้าน เช่นนโยบายทางงบประมาณ โครงสร้างการบริหาร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี เทคโนโลยี การพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะระบุโอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นหรือมีโอกาสเกิดขึ้นกับองค์กร โดยปัจจัยแต่ละด้านจะมีผลกระทบต่อองค์กรในระดับที่แตกต่างกันไป ปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่

- ทางเศรษฐกิจ (Economic)
- ทางสังคม (Social)
- ทางวัฒนธรรม (Cultural)
- ทางประชากรศาสตร์ (Demographical Environment)
- ทางการเมือง (Political)
- ทางด้านกฎหมาย (Legal)
- ทางภาครัฐ (Government)
- ทางด้านเทคโนโลยี (Technological)
- ทางการแข่งขัน (Competitive)
- ทางด้านอื่น ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ ภูมิอากาศ

3. ระบุสถานการณ์ขององค์กรจาก SWOT

จากผลของ SWOT Analysis องค์กรมีโอกาสที่จะอยู่ในสถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้

3.1 สถานการณ์ที่ 1 เมื่อจุดแข็งและโอกาสเกิดขึ้นพร้อมกัน (สถานการณ์ ที่พึงปรารถนา) จะใช้ข้อมูลนี้ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive-Strategy) เพื่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรอย่างเต็มที่

3.2 สถานการณ์ที่ 2 เมื่อจุดอ่อนและอุปสรรคเกิดขึ้นพร้อมกัน(สถานการณ์ที่เลวร้าย) จะใช้ข้อมูลนี้ในการกำหนดกลยุทธ์ตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทำให้เกิดการสูญเสียน้อยลง

ปัญหาในการทำ SWOT Analysis

ปัจจุบัน SWOT Analysis ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนนำมาใช้ในการใช้วิเคราะห์องค์กร อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้จากการทำ SWOT Analysis อาจมีข้อผิดพลาดและนำไปสู่การวางแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนการดำเนินการขององค์กรที่ผิดพลาดได้ สิ่งที่อาจทำให้ SWOT Analysis มีข้อผิดพลาด ที่สำคัญ ได้แก่

1. ความเข้าใจใน SWOT Analysis เช่น ปัจจัยภายนอกตัวเดียวกันอาจทำให้เกิดได้ทั้งโอกาสและอุปสรรคในเวลาเดียวกัน แต่ปัจจัยภายใน (ตัวเดียว) จะต้องเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อนเท่านั้น

2. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ไม่เป็นจริง (วิเคราะห์แบบเข้าข้างหรือประเมินต่ำ)

3. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์คลาดเคลื่อนหรือไม่เพียงพอ

SWOT Analysis เป็นเครื่องมือสำคัญและน่าจะนำมาใช้วิเคราะห์องค์กรในทุกระดับ (ประเทศกระทรวง กรม สำนัก กลุ่ม และกลุ่มงาน) และสามารถประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ตนเอง (บุคคล) อย่างไรก็ตามหากจะนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ในการทำการวิเคราะห์จะต้องมีความเข้าใจในหลักการและรายละเอียดในการทำ SWOT Analysis ใช้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง และวิเคราะห์ด้วยความเป็นกลาง

สรุปได้ว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพองค์กร เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงโอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินการขององค์กร หรือความสามารถในการแข่งขัน เพื่อนำพาองค์กรไปสู่สภาพที่ต้องการในอนาคตหรือเป้าหมายที่วางไว้

หลักสำคัญของ SWOT Analysis

การวิเคราะห์โดยการสำรวจสภาพการณ์ (Situation Analysis) ทั้ง 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน) และสภาพการณ์ภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) จากสิ่งที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้รู้จักองค์กรของตนเอง(รู้เรา) และรู้จักสภาพภายนอก (รู้เขา) อย่างชัดเจน

ประโยชน์ของ SWOT Analysis

ผลจาก SWOT Analysis จะช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการขององค์กร หลังจากวิเคราะห์เพื่อประเมินปัจจัยภายในองค์กรเพื่อให้ทราบ จุดแข็ง และจุดอ่อน ประเมินปัจจัยภายนอกเพื่อให้ทราบ โอกาส และอุปสรรคแล้ว จุดแข็งและโอกาส จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในขณะที่จุดอ่อนและอุปสรรค จะนำมาวางแผนเพื่อหาทางแก้ไขหรือป้องกันเพื่อไม่ให้มาขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยที่ข้อมูลทุกด้านเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร การกำหนดยุทธศาสตร์และการวางแผนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมต่อไป

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.5.1 หลักการสัมภาษณ์ (Interview)

สุภางค์ จันทวานิช (2553, หน้า 102) กล่าวว่า การสัมภาษณ์เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่ใช้กันโดยทั่วไปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เป็นรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถามและผู้ตอบภายใต้กฎเกณฑ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหลักลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์คือ มีความยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบายขยายความหรือซักถามเพิ่มเติมติดต่อกันเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจจุดประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ทั้งยังสามารถเปลี่ยนสถานการณ์หรือหาทางวกกลับเมื่อผู้พูดตอบไม่ตรงคำถาม ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสสังเกตสีหน้าท่าทางความรู้สึก ปฏิกิริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาในขณะพูดและไม่พูด

1. ประเภทการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์อาจจะสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล หรือสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน มีลำดับขั้นตอน

เรียงเหมือนกัน สำหรับการตั้งคำถามแบบนี้ เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการตั้งคำถามในแบบสอบถาม คือมีทั้งคำถามที่ต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจง และคำถามที่ให้ตอบได้ตามความต้องการ การสัมภาษณ์แบบนี้มักจะกระทำในเงื่อนไขต่อไปนี้

ก. ผู้วิจัยต้องการข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างบุคคลเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นการสัมภาษณ์จะต้องใช้คำถามที่เหมือน ๆ กัน เพื่อให้แน่ใจได้ว่า ความแตกต่างของข้อมูลที่ได้รับไม่ใช่ผลสืบเนื่องมาจากการตั้งคำถามที่แตกต่างกัน

ข. ผู้วิจัยมักมีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามหลักการวิจัย เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับความต้องการ

ค. ผู้วิจัยจำเป็นที่ต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชนที่ตนจะศึกษาพอสมควร เพื่อที่จะตั้งคำถามที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง และสามารถตีความหมายของข้อมูลได้

ง. เรื่องที่ศึกษาจะเป็นเรื่องเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มิใช่ต้องการที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทั้งหมด

จ. ผู้ที่สัมภาษณ์มักจะมิใช่ตัวผู้วิเคราะห์ข้อมูลเองอาจใช้ผู้ช่วยนักวิจัย

ฉ. ผู้สัมภาษณ์มักจะใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูลที่เตรียมไว้ล่วงหน้า

ช. ผู้สัมภาษณ์มักจะไม่ได้อยู่ร่วม และสังเกตการณ์ในชุมชนเป็นเวลายาวนานการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการนี้จะได้ผลเต็มที่ก็ต่อเมื่อผู้สัมภาษณ์เตรียมการล่วงหน้าไว้อย่างดี เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดโดยปกตินักวิจัยเชิงคุณภาพมักไม่ใช้วิธีการสัมภาษณ์ชนิดนี้ เป็นวิธีการหลัก เพราะไม่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง และความรู้สึกนึกคิดของคนในชุมชน

1.2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และในทางมนุษยวิทยาเป็นแบบที่มักจะควบคู่กันไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มักจะใช้กับการวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณนา ซึ่งต้องการข้อมูลที่ยังไม่มีผู้รวบรวมมาก่อน ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบนี้จะถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมในการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์แบบนี้ ตัวผู้วิจัยหรือผู้วิเคราะห์ข้อมูลมักจะเป็นผู้สัมภาษณ์เองจึงรู้ว่าต้องการข้อมูลแบบใด เพื่อวัตถุประสงค์ใด ฉะนั้นจึงตั้งคำถามในขณะที่สัมภาษณ์ได้ โดยอาจจะเตรียมแนวคำถามกว้าง ๆ มาล่วงหน้า การสัมภาษณ์แบบนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 4 แบบย่อย ดังนี้

ก. การสัมภาษณ์โดยเปิดกว้างไม่จำกัดคำถาม การสัมภาษณ์แบบนี้มีความยืดหยุ่นมาก เพราะมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระที่จะอธิบายแนวความคิดของตัวเองไปเรื่อย ๆ ในบางครั้งผู้สัมภาษณ์เพียงแต่กล่าวนำ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบแนวความต้องการแล้วควรให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเรื่องโดยอิสระ จะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มองเห็นสภาพและความยุ่งยากของปัญหาได้ ดังนั้นการสัมภาษณ์แบบนี้จึงเหมาะที่จะใช้กับเรื่องที่ผู้วิจัยยังไม่มีแนวคิดเฉพาะเจาะจง ข้อมูลที่ได้รับหากแต่มีแนวความคิดทางด้านทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ ชัดเจนดีแล้ว การสัมภาษณ์ในลักษณะนี้มีข้อคำนึงอยู่ว่า ข้อเท็จจริงที่ได้อาจจะไม่มีความหมาย หรือความน่าเชื่อถือเท่าไรนัก หากผู้วิจัยไม่รู้จักตีความ

โดยอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่นักวิจัยจะต้องพัฒนาตนเองขึ้นมาอีกอันหนึ่งก็คือ การตีความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับแนวทางวิจัย

ข. การสัมภาษณ์แบบมีความสนใจเฉพาะ (Focus Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้ หมายถึง การสัมภาษณ์ที่มีจุดสนใจอยู่แล้ว จึงพยายามหันความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดที่สนใจ ทั้งนี้เพราะในบางครั้งผู้สัมภาษณ์อาจจะไม่ต้องการทราบเหตุผล หรือข้อเท็จจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกขั้นตอน เพราะอยู่นอกเหนือขอบเขตของการวิจัยในขณะนั้น จึงเลือกสัมภาษณ์เอาแต่จุดที่ต้องการ ฉะนั้นลักษณะที่สำคัญของการสัมภาษณ์แบบนี้ จึงอยู่ที่ว่าผู้วิจัยจะต้องรู้อยู่ก่อนแล้วว่า ต้องการข้อมูลอะไร ชนิดใด เมื่อเห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์พูดนอกเรื่อง หรือนอกเหนือจากจุดที่สนใจ ก็พยายามดึงโยงเข้าหาประเด็นที่ต้องการจะสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามการทำเช่นนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความชำนาญของผู้สัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ เพราะจะต้องรวบรัดหรือตัดบท โดยไม่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความรู้สึกไม่สบายใจและไม่อยากจะให้ความร่วมมือ

ค. การตะล่อมกล่อมเกลา (Probe) หมายถึง การซักถามที่ล้วงเอาส่วนลึกของความคิดออกมา คือการสัมภาษณ์อย่างชนิดที่จะต้องล้วงเอาความจริงจากผู้ถูกสัมภาษณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ผู้วิจัยก็จะพยายามใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่จะล้วงเอาข้อมูลออกมาให้ได้ โดยรุกผู้ตอบด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถามว่า สิ่งที่น่าจะเป็นหรือควรจะเป็นในเหตุการณ์ที่กำลังซักถามกันอยู่ คืออะไร เพื่อบังคับให้ผู้ตอบต้องเปรียบเทียบที่ปรากฏกับสภาพที่ควรจะเป็น หรืออาจตั้งคำถามโดยตีขลุมสรุปความว่า เหตุการณ์ที่เกิดนั้นเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้ตอบแสดงปฏิกิริยาโดยไม่ทันระวังตัว

ง. การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant Interview) หมายถึง การสัมภาษณ์โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนเป็นการเฉพาะเจาะจง เพราะผู้ตอบนั้นมีข้อมูลที่ดีเป็นพิเศษเหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัย เราเรียกบุคคลนี้ว่า “ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ” ผู้วิจัยจะต้องหาให้พบว่าในสนามที่ตนทำการวิจัยอยู่นั้น ใครบ้างเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ตนควรไปสัมภาษณ์แบบใดก็ได้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยปกติผู้นำชุมชนในสนามที่ทำการวิจัย มักเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ดี เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาส แต่ก็ไม่เสมอไปเพราะผู้นำบางคนก็ห่างเหินกับชุมชน บางครั้งเราจะพบว่าบุคคลอื่นเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ดีกว่าผู้นำชุมชน การใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญควรใช้มากกว่าคนหนึ่งคนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย นอกจากนั้น นักวิจัยต้องเข้าใจว่า คุณค่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญอยู่ที่แง่มุมการมองปรากฏการณ์แบบคนใน (Emic) ของเรา นักวิจัยจึงไม่ควรเอาความคิดของผู้วิจัยไปใส่ในระบบคิดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจนเขาสูญเสียทัศนะแบบคนในวิธีแสวงหาผู้ให้ข้อมูลสำคัญอาจทำโดยให้ชาวบ้านช่วยกันระบุชื่อผู้รู้ในชุมชนของเรา แล้วเอาชื่อที่ถูกระบุซ้ำกันบ่อยที่สุดมาเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญนอกเหนือไปจากการสัมภาษณ์ชนิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว การเงี่ยหูฟัง (Eavesdropping) ก็เป็นเทคนิคของการวิจัยเชิงคุณภาพอีกอย่างหนึ่งที่นักวิจัยจะไปใช้ได้การเงี่ยหูฟังคือการได้ข้อมูลจากคำสนทนาของผู้อื่นโดยที่ผู้วิจัยไม่ต้องตั้งคำถามเอง เพียงแต่ไปอยู่ในที่ที่เป็นแหล่งข้อมูลแล้วนั่งฟังเฉย ๆ ก็จะได้ข้อมูลที่ต้องการ การเงี่ยหูฟังไม่ถือเป็นการผิดจรรยาบรรณแต่อย่างใด ผู้วิจัยต้องตรวจสอบข้อมูลเช่นกัน เพราะอาจมีผู้ตั้งใจพูดให้เข้าหูผู้วิจัยก็ได้

2. ขั้นตอนของการสัมภาษณ์

2.1 การเตรียมสัมภาษณ์ โดยเฉพาะแบบเป็นทางการมีขั้นตอน ต่อไปนี้

ก. ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์ คือใคร มีจำนวนเท่าไรโดยเฉพาะในการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

ข. เตรียมงานขั้นต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายชื่อ ที่อยู่ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างทุกคน

ค. วางแผนสัมภาษณ์ โดยเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าและกำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ ให้เหมาะสม

ง. ทดสอบแบบสัมภาษณ์ และผู้สัมภาษณ์โดยฝึกซ้อมสัมภาษณ์บุคคลอื่นที่มิใช่ผู้ตอบก่อน เพื่อได้แก้ไขคำถามให้สมบูรณ์ถูกต้อง ควรมีตัวอย่างคำถามหลาย ๆ ชุดเพื่อไว้ใช้สับเปลี่ยนกันตามความเหมาะสม

จ. เตรียมอุปกรณ์จดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ฉ. ติดต่อกับผู้ถูกสัมภาษณ์โดยนัดหมายเวลาไว้ล่วงหน้า

2.2 ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคือ

ก. แนะนำตนเองต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ควรให้ความสำคัญและยกย่องถูกสัมภาษณ์

ข. สร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองด้วยการสนทนาทักทายอัธยาศัยอันดี

ค. บอกวัตถุประสงค์ในการมาสัมภาษณ์พร้อมทั้งให้คำมั่นสัญญาว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ

ง. ถ้าจำเป็นต้องจดบันทึก หรือใช้เครื่องบันทึกเสียง ต้องแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ และขออนุญาตทุกครั้ง

จ. พูดคุยเป็นการอุ่นเครื่องก่อนที่จะเริ่มสัมภาษณ์จริง

2.3 ขั้นสัมภาษณ์ นักวิจัยควรปฏิบัติดังนี้

ก. ใช้คำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

ข. ควรเป็นนักฟังที่ตั้งใจฟัง และติดตามรู้จักป้อนคำถามให้เหมาะสมกับจังหวะของผู้ตอบ และมีเทคนิคในการซักประเด็นเพิ่มเติมในขณะสัมภาษณ์

ค. ใช้ภาษาที่สุภาพเข้าใจง่ายระวังเป็นพิเศษในกรณีที่ผู้วิจัยไม่รู้ภาษาของผู้ตอบดีพอ และในกรณีที่ต้องใช้ล่าม

ง. ทำให้ผู้สัมภาษณ์รู้สึกว่า เรื่องที่จะเปิดเผยระหว่างการสัมภาษณ์เป็นเรื่องพิเศษเฉพาะตัว เพื่อที่จะทำให้ ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความเต็มใจที่จะให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ

จ. โดยทั่วไปแล้วก่อนจะสัมภาษณ์ควรหาทางติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์โดยผ่านผู้ที่รู้จักกับผู้ให้สัมภาษณ์หรือมีจดหมายแนะนำตัวผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์เป็นกันเองกับผู้สัมภาษณ์

2.4 ขั้นบันทึกข้อมูลและสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ควรปฏิบัติดังนี้

ก. จดบันทึกข้อมูลตามเป็นจริง และจดเฉพาะใจความสำคัญ

ข. รีบทำบันทึกการสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์หลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นในทันที

ค. รวบรวมข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์แนบไว้กับบันทึกการสัมภาษณ์ด้วย

ง. ถ้าพิจารณาเห็นว่าการจดบันทึกทำให้ผู้ตอบมีปฏิกิริยาซึ่งจะเป็นผลเสียต่อการสัมภาษณ์ต้องงดการจดบันทึกแล้วใช้ความจำแทน

3. ข้อดีและข้อเสียของการสัมภาษณ์

3.1 ข้อดี

ก. การสัมภาษณ์ เป็นการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์กับผู้สัมภาษณ์ และสามารถทำความเข้าใจในข้อมูลได้ตรงกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ถ้าไม่เข้าใจก็จะแก้ไขได้ทันที

ข. การสัมภาษณ์สามารถใช้กับบุคคลทุกระดับการศึกษาไม่ว่าผู้นั้นจะอ่านออกเขียนได้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งดีกว่าใช้แบบสอบถาม เพราะแบบสอบถามใช้ได้กับคนที่มีระดับการศึกษาดีเท่านั้น

ค. การสัมภาษณ์มีลักษณะยืดหยุ่นได้มาก สามารถดัดแปลง และแก้ไข หรือถามจนกว่าผู้ตอบจะเข้าใจคำถาม

ง. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องการได้รับแบบสอบถามคืนน้อย คือสัมภาษณ์เท่าไรก็ได้เท่านั้น ไม่สูญหายเหมือนกับการส่งแบบสอบถามไปให้กรอก

จ. ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถใช้วิธีสังเกตการณ์ประกอบด้วยเพื่อดูว่าผู้ตอบ ตอบด้วยความจริงหรือไม่ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่รายได้ทรัพย์สินหนี้สิน และการประเมินทรัพย์สิน

ฉ. การวิจัยทางสังคมศาสตร์ เป็นเรื่องของการเสาะแสวงหาความจริงทางด้านพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด อารมณ์จิตใจ ความคิดเห็น ทัศนคติและค่านิยม ฉะนั้นการรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนาด้วยการสัมภาษณ์ จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด

3.2 ข้อเสีย

ก. การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก

ข.ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเชื่อถือได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความเต็มใจของผู้ถูกสัมภาษณ์

ค. ผลสำเร็จของการสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับความสามารถ และเทคนิคของผู้สัมภาษณ์

ง. การสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับสถานภาพทางอารมณ์บางครั้งอาจเกิดความบิดเบือนในข้อมูลที่ได้มา

จ. การสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจทันทีทันใดและความจำของผู้ถูกสัมภาษณ์ทำให้ข้อมูลอาจจะผิดพลาดได้

4. ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

ชาย โพธิสิตา (2552, หน้า 263) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพว่าประกอบด้วย

4.1) การสัมภาษณ์ คือกระบวนการสร้างข้อมูล ซึ่งในกระบวนการนี้ทั้งผู้สัมภาษณ์ (ผู้วิจัย) และผู้ให้สัมภาษณ์ ต่างมีบทบาทเรียบเรียงข้อมูล โดยฝ่ายที่สองเป็นผู้เล่าประสบการณ์ ความคิด ความรู้ของตนในรูปแบบของข้อความบรรยายตามหัวข้อหรือประเด็นที่ฝ่ายผู้สัมภาษณ์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นหัวข้อสนทนา สำหรับฝ่ายผู้วิจัยดำเนินบทบาทในการฟังและตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์พรรณนาด้วยใจที่จดจ่อ และต้องคอยกระตุ้นช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เรียบเรียงความคิดความจำเกี่ยวกับเรื่องราว หรือประสบการณ์ของตนที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายมาเป็นข้อมูลที่มีเรื่องราวและความหมาย

4.2) เน้นการปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม คือประการแรกฝ่ายผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ในลักษณะที่จะช่วยให้เกิดข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นและเชื่อถือได้มากที่สุด โดยเฉพาะการที่ผู้สัมภาษณ์ต้องพยายามสร้าง และรักษาระดับความสัมพันธ์ที่ดีที่ จะช่วยให้ฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกสบาย มั่นใจ ไว้วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราว ตลอดจนความคิดของเขา ส่วนประเด็นของการมีส่วนร่วม คือบรรยากาศการสัมภาษณ์นั้น ทั้งฝ่ายผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ต่างมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการแลกเปลี่ยนคำถามคำตอบซึ่งกันและกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างเรื่องราว (ข้อมูล) และความหมายขึ้นมา (Fontana and Frey 2000) หรือ Active Interview ซึ่งต่างกับการสัมภาษณ์เชิงปริมาณซึ่งผู้สัมภาษณ์ต้องทำการสัมภาษณ์โดยมุ่งรักษาโครงสร้างและมาตรฐานที่กำหนดอย่างเคร่งครัด จึงมีระดับการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ต่ำ

ในการนี้บทบาทของผู้สัมภาษณ์จึงไม่ใช่การยิงคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบข้างเดียว แต่อาจมีการกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์กระตือรือร้นที่จะเล่าเรื่องราวของเขาโดยไม่รู้สึกว่ากำลังถูกคำถามหรือถูกซักไซ้ไล่เลียงหรือรู้สึกเกร็ง อาทิ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการสัมภาษณ์ ตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูดอย่างตั้งใจและจริงใจ ตั้งคำถามที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และทำให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปอย่างไม่เป็นทางการ การทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกสนุก และกระตือรือร้นที่จะร่วมมือด้วยการเปิดเผยประสบการณ์และความคิดเห็นของเขา และแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ให้สัมภาษณ์ในจังหวะเวลาที่เหมาะสม

4.3) การสัมภาษณ์เป็นการกระทำทางสังคม (Social Action) กล่าวคือการสัมภาษณ์ที่ทำให้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ทำการสัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์เป็นแบบไม่เป็นทางการ เอื้ออำนวยต่อการถ่ายเท และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในแบบเดียว กับการถ่ายเทและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการสัมภาษณ์ที่ควรจะเป็นจึงควรมีลักษณะเหมือนการสนทนา (Conversation) ในชีวิตประจำวัน ที่ทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน โดยฝ่ายหนึ่งถ่ายเทเรื่องราว ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์และหรือความคิดเห็น อีกฝ่ายตั้งประเด็นหรือคำถามด้วยความอยากรู้ ทั้งสองฝ่ายร่วมมือกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย และกระตุ้นซึ่งกันและกัน

4.4) ผู้สัมภาษณ์เปรียบเหมือนนักเดินทางคือถามคำถามที่เจาะลึก และซอกซอนไปในแง่มุมต่าง ๆ ของประเด็นต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบสำหรับสิ่งที่สนใจรู้

4.5) การสัมภาษณ์ที่ดีควรดำเนินไปในรูปของการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายชัดแจ้ง ซึ่งผู้สัมภาษณ์มุ่งความสนใจไปที่เรื่องเฉพาะเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ก็เปิดกว้างรับฟังข้อมูลข่าวสารทุกชนิดที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ แล้วเรียบเรียงใหม่เป็นข้อความเชิงพรรณนาของผู้สัมภาษณ์เอง เพื่อนำไปผ่านกระบวนการวิเคราะห์ซึ่งความหมายที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ไว้แต่เดิมอาจถูกนักวิจัยตีความเพื่อทำความเข้าใจประเด็นที่มุ่งศึกษาในท้ายที่สุด ทั้งนี้โดยมีรูปแบบการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Conversation) คือมีการใช้แนวคำถาม ซึ่งจะถูกเตรียมไว้ล่วงหน้า แต่ในการสัมภาษณ์มีความยืดหยุ่นได้มาก โดยมีจุดหมายที่การทำความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยนักวิจัยซึ่งเป็นผู้ถามมีอำนาจมากกว่าผู้ตอบในกระบวนการสนทนา แต่นักวิจัยให้ความสนใจรูปแบบของคำถาม เทคนิคการถาม พลวัตปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถามและผู้ตอบ และให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้ตอบพูดเป็นพิเศษ โดยผู้สัมภาษณ์ต้องมีการฟังอย่างเข้มข้นคือผู้สัมภาษณ์ต้องฟังผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบอย่างตั้งใจ เพื่อจับประเด็นของสิ่งที่ผู้ตอบพูดหรือแสดงออก และกำหนดรับรู้ได้ว่าผู้ตอบพูดถึงสิ่งใดและไม่ได้พูดถึงสิ่งใด ควรจะยังถามอยู่ในเรื่องเดิมหรือว่าควรเคลื่อนไปยังประเด็นถัดไปแล้ว ความรู้ที่ได้จากผู้ตอบเพียงพอหรือยัง ถ้ายังควรถามอะไรอีก นอกจากการจับประเด็นแล้วผู้ถามยังต้องมุ่งเก็บรายละเอียดและลงลึกในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง กระตุ้นให้ผู้ตอบขยายความสิ่งที่เขาพูดและหมายถึง ด้วยการให้ตัวอย่างหรืออ้างถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง รอบด้าน สมบูรณ์ในประเด็นที่ต้องการรู้ ข้อมูลในลักษณะดังกล่าวนักมนุษยวิทยาเรียกว่า Thick Description หรือข้อมูลเชิงพรรณนาที่ละเอียดสมบูรณ์ ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ดียิ่งสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

สรุปได้ว่า การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลักเพื่อรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ใช้ได้ทั่วไปโดยไม่จำกัดคุณสมบัติของผู้ตอบ มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ซักถามตลอดจนสามารถสังเกตสีหน้าท่าทางของผู้ตอบด้วย การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในการวิจัยเชิงคุณภาพมักใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยใช้ควบคู่ไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ อาจจำแนกเป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การตะล่อมกล่อมเกลาหรือการซักล้วงข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ขั้นตอนที่สำคัญในการสัมภาษณ์ คือ การแนะนำตัว การสร้างความสัมพันธ์ การบันทึกคำตอบ การใช้ภาษา ตลอดจนเวลาและสถานที่ที่ใช้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยควรเลือกใช้ให้ถูกต้องตามความเหมาะสม

2.5.2 หลักการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กรมการพัฒนาชุมชน (2551, ออนไลน์) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้มีการพัฒนาขึ้นครั้งแรกระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939-1945) โดยนำมาใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรายการวิทยุกระจายเสียงที่ออกอากาศในช่วงนั้น พอสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1946 ได้มีการนำมาใช้ในกลุ่มที่ทำงานทางด้านสังคมศาสตร์ (Social Sciences) มีลักษณะเป็นการสนทนาถกแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาที่มีการกำหนดหัวข้อเฉพาะบางประเด็นของผู้จัด (Organizer)

โดยกลุ่มคนที่เข้าร่วมประมาณ 8-10 คน ซึ่งเรียกว่าเป็น Participants หรือ Respondents โดยผู้ที่จะเข้าร่วมการทำ Focus Group จะได้รับการคัดเลือก (Screen) ตามเงื่อนไขมาอย่างดี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2551, ออนไลน์) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม คือการสัมภาษณ์ในอีกรูปแบบหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิด และแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนา อย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

เกษมสิงห์ เฟื่องฟู และคณะ (2551, ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดสนทนากลุ่ม คือการที่จัดให้มีกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ หรือคุณลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันที่สุด และคาดว่าเป็นกลุ่มที่สามารถตอบประเด็นคำถาม ที่นักวิจัยสนใจได้ดีที่สุด มีสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม มีจำนวน 7-8 คน เป็นกลุ่มที่มีลักษณะโต้ตอบและโต้แย้งกันดีที่สุด ทำให้เกิดการสนทนาที่เปิดกว้างที่จะให้ทุกคนไม่อายคน วิพากษ์วิจารณ์ได้ดีที่สุด สวนในกรณีที่มีสมาชิก 9-12 คน ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ วงสนทนาอาจจะมีการแบ่งกลุ่มย่อยหันหน้าเข้าสนทนากันเอง แต่ในกรณีนี้อาจจะลำบากในการนั่งสนทนาเป็นกลุ่ม และยากต่อการสรุปประเด็นปัญหาหรือวิเคราะห์ข้อมูล

รัตนะ บัวสนธ์ (2551, หน้า 112-113) ได้ให้ความหมายว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึงการให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่ผู้วิจัยคัดเลือกมา สนทนาโต้ตอบ แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่ม จัดเป็นการรวบรวมข้อมูล ที่เป็นการผสมเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการสังเกต แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview) กล่าวคือ นักวิจัยสามารถที่จะทำการสังเกตพฤติกรรม อากัปกิริยาของบุคคลในกลุ่มสนทนาได้ และในขณะเดียวกันนักวิจัยก็อาจจะทำการซักถามบุคคลใดบุคคลหนึ่งในประเด็นใด ๆ ที่สงสัยก็ได้ การสนทนากลุ่มมิใช่การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) แม้ว่าลักษณะการดำเนินงานจะอาศัยการสัมภาษณ์ พูดคุยกันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มบุคคลก็ตาม ทั้งนี้เพราะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างน้อย สามประการใหญ่ คือ

ประการแรก คือ การสัมภาษณ์กลุ่มจะเป็นการซักถามบุคคลต่าง ๆ ในกลุ่มตามประเด็นที่นักวิจัยกำหนดไว้ และมุ่งให้บุคคลโต้ตอบมีปฏิสัมพันธ์กับนักวิจัยเป็นหลักการสัมภาษณ์กลุ่มเป็นการอาศัยความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มให้ร่วมกันตอบ และตรวจสอบซึ่งกันและกัน ตามประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม ค่อนข้างเป็นข้อมูลที่มีความตรง น่าเชื่อถือได้มาก เพราะผ่านการตรวจสอบจากสมาชิกในกลุ่มมาแล้วนั่นเอง

ประการที่สอง กลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มนั้น มิได้เป็นการจัดกลุ่มที่เกิดขึ้นเองตามปกติ กลุ่มบุคคลที่ร่วมการสนทนานั้นเป็นกลุ่มบุคคลที่นักวิจัยคัดเลือกกำหนดให้เข้าร่วมกลุ่มโดยพิจารณาตามคุณสมบัติต่าง ๆ แล้วให้บุคคลเหล่านั้นมีปฏิสัมพันธ์กันให้มากที่สุด หรือมุ่งให้บุคคลในกลุ่มได้มีการอภิปรายโต้แย้งกัน

ประการที่สาม ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลจะไม่ใช้เวลายาวนาน ดังเช่นการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้เข้าร่วมวิจัยจะต้องเข้าไปอยู่ร่วม เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับสมาชิก แต่การสนทนากลุ่มจะใช้ช่วงเวลาสั้น ซึ่งใช้เฉพาะการเก็บข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการและเมื่อได้แล้วก็ยุติการสนทนา

1) หลักการของการสนทนากลุ่ม

วิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดให้คนที่เลือกจากประชากรที่ต้องการศึกษาจำนวน ไม่มากนักมาร่วมวงสนทนากัน เพื่ออภิปรายพูดคุยกัน โดยมุ่งประเด็นการสนทนาไปยังเรื่องที่สนใจศึกษาในการจัดการสนทนากลุ่มอย่างเป็นระบบ อาจเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 7-12 คน ที่มีลักษณะบางประชากร สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ระหว่างพูดคุย มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ มีผู้จดบันทึกเป็นผู้จดย่อเนื้อหาการสนทนา และมีเทปบันทึกเสียงบันทึกรายละเอียดของการพูดคุย เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนา ผู้บันทึกจะถอดรายละเอียดจากเทปที่บันทึกไว้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป (กรมการพัฒนาชุมชน, 2551, หน้า 16)

2) ข้อดีของการจัดการสนทนากลุ่ม

1. ผู้เก็บข้อมูล เป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี

2. เป็นการเผชิญหน้ากันในลักษณะกลุ่มมากกว่าการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว

3. ให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบกันได้

4. บรรยากาศของการคุยกันเป็นกลุ่มจะช่วยลดความกลัวที่จะแสดงความเห็นส่วนตัว

5. เป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย ทำง่าย ให้ความยืดหยุ่นในการค้นหาประเด็นหรือสืบค้นลึกในข้อมูลบางอย่าง ข้อมูลมีชีวิตชีวา

3) ข้อจำกัดในการสนทนากลุ่ม

1. การกำหนดประเด็นต่าง ๆ ยังคลุมเครือไม่ชัดเจน ก็ยากต่อการกำหนดตัวแปรหรือปัจจัยและการสร้างแนวคำถาม

2. การสร้างแนวคำถาม จะต้องเรียบเรียงแนวคำถามให้ดี ไม่วกวน โดยอาศัยการเรียงลำดับตามประเภทของประเด็นตามความยากง่ายหรือตามลำดับ ความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผล

4) ประโยชน์ของการจัดการสนทนากลุ่ม

1. ใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทัศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม

2. ใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ ๆ

3. ใช้ในการกำหนดคำถามต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบสอบถาม

4. ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบในประเด็นที่ต้องการศึกษาได้ โดยจัดให้มีกลุ่มสนทนาประมาณ 7-8 คน และมีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้คอยถามประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิด แนวทางและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นอย่างกว้างขวางและละเอียดยิ่งขึ้น ลักษณะสำคัญของการสนทนากลุ่ม คือ ต้องกำหนดขนาดสมาชิกที่เหมาะสม วัตถุประสงค์เฉพาะที่ไม่รู้จักมาก่อน เลือกมาเพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะกับประเด็นสนทนา กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กำหนดไว้ล่วงหน้า ว่าใคร สัมภาษณ์ประเด็นอะไร

2.6 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

2.6.1 ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน ตั้งอยู่ในเขตรอบนอกอำเภอลี้ ห่างจากอำเภอประมาณ 10 กิโลเมตร โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน มีลักษณะเป็นชุมชนชนบท ตั้งอยู่ในวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม เขตตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน แบ่งหมู่บ้านเป็นหมู่ ๆ มีจำนวนรวม 10 หมู่บ้านมีจำนวน 100 กว่าครัวเรือน จำนวนประชาชนมากกว่า 15,000 คน

ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งมีเจดีย์แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ มณฑปภูมิพล วิหารรอยพระบาท หอไตร วิหารพระเมืองแก้ว พระเจ้าเก้าตื้อ (จำลอง) เป็นต้น เป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั่วไป เป็นสภาพชุมชนชนบท มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง และมีเอกลักษณ์ โดยเป็นชุมชนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงขนาดใหญ่ ประชาชนบริเวณรอบวัดมีมากกว่า 15,000 คน ซึ่งมีอาชีพหลากหลาย เช่น การทำเครื่องเงิน ทอผ้า ตีเหล็ก ขุดศิลาแลง เป็นต้น และประชาชนในชุมชนบางส่วนเป็นผู้ปกครองของนักเรียน นักเรียนบางส่วนมีภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอและต่างจังหวัด เดินทางเข้ามาศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ด้านทิศเหนืออยู่ติดกับหมู่ 8 บ้านพระบาทห้วยต้ม ซึ่งเป็นชุมชนพระบาทห้วยต้มขนาดใหญ่ มีหมู่บ้านราว ๆ 100 กว่าครัวเรือน จำนวนประชาชนมากกว่า 15,000 คน

ด้านทิศใต้อยู่ติดกับศาลายาววัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นศาลาจำวัดของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม เป็นลักษณะไม้เก่าแก่ทั้งหมด ปัจจุบันเหลือแต่เสาไม้เก่าแก่ปูพื้นด้วยกระเบื้อง หลังคาแผ่นกระเบื้องดิน และเป็นศาลาทำกิจกรรมงานบุญประเพณีประจำปี

ด้านทิศตะวันออกติดกับมณฑปภูมิพลอดุลยเดช เป็นมณฑปภูมิพลอดุลยเดชสร้างถวายพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้บรรจุพระเจ้าเก้าตื้อที่ประดิษฐานอยู่ในพระมณฑปวัดพระบาทห้วยต้ม ได้จำลองมาจากพระเจ้าเก้าตื้อในอุโบสถวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย

ด้านทิศตะวันตกติดกับวิหารเจ้าแม่ธรณี ซึ่งเป็นวิหารที่ครูบาวงศ์ได้สร้างขึ้นเพื่อประดิษฐ์ฐานแม่ธรณีข้างใต้เป็นบ่อเก็บน้ำไว้ใช้สำหรับพระภิกษุสามเณรในวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม

โอกาสและข้อจำกัดของสถานศึกษา

โอกาส โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา ส่งเสริมความผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทเพื่อจรรโลงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา และมีพื้นที่สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ทางพระพุทธศาสนาอย่างหลากหลาย

ข้อจำกัด เนื่องจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ตั้งอยู่ในบริเวณวัดซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของประเพณี วัฒนธรรมในชุมชนที่มีความหลากหลาย เช่น การฉันมังสวิรัติ เป็นต้น และด้วยสภาพแวดล้อมที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญจึงทำให้ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และด้วยโรงเรียนตั้งอยู่ภายในวัด ไม่มีบริเวณกั้นเป็นเอกเทศ จึงยากต่อการควบคุมดูแล

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา เลขที่ 499 หมู่ที่ 8 บ้านห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลาพูน รหัสไปรษณีย์ 51110 เป็นโรงเรียนในสังกัดมหาเถรสมาคม โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน ตั้งอยู่ในเขตรอบนอกอำเภอลี้ ห่างจากอำเภอประมาณ 10 กิโลเมตร โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน มีลักษณะเป็นชุมชนชนบท ตั้งอยู่ในวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม เขตตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน พระภิกษุ-สามเณรวัดพระพุทธบาทห้วยต้มได้ศึกษาเล่าเรียนขึ้นรถไปกลับจากวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ไปเรียนที่โรงเรียนวัดปวงคำ ตำบล ลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในขณะนั้นทางวัดพระพุทธบาทห้วยต้มได้ตั้งเป็นสำนักเรียนวัดพระพุทธบาห้วยต้มทั้งแผนกธรรม-บาลี ใช้ศาลายาววัดพระพุทธบาทห้วยต้มเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนได้ 2 ปี โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา เดิมเป็นโรงเรียนวัดปวงคำ ย้ายจากโรงเรียนวัดปวงคำ เมื่อปี พ.ศ.2542 ได้มาเปิดทำการเรียนการสอนอย่างทางการ เมื่อ 27 มิ.ย.2542 ซึ่งในปี พ.ศ.2540 พระครูพัฒนกิจจานุรักษ์ (ครูบาวงค์) ได้สร้างโรงเรียนหลังแรกขึ้น เพื่อพระภิกษุสามเณรได้ร่ำเรียนในวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม

1. หลังแรกเป็นลักษณะไม้ครึ่งปูนครึ่ง ชื่อ “อาคารครูบาวงค์” สร้างในปีพ.ศ.2538 โดยพระครูพัฒนกิจจานุรักษ์ (ครูบาวงค์) สร้างแล้วเสร็จในปีพ.ศ. 2541 ต่อมาได้เปิดอาคารเรียนอย่างเป็นทางการ โดยพระครูอินทวุฒิคุณ เจ้าคณะอำเภอลี้ (ครูบาวงค์อาพาธในขนาดนั้น) เมื่อวันที่ 27 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2542 พระครูพัฒนกิจจานุรักษ์ (ครูบาวงค์) ได้ตั้งชื่อโรงเรียนเป็น “โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา”

2. หลังที่ 2 ชื่อ “อาคารโลกะวิทู” สร้างเมื่อปี พ.ศ.2549 ผู้ริเริ่มการสร้างโดยท่านพระอุปถัมภ์สังฆกิจ เสร็จสิ้นเมื่อ พ.ศ.2551 เป็นลักษณะศิลาแลงทั้งหลัง ชั้นล่างข้างหน้าใส่กระจกใส มีการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 และมีห้องอัจฉริยะ 1 ห้อง

3. หลังที่ 3 ชื่อ “อาคารพระครูพัฒนกิจจานุรักษ์” สร้างเมื่อปี พ.ศ.2552 ผู้ริเริ่มการสร้างโดยท่านพระอุปถัมภ์สังฆกิจ เสร็จสิ้นเมื่อพ.ศ.2554 เป็นลักษณะศิลาแลงทั้งหลัง ชั้นบนเป็นทำการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 ชั้นล่างเป็นห้องประชุมข้าง ๆ ใส่กระจกใสเกือบทั้งหมด

4. หลังที่ 4 ชื่อ “อาคารเมตตานุสรณ์” สร้างเมื่อปี พ.ศ.2560 ผู้ริเริ่มการสร้างโดยท่านพระอุปถัมภ์สังฆกิจ เสร็จสิ้นเมื่อพ.ศ.2561

มีการเรียนการสอนนักธรรมชั้นตรี ถึงนักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม 1, 2, 3 เป็นอันดับแรก เริ่มก่อตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 โดยมีพระครูพัฒนากิจจานุรักษ์ (หลวงปู่ครูบาวงศ์) เป็นองค์ประธานในการก่อตั้งโรงเรียนแห่งนี้ และเป็นอดีตเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม

โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ตั้งอยู่ในเนื้อที่ของวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม เลขที่ 499 หมู่ที่ 8 ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอลี้ประมาณ 10 กิโลเมตร ได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2542 ตามใบอนุญาตเลขที่ 19/2543 เปิดทำการสอนระดับชั้น ม.1-3 (ช่วงชั้นที่ 3) ในปีพุทธศักราช 2549 โดยคณะศิษยานุศิษย์ของหลวงปู่ครูบาเจ้าชัยยะวงศาพัฒนา ได้สร้างอาคารขึ้นเป็นหลังแรกโดยเป็นอาคารครึ่งปูนครึ่งไม้ขึ้นมา โดยการควบคุมงานของ

หลวงครูบาวงค์ เพื่อใช้เป็นอาคารเรียน อาคารหลังที่ 2 ชื่ออาคารโลกวิทู สร้างเมื่อ พ.ศ.2552 ด้วยศิลาแลงฉาบด้วยปูนส่วนหนึ่ง สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นอาจริยบูชาถวายให้กับหลวงปู่ เป็นอาคาร 2 ชั้น อาคารหลังที่ 3 อาคาร 100 ปี (พระครูพัฒนกิจจานุรักษ์) เป็นอาคาร 2 ชั้น เป็นอาคารเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–2 ชั้นล่างเป็นห้องผู้บริหารและใช้เป็นห้องประชุม ในปีการศึกษา 2550 ทางโรงเรียนได้รับอนุญาตให้ขยายชั้นเรียนโดยทำการเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ช่วงชั้นที่ 4) ในปีการศึกษา 2551 เปิดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2552 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา มีเจ้าสำนักเรียน ผู้จัดการและผู้อำนวยการ ดังนี้

1. พระครูพัฒนกิจจานุรักษ์	พ.ศ. 2542 - พ.ศ.2544	อดีตเจ้าสำนักเรียน
2. พระครูพินิจสารธรรม	พ.ศ. 2544 - พ.ศ.ปัจจุบัน	เจ้าสำนักเรียน
3. พระครูอุปถัมภ์สังฆกิจ	พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน	ผู้จัดการโรงเรียน
4. พระมหาบุญโชติ ปุญญโชติ	พ.ศ. 2544 - พ.ศ.2545	ครูใหญ่
5. พระมหาเสาร์คำ ธีรปญฺโญ	พ.ศ. 2546 - พ.ศ.2547	ครูใหญ่
6. พระบันลือศักดิ์ ปญฺญาวุฒโฑ	พ.ศ. 2548 - พ.ศ.2549	รักษาการครูใหญ่
7. พระวิโรจน์ กิตฺติวณฺโณ	พ.ศ. 2550 - พ.ศ.2551	รักษาการครูใหญ่
8. พระครูอุปถัมภ์สังฆกิจ	พ.ศ. 2551 - พ.ศ.2552	ผู้จัดการ/ รักษาการครูใหญ่
9. พระชัชวาลย์ อริยเมธี	พ.ศ. 2552 - พ.ศ.2555	ผู้อำนวยการ
10.พระอารักษ์ ญาณธมฺโม	พ.ศ. 2556 - พ.ศ.2556	รักษาการผู้อำนวยการ
11. พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร	พ.ศ. 2557 - จนถึงปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ

เปิดสอน ตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 6

มีเขตพื้นที่ติดต่อ

ด้านทิศเหนืออยู่ติดกับหมู่ 8 บ้านพระบาทห้วยต้ม ซึ่งเป็นชุมชนพระบาทห้วยต้มขนาดใหญ่ มีหมู่บ้านราว ๆ 1,000 กว่าครัวเรือน จำนวนประชาชนมากกว่า 15,000 คน

ด้านทิศใต้อยู่ติดกับศาลายาววัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นศาลาจำวัดของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม เป็นลักษณะไม้เก่าแก่ทั้งหมด ปัจจุบันเหลือแต่เสาไม้เก่าแก่ปูพื้นด้วยกระเบื้อง หลังคาแผ่นกระเบื้องดิน และเป็นศาลาทำกิจกรรมงานบุญประเพณีประจำปี

ด้านทิศตะวันออกติดกับมณฑปภูมิพลอดุลยเดช เป็นมณฑปภูมิพลอดุลยเดชสร้างถวายพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้บรรจุพระเจ้าเก้าตื้อที่ประดิษฐานอยู่ในพระมณฑปวัดพระบาทห้วยต้ม ได้จำลองมาจากพระเจ้าเก้าตื้อในอุโบสถวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย

ด้านทิศตะวันตกติดกับวิหารเจ้าแม่ธรณี ซึ่งเป็นวิหารที่ครูบาวงค์ได้สร้างขึ้นเพื่อประดิษฐ์ฐานแม่ธรณีข้างใต้เป็นบ่อเก็บน้ำไว้ใช้สำหรับพระภิกษุสามเณรในวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม

สถานภาพของสถานศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ตั้งอยู่ภายในวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบสงเคราะห์สำหรับนักเรียนที่

เป็นพระภิกษุสามเณรที่เข้ามาอยู่ในวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม และบริเวณวัดใกล้เคียง โดยโรงเรียนจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีอาคารเรียน 3 หลัง ห้องสมุด 1 หลัง ตลอดถึงห้องเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น โดยโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนตลอดถึงการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในวัด และบริเวณโดยรอบในชุมชน รวมถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน มาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา มีการจัดการเรียนการสอนแผนกสามัญศึกษา โดยสังกัดมหาเถรสมาคม และเป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ควบคู่หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2.6.2 ข้อมูลด้านการบริหาร

1. ผู้บริหาร พระสงกรานต์ ปัญญาวชิโร
   วุฒิการศึกษา น.ธ. เอก, ศน.บ. (ศาสนศาสตร์บัณฑิต เอกวิชาภาษาอังกฤษ)
   ดำรงตำแหน่งรักษาการที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2547 – 2560
   ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2560 จนถึงปัจจุบัน
2. รองผู้อำนวยการ 2 รูป/คน
   ชื่อ นายอนันท สาขามุละ วุฒิการศึกษา น.ธ.เอก, ป.ธ.5, พธ.บ.
   ชื่อ นายธีรพันธ์ บุญมี วุฒิการศึกษา น.ธ.เอก, ป.กศ.สูง,คบ.

ชื่อสถานศึกษา : โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา
ที่อยู่ : เลขที่ 499 หมู่ที่ 8 บ้านห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51110
สังกัด : มหาเถรสมาคม สานักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
โทรศัพท์ : 086 -115 8381
เปิดสอน : ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการการสอนมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อวันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2542 ตามใบอนุญาตเลขที่ 19 /2543 ได้รับอนุญาตให้เปิดดาเนินการสอนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวันที่ 16 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2550 ตามใบอนุญาตเลขที่ 2 / 2550 ปัจจุบันนี้มี พระครูพินิจสารธรรม เป็นเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม / ผู้รับใบอนุญาต, มีพระครูอุปถัมภ์สังฆกิจ เป็นผู้จัดการโรงเรียน และมีพระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร เป็นผู้อานวยการโรงเรียน

2.6.3 ข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษา

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนบุคลากรจำแนกตามตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง

ประเภทบุคลากร	เพศ (รูป/คน)			รวม	ระดับการศึกษา (รูป/คน)				ประสบการณ์ในตำแหน่ง (เฉลี่ย)
	บรรพชิต	ชาย	หญิง		ต่ำกว่า ป.ตรี	ป. ตรี	ป. โท	ป. เอก	
ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ	1	-	-	1	-	1	-	-	
ผู้อำนวยการ	1	-	-	1	-	-	1	-	
รองผู้อำนวยการ	-	2	-	2	-	2	-	-	
ครูประจำ	2	6	-	8	-	6	2	-	
ครูพิเศษ	3	2	-	5	1	4	-	-	
ครูบาลี	1	-	-	1	-	-	1	-	
บุคลากรทางการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	
คนขับรถ	-	-	-	-	-	-	-	-	
อื่น ๆ(ระบุ.....)	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	**8**	**10**	**-**	**-**	**1**	**13**	**4**	**-**	

- จำนวนครูที่สอนวิชาตรงเอก 10 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 77
- จำนวนครูที่สอนตรงความถนัด 3 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 23
- สาขาที่ขาดแคลนครูวิชา - จำนวน - รูป/คน

ตารางที่ 2.2 จำนวนครูผู้สอนแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และค่าเฉลี่ยจานวนชั่วโมงในการสอนของครู 1 รูป/คน

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน (รูป/คน)	ชั่วโมงสอนเฉลี่ย รูป/คน/สัปดาห์
1 ภาษาไทย	1	24
2 คณิตศาสตร์	1	24
3 วิทยาศาสตร์	1	24
4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1	24
5 สุขศึกษา	1	9
6 ศิลปะ	1	9
7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	1	18
8 ภาษาอังกฤษหลัก	1	24
9 ภาษาอังกฤษเสริม	1	9
10 ภาษาบาลี	1	24
11 พุทธะ	1	9
12 ธรรมะ	1	9
13 วินัย	1	9
14 ภาษาล้านนา	1	9

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2563 เทอม 1 รวม 156 รูป

	จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2563						
ระดับชั้นเรียน	**ม.1**	**ม.2**	**ม.3**	**ม.4**	**ม.5**	**ม.6**	**รวม (รูป)**
จำนวนห้อง	2	2	2	1	1	1	9
พระภิกษุ	-	-	-	-	-	-	-
สามเณร	56	32	34	15	6	13	156
รวมเฉลี่ย	28	16	17	15	6	13	

จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2563 เทอม 2 รวม 155 รูป

	จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2563						
ระดับชั้นเรียน	**ม.1**	**ม.2**	**ม.3**	**ม.4**	**ม.5**	**ม.6**	**รวม (รูป)**
จำนวนห้อง	2	2	2	1	1	1	9
พระภิกษุ	-	-	-	-	-	-	-
สามเณร	55	32	34	15	6	13	155
รวมเฉลี่ย	27.5	16	17	15	6	13	

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1

ชั้น	จำนวนผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไป (รูป)							
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษาฯ	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานอาชีพฯ	ภาษาต่างประเทศ
ม.1	29	15	30	3	37	43	17	23
ม.2	5	8	23	5	24	22	20	15
ม.3	3	2	17	0	23	22	24	15
ม.4	10	15	15	5	15	15	15	9
ม.5	3	0	3	1	4	5	5	4
ม.6	1	1	13	12	9	13	12	12
รวม	51	41	101	26	112	120	93	78
ร้อยละ	32.70	26.29	64.75	16.67	71.80	76.93	59.62	50.00

2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2

ชั้น	จำนวนผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไป (รูป)							
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษาฯ	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานอาชีพฯ	ภาษาต่างประเทศ
ม.1	27	4	28	32	32	35	22	21
ม.2	20	6	24	23	22	22	21	18
ม.3	21	4	29	6	22	24	24	18
ม.4	4	14	15	5	15	15	15	14
ม.5	15	1	5	4	6	5	5	4
ม.6	12	1	13	13	10	13	10	11
รวม	99	30	114	83	107	114	97	86
ร้อยละ	63.87	19.35	73.55	53.55	69.03	73.55	62.58	55.48

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (ต่อ)

3) ค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ม.3 (จำนวน 34 รูป)				
รายวิชา	**คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน**	**คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด**	**คะแนนเฉลี่ย สังกัดสำนักงานพระพุทธฯ**	**คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ**
(1) ภาษาไทย	27.04	45.20	32.04	44.36
(2) คณิตศาสตร์	21.15	26.15	17.50	26.04
(3) วิทยาศาสตร์	24.93	33.71	25.36	31.68
(4) ภาษาอังกฤษ	20.77	28.07	22.22	29.94
(5) สังคมศึกษาฯ	31.15	36.26	30.55	35.93

4) ค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) ปีการศึกษา 2562

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ม.3 (จำนวน 34 รูป)				
รายวิชา	**คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน**	**คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด**	**คะแนนเฉลี่ย สังกัดสำนักงานพระพุทธฯ**	**คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ**
(1) ภาษาบาลี	43.38	34.67	35.24	37.15
(2) ธรรมะ	35.69	34.00	32.97	33.45
(3) พุทธประวัติ	42.92	39.22	41.01	41.04
(4) วินัย	38.92	37.13	38.74	38.91

5) เปรียบเทียบพัฒนาการการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา	**ค่าเฉลี่ย**			**ค่าเฉลี่ยจานวนนักเรียนที่มีคะแนนผลการสอบ O-NET ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป**		
	ปีการศึกษา 2562	**ปีการศึกษา 2563**	**+เพิ่ม/ -ลด**	**ปีการศึกษา 2562**	**ปีการศึกษา 2563**	**+เพิ่ม/ -ลด**
ภาษาไทย	44.39	-	-	31.82	-	-
คณิตศาสตร์	21.82	-	-	0	-	-
วิทยาศาสตร์	27.31	-	-	0	-	-
ภาษาต่างประเทศ	26.05	-	-	0	-	-

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (ต่อ)

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

รายวิชา	ค่าเฉลี่ย			ค่าเฉลี่ยจานวนนักเรียนที่มีคะแนนผลการสอบ O-NET ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป		
	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	+เพิ่ม/ -ลด	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	+เพิ่ม/ -ลด
ภาษาบาลี	28.27	43.38	+15.11	0	23.08	+23.08
ธรรมะ	32.27	35.69	+3.42	6.67	0	-6.67
พุทธประวัติ	34.27	42.92	+8.65	6.67	38.47	+31.80
วินัย	25 .87	38.92	+13.05	0	7.70	+7.70

6) ผู้เรียนมีผลงานสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม

ชั้น	ผู้เรียนที่มีผลงานสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม (รูป)		
	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนร่วมสร้างนวัตกรรม	คิดเป็นร้อยละ
ม.1	55	55	100
ม.2	32	32	100
ม.3	34	33	97.06
ม.4	15	15	100
ม.5	6	6	100
ม.6	13	13	100
รวม	155		

7) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ชั้น	ผู้เรียนที่มีผลงานสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม (รูป)		
	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	คิดเป็นร้อยละ
ม.1	55	55	100
ม.2	32	32	100
ม.3	34	34	100
ม.4	15	15	100
ม.5	6	6	100
ม.6	13	13	100
รวม	155	155	

ตารางที่ 2.5 ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ปีการศึกษา 2563

แหล่งเรียนรู้	ชื่อแหล่งเรียนรู้	จำนวนครั้ง
1) แหล่งเรียนรู้ภายใน		
(1) ห้องสมุด	แหล่งส่งเสริมความรู้เพิ่มเติม	980
(2) ห้องคอมพิวเตอร์	แหล่งความรู้ทางอินเตอร์เน็ต	750
(3) ห้องอัจฉริยะ	แหล่งค้นคว้าความรู้ด้านการเรียนการสอน	500
(4) วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม	แหล่งเรียนรู้ประวัติวัดและประวัติหลวงปู่ครูบาวงศ์	18
2) แหล่งเรียนรู้ภายนอก		
(1) การทำยอดฉัตร	แหล่งเรียนรู้การทายอดฉัตร	6
(2) การทำอิฐบล็อก	แหล่งเรียนรู้การทาอิฐบล็อก	3
(3) การทำไม้กวาดทางมะพร้าว	แหล่งเรียนรู้การทาไม้กวาดทางมะพร้าว	3
(4) การตัดตุง	แหล่งเรียนรู้การตัดตุง	3

2.6.4 ปรัชญา คำขวัญ คติพจน์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ ของโรงเรียน

ปรัชญา : “ปญญา โลกสมิ ปชฺโชโต ปัญญา เป็นแสงสว่างในโลก”

คำขวัญ : “ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม มุ่งพัฒนาตน”

คติพจน์ : ทนฺโต เสฏโฐ มนุสฺเสสุ (บุคคลผู้ฝึกดีแล้ว เป็นผู้ประเสริฐในหมู่มนุษย์)

วิสัยทัศน์ : มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน พัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นศาสนทายาทที่ดี

พันธกิจ : 1. สนับสนุนส่งเสริมผู้เรียนและโรงเรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรของโรงเรียน

2. สนับสนุนส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

3. สนับสนุนส่งเสริมครูบุคลากรสถานศึกษาให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ

อัตลักษณ์โรงเรียน “พูดภาษาปาเกอญอ”

เอกลักษณ์โรงเรียน “ส่งเสริมศิลปะ”

2.6.5 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีที่ผ่านมา

จากการประเมินตนเองของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา มีผลการประเมินดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ระดับคุณภาพ คือ ระดับดี

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ระดับคุณภาพ คือ ระดับดี

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับคุณภาพ คือ ระดับดี

สรุปได้ว่า ด้านคุณภาพผู้เรียนสถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและได้กำหนดเป็นเป้าหมายทางการเรียนโดยใช้ข้อมูลฐาน 3 ปีย้อนหลังเป็นเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนให้พัฒนาสูงขึ้น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ เน้นทักษะในการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ ส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาเต็มศักยภาพ จัดแหล่งเรียนรู้ภายในให้เหมาะสม มีสื่อด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมี สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี มีความกล้าแสดงออก และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เน้นทักษะการทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณเป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด มีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ทั้งด้วยตนเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน อาจเป็นแนวความคิด โครงการ โครงงาน ชิ้นงาน ผลผลิตความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรมมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาจากพื้นฐานเดิมในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งมีความก้าวหน้าในผลการทดสอบระดับชาติ หรือผลการทดสอบอื่น ๆ มีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น การทำงานหรืองานอาชีพมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในกฎกติกา มีค่านิยมและจิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนดโดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคมมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทยรวมทั้งภูมิปัญญา ผู้เรียนยอมรับการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณีมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม แสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความขัดแย้งกับผู้อื่น

ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการเพื่อให้บรรลุตามกระบวนการบริหารและการจัดการคุณภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา การดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา โดยใช้ข้อมูลฐานในการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน ในดำเนินการพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มเป้าหมายเชื่อมโยงกับชีวิตจริง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษา ดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาชีพ ตามความต้องการของครูและสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนโดยประเมินภาพความสำเร็จดังนี้ โรงเรียนมีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่โรงเรียนกำหนดชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการ

ศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและของต้นสังกัด (คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม) รวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมมีระบบการบริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ วางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยนำแผนไปปฏิบัติ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลังทรัพยากรทางการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีการนิเทศภายในนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาและร่วมกันรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามีการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน เชื่อมโยงวิถีชีวิตจริงและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากรตรงตามความต้องการมาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียนจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีความปลอดภัยจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน จัดหา พัฒนาและบริการด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ จัดให้มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการดำเนินงานโครงการกิจกรรม อย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ (Active learning) ให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริงเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ครูมีการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้จริง ครูใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกเพื่อให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข ครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำข้อมูลมาร่วมพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถสร้างสื่อหรือนวัตกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งปรับโครงสร้างรายวิชา กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สัดส่วนคะแนนแต่ละหน่วย กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม ได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิด เช่น จัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน ครูมีการมอบหมายหน้าที่ให้ผู้เรียนจัดป้ายนิเทศ และบรรยากาศตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ครูใช้สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่ใช้ครูทุกคนทำงานวิจัยในชั้นเรียน ปีการศึกษาละ 1 เรื่อง โดยกำหนดประเด็นภาพความสำเร็จด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ ได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออก เป็นผู้สามารถสรุปองค์ความรู้นำเสนอผลงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนกับครู

ครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนรักการเรียนรู้ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขครูร่วมกันออกแบบการวัดผลประเมินผลเพื่อตรวจสอบ และประเมินผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน ใช้เครื่องมือวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม พร้อมทั้งนำผลไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ (PLC) เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีงานการศึกษาที่เกี่ยวของ ดังนี้

นุศรา โอริคาสะ (2535) ไดทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการใช้หลักสูตร วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการใช้สื่อการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าและการสัมภาษณ์บางสวน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังคมศึกษา จำนวน 214 คน สถิติที่ใชในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ คาเฉลี่ย และสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบสามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ได้แก่ 1) การสร้างรูปแบบหรือการพัฒนารูปแบบ การสร้างรูปแบบเริ่มจาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีหลักการ องค์ประกอบ ปัจจัยและกระบวนการของสิ่งที่ต้องการ ศึกษานำมาสร้างเป็นรูปแบบ 2) การตรวจสอบรูปแบบ คือการนำเอารูปแบบที่ได้มาตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำคู่มือในการใช้รูปแบบ

ผลการวิจัยพบวา

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่าครูสังคมศึกษาสวนใหญ่มีการปฏิบัติมากทุกด้าน ดังนี้คือ ด้านการใชหลักสูตร วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใชสื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน

2. ปญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบวา ครูสังคมศึกษาสวนใหญ่มีปัญหามากในด้านการใชสื่อเพื่อการเรียนการสอน แต่มีปญหาน้อยในด้านการใชหลักสูตรวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสรมหลักสูตร และการวัดและประเมินผลการเรียน

พระมหาสำรวย อัตวิชา (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปญหาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ในงาน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล กลุมตัวอย่างการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนที่เป็นบรรพชิต จำนวน 63 รูป และครูผู้สอนที่เป็นฆราวาสจำนวน 94 คน เครื่องมือ

ที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราสวนประมาณคา จำนวน 36 ขอ สถิติที่ใชวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก คาเฉลี่ย สวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่าง โดยใช t-test ผลการศึกษา พบวา

1. ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีปญหาการจดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นครูที่เป็นบรรพชิตมีปญหาดานสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขอที่มีปญหาระดับมาก พบวาในด้านหลักสูตร ได้แก การอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้กับครูผู้สอนมีน้อยเกินไป จำนวนคูมือครูแต่ละรายวิชาไม่เพียงพอกับจำนวนครูผู้สอน และคูมือครูมีไม่ครบทุกรายวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก ขาดแหล่งขอมูลในการศึกษาคนควาเพิ่มเติม ด้านสื่อการสอนได้แก โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการสอน และโรงเรียนขาดแคลนสอการสอนที่ทันสมัย และด้านการวัดผลประเมินผล มีรายขอที่มีปญหาอยู่ระดับปานกลาง คือ ขาดเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน

2. เปรียบเทียบปญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบวา ครูที่เป็นบรรพชิตและครูที่เป็นฆราวาส มีปญหาการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือด้านการจัดการเรียนการสอน ดานสื่อการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยครูที่เป็นบรรพชิตมีปญหามากกว่าครูที่เป็นฆราวาส สวนด้านหลักสูตรมีปญหาการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

กัญญา รัตน์โคจร (2554) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เรื่อง สารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่องสารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เรื่องสารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งพิจารณาจาก (1) ปฏิสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนรู้และระดับความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่ส่งผลต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (2) ผลของรูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงวิทยาศาสตร์ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียน และ (3) ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีระดับความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกันที่เรียนรู้ด้วยทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์วิธีดำเนินการ วิจัยมี 4 ระยะ คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) ศึกษานำร่องการใช้รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และ 4) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แบบแผนการทดลองที่ใช้คือ Pretest Post Control Group Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 48 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 46 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัย การศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้พบว่า รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มี 5 ข้น ตอนตามลำดับ (1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ (2) ขั้นสำรวจตรวจสอบ ทำความเข้าใจกับปัญหา (3) ขั้นสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา (4) ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา และ (5)

ขั้นตรวจสอบ ยอมรับและขยายองค์ความรู้ และผลจากการทดลองพบว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่ส่งต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2) นักเรียนที่มีระดับความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงวิทยาศาสตร์และทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่มีระดับความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน เมื่อได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงวิทยาศาสตร์ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิทธิชัย ชมพูพาทย์ (2554) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม การเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์โดยใช้หลักนวัตกรรมการวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนโดยใช้หลักนวัตกรรมการวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์และ 2) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์การดำเนินการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ครู 3 คน และนักเรียน 23 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ได้รับการพัฒนา มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1.ขั้นรับรู้ปัญหา 2.ขั้นระดมความคิด 3.ขั้นวางแผน 4.ขั้นปฏิบัติและ 5.ขั้นสรุปและกรองความคิดและ 2) ครูและนักเรียนหลังจากเข้าร่วมการวิจัยเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านภาษาและวาทกรรม กิจกรรมและการปฏิบัติความสัมพันธ์และสังคมดีขึ้น ครูและนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นในแต่ละวงรอบของการวิจัย

รุจิราพร รามศิริ (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้หลักนวัตกรรมการวิจัยเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการวิจัยทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และจิตตะวิทยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้หลักนวัตกรรมการวิจัยเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการวิจัยทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และจิตวิทยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษามีชื่อว่า RPSCSA model มี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการเน้นที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นเองอย่างเป็นระบบโดยอาศัยการแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการวิจัย และผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมที่เน้นการร่วมมือกันเรียนรู้ ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง 2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 ขั้น คือ 1) ขั้นตระหนักในปัญหา (Raising Awareness of Problem : R) 2) ขั้นค้นพบปัญหา (Problem Finding : P) 3) ขั้นค้นคว้าหาคำตอบ (Searching Hoe to Solve Problem : S) 4) ขั้นรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล (Collecting and Analyzing Data : C) 5) ขั้นสรุปและนำเสนอผลการวิจัย (Summarizing and Research Finding : S) และ 6) ขั้นประเมินผล (Assessing : A) 4) การวัดและประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านทักษะการวิจัย ด้านทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านจิตวิทยาศาสตร์ และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบ

ผลสำเร็จ ประกอบด้วยผู้เรียนมีพื้นฐานความสามารถในการคิดเชิงระบบ มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทางาน ใช้ผลการวิจัยและกระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และใช้สถานการณ์ปัญหาในชีวิตประจำวันโดยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้หลักนวัตกรรมการวิจัยเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.36/76.86

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 (R1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3.2 ขั้นตอนที่ 2 (D1) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3.3 ขั้นตอนที่ 3 (R2) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3.4 ขั้นตอนที่ 4 (D2) ประเมินผลและพัฒนาการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3.5 การนำเสนอข้อมูล

3.1 ขั้นตอนที่ 1 (R1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ขั้นตอนที่ 1 (R1) เป็นการศึกษาวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ โดยมีหัวข้อการดำเนินการดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 คือ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 10 รูป/คน ผู้วิจัยได้มาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และจัดสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยนำแนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาให้ครอบคลุมข้อมูลทุกส่วนที่ต้องการสัมภาษณ์

2. นำข้อมูลจากกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถามในแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างสำหรับข้อมูลที่หลากหลาย แบบไม่เป็นทางการ ไม่จำกัดคำตอบ ไม่เคร่งครัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งลักษณะและเนื้อหาตลอดจนขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน;วิชาการของโรงเรียน

ส่วนที่ 3 สภาพการบริหารงานวิชาการโดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ที่มีต่อโรงเรียน

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวนสามท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และโครงสร้างของเครื่องมือ โดยนำกรอบการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และแบบการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษารอง และอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสามท่านได้แก่

1) พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วุฒิการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

2) พระครูวิทิตศาสนาทร, ผศ.ดร. ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม อาจารย์ประจำหลักกสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหา-มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก Ph.D. Doctor of Philosophy Education University of Mysore, India

3) ดร. ชาลี ภักดี ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วุฒิการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผู้วิจัยจะได้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์สอบถามที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแนะนำ มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะจากการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญพร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการบริหารงานบุคคลแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค SWOT Analysis หลักการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา เป็นการสัมภาษณ์โดยสนทนาตัวต่อตัวแบบเผชิญหน้า ผู้สัมภาษณ์จะเริ่มต้นจากการแนะนำตัว แนะนำวัตถุประสงค์ของการมาสัมภาษณ์ และพยายามสร้างความเป็นกันเองกับผู้ถูกสัมภาษณ์มากที่สุดถึงแม้ว่าผู้ถูกสัมภาษณ์จะเป็นผู้ร่วมงานก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ 1 รูป รองผู้อำนวยการ 1 รูป/คน ครูผู้สอน 8 รูป/คน รวมทั้งหมด 10 รูป/คน

4) การดำเนินการสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุเคราะห์การเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มจากรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก โทรศัพท์บันเสียงได้ และถ่ายรูปได้

3. นัดหมายวันเวลาในการเข้าพบกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยการส่งหนังสือขอความร่วมมือก่อนวันนัดหมาย อย่างน้อย 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามตามวันเวลาที่นัดหมาย ทำการสัมภาษณ์ไปทีลรูป ทีละคน ตามวันเวลาที่นัดหมายกันไว้โดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัย พยายามให้อยู่ในประเด็นการสัมภาษณ์ แม้ว่าบางครั้ง อาจมีประเด็นอื่นสอดแทรกมาบ้าง แต่ก็สามารถควบคุมเนื้อหาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) การเตรียมการ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เตรียมแบบบันทึก หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed Consent Form) เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับทราบและยินยอมเป็นถูกสัมภาษณ์

2) การดำเนินการ การสัมภาษณ์ตามโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างสำหรับข้อมูลที่หลากหลาย แบบไม่เป็นทางการ ไม่จำกัดคำตอบ ไม่เคร่งครัด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ในประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันการบริหารงานงานบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ เนื่องด้วยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

3.2 ขั้นตอนที่ 2 (D1) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1) ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการสนทนกลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารวิชาการ ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 ปี จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 รูป/คน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 2 รูป/คน จากมหาลัยมหามกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผู้บริหาร 2 รูป คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงและรองผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงเจดีย์ ครูผู้สอน 2 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ และผู้เชี่ยวชาญจากชุมชน 1 คน คือ ปลัดอำเภอลี้

2) เครื่องมือการสนทนากลุ่ม

หลังจากขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทราบสภาพการบริหารงานวิชาการของการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาปัจจัย เงื่อนไขการบริหารงานวิชาการ พร้อมทั้งศึกษาหลักนวัตกรรม PLC เพื่อนำมาแก้ไขการบริหารวิชาการจนกระทั่งได้ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบที่ผู้วิจัยได้ค้นพบ

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้คำถามสนทนา เป็นการเปิดโอกาสผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกอย่างเป็นอิสระ โดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่มไว้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาที่วางไว้ โดยการวิเคราะห์ตามกรอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสรุปเหตุการณ์หรือกฎเกณฑ์ ตลอดจนหลักการต่าง ๆ ของการบริหารงานวิชาการ และแนวทางการบริหารงานวิชาการ ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 6 รูป/คน ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 2 รูป/คน จากมหาลัยมหา-มกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผู้บริหาร 2 รูป คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงและรองผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงเจดีย์ ครูผู้สอน 2 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ และผู้เชี่ยวชาญจากชุมชน 1 คน คือ ปลัดอำเภอลี้

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ผู้วิจัยขอหนังสืออนุเคราะห์การเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มจากรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล และขอเชิญผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

พร้อมทั้งติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาที่บุคลากรผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อขออนุญาตบุคคลดังกล่าว

(2) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก เครื่องโทรศัพท์ที่สามารถบันทึกเสียงและถ่ายรูปได้

(3) ซักซ้อมทำความเข้าใจในหลักการ วิธีการและขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ดำเนินการ ผู้จดบันทึกการสนทนาและผู้บริการทั่วไปมีความพร้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอยู่ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) การดำเนินการสนทนากลุ่ม

(1) ผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาในการเข้าพบกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำการการสนทนากลุ่มส่งหนังสือขอความร่วมมือก่อนวันนัดหมาย อย่างน้อย 1 สัปดาห์ จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อมก่อนผู้เข้าร่วมสนทนาจะเดินทางมาถึง

(2) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาเดินทางมาถึงโดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสนทนาทุกคนพยายามพูดคุยและซักถามอย่างเป็นมิตรเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีก่อนเริ่มต้นสนทนา

(3) เนื่องจากการสนทนากลุ่มไม่ได้จัดทำได้ในระยะเวลาอันสั้น ก่อนที่จะมีการประชุมผู้วิจัยจะมีการเตรียมการไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์ ก่อนที่จะมีการดำเนินงาน ผู้วิจัยจะดำเนินงานสร้างความเข้าใจกับผู้ร่วมงาน เกี่ยวกับหัวข้อการวิจัย และจะทดสอบคำถามเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การสนทนาที่เกิดขึ้นเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดสนทนากลุ่มดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์
2. ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ จำนวน 17 รูป/คน
3. ผู้วิจัยตัดสินใจว่าจะทำการสนทนากลุ่มจำนวน 1 กลุ่ม
4. ผู้วิจัยวางแผนเรื่องระยะเวลาและตารางเวลา
5. ผู้วิจัยออกแบบแนวคำถาม ที่สังเคราะห์ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดย เรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เบา ๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนาแล้วจะวกเข้าสู่คำถามหลัก แล้วจึงจบลงด้วยคำถามเบา ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในวงสนทนาและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง
6. ผู้วิจัยทดสอบแนวคำถามที่สร้างขึ้น
7. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) และจะสร้างความเข้าใจกับและผู้จดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)
8. ผู้วิจัยจัดเตรียมการทำสนทนากลุ่ม เป็นการเตรียมสถานที่ กำหนดวัน เวลา และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น แอพพลิเคชั่นเครื่องบันทึกดิจิทัล โทรศัพท์ สมุด ดินสอ หนังสือเชิญผู้เข้าร่วมสนทนา เป็นต้น
9. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกลุ่มสนทนาตามระยะเวลาที่กำหนด
10. ผู้วิจัยประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการถอดเนื้อหาการสนทนากลุ่มออกมาเป็นบทสนทนาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา ร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย เพื่อเป็นการอภิปรายร่วมกัน ถ้าใน

กรณีที่มีความเห็นไม่ตรงกัน จะกลับไปฟังรายละเอียดจากเทปบทสนทนาใหม่ แล้วกลับมาอภิปรายด้วยกันอีก

11. เมื่อสนทนาเสร็จสิ้นลงผู้วิจัยแสดงความขอบคุณ ผู้ร่วมสนทนาทุกคน และดูแลอำนวยความสะดวกจนผู้ร่วมสนทนาเดินทางกลับ

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ เนื่องด้วยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยโดยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการทดลองต่อไป

3.3 ขั้นตอนที่ 3 (R2) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ขั้นตอนที่ 3 (R2) เป็นทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) รูปแบบการวิจัย การศึกษาวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยทดลอง

- เชิงปฏิบัติการรูปแบบ
- สัมภาษณ์

โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

Pre	X	Post

Pre หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

X หมายถึง รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC

Post หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

2) กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 นี้ คือ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 10 รูป/คน ผู้วิจัยได้มาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามในการทดลอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 นำมาเป็นประเด็นคำถามในเนื้อหาที่ต้องการ โดยกลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยเลือกเข้ามาเกี่ยวข้องกับปัญหาผู้ที่วิจัยเป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ในขั้นตอนที่ 1 เนื่องด้วยเป็นบุคคลที่ผู้วิจัยคาดว่าจะเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอล ฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

4. นำแบบสอบถามรูปแบบการบริหารงานการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบถูกต้องแล้วไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองต่อไป

4) สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกใช้สถิติตามการใช้ของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ค่าร้อยละ เป็นการเปรียบเทียบความถี่ หรือจำนวนที่ต้องการกับความถี่ หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 จะหาค่าร้อยละจากสูตรต่อไปนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ค่าร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
$\sum x$ แทน ผลบวกของข้อมูลทุกค่า
n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายที่นิยมใช้กันมากเขียนแทนด้วย S.D.

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum(x_i - \bar{X})^2}{(n - 1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x_i แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัว

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

Σ แทน จำนวนผลรวม

1.4 เพื่อตอบคำถามของการวิจัยการทดลองโดยใช้สถิติ Paired Sample T Test

ใช้สูตร $t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$

เมื่อ D = ความแตกต่างของค่าของตัวแปรตามแต่ละคู่

$\bar{D}$ = ค่าเฉลี่ยของ D

d_1 เป็นค่าเบี่ยงเบนของแต่ละความแตกต่างจากความแตกต่างเฉลี่ย

d_i = D_i - $\bar{D}$

S_D^2 = $\frac{\sum d_i^2}{(n-1)}$ = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ D

$S_{\bar{D}}^2$ = $\frac{s_D^2}{n}$ เท่ากับ S^2 ของค่าเฉลี่ยความแตกต่าง

ในการทดสอบสมมุติฐาน $H_0 : \bar{D} = 0$

ดังนั้น $t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$

ช่วงความเชื่อมั่นเท่ากับ 95%C.L. = $\bar{D} \pm t_{0.005} s_{\bar{D}}$

3.4 ขั้นตอนที่ 4 (D2) ประเมินผลและพัฒนาการใช้รูปแบบการการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ขั้นตอนที่ 4 (D2) เป็นการประเมินและการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการในขั้นตอนนี้ เป็นการประเมินและการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยการสรุปประมวลผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของรูปแบบในขั้นตอนที่ 3 เพื่อเผยแพร่ต่อไป

3.5 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่เรียบร้อยแล้ว ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบตาราง และแบบบรรยายขยายความตามแนวคิดและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ การนำเสนอรายงานในวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 บท คือ

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการวิจัยได้ทำเป็นบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

4.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

4.4 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

การดำเนินการวิจัยในขั้นที่ 1 นี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ว่ามีปัญหาอะไรบ้าง และมีความต้องการที่จะปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้ดีขึ้นด้วยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานนำมาวิเคราะห์ SWOT Analysis จากการสังเกตการปฏิบัติงานและสัมภาษณ์ครู บุคลากร เกี่ยวกับสภาพการทำงานในช่วงปี 2560-2564 พบว่ายังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนอง ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ครูขาดการจัดทำแผนการจัดการเรียนแต่ละรายวิชา ขาดการจัดการเรียนการสอนไม่ตรงตามสาระการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้มีไม่เพียงพอ ขาดการวัดผลประเมินผลไม่ต่อเนื่องและการขาดการส่งเสริมการทำวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การขาดหลักการบริหารงานเป็นทีม ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาขาดความต่อเนื่อง ทั้งนี้หากนำหลักการ หรือกระบวนใดกระบวนการหนึ่งมาส่งเสริมให้การทำงานที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

สรุปประเด็นหลักจากการสัมภาษณ์ครูและบุคลากรในฝ่ายบริหารงานวิชาการซึ่งชี้ชัดถึงสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นด้วย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน วิชาวิทยาศาตสร์ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาตสร์ วิชาศิลปะ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาประวัติศาสตร์ และวิชาภาษาบาลี ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ทำให้ผู้วิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนผู้บริหาร ครูผู้สอน เนื่องจากครูเก่าลาออกไปรับราชการหรือ ไปทำธุรกิจส่วนตัว และได้มีการรับสมัครครูใหม่เข้าทำงาน จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในส่วนของนโยบายและแผนงานทางด้านวิชาการ ครูบางท่านต้องรับหน้าที่สอนหลายวิชาเพียงคนเดียว ทำให้ครูไม่สามารถรับภาระในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ. (2563, หน้า 1) ตารางแสดงผลการ SWOT Analysis แสดงดังนี้

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ SWOT เพื่อหารูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1. ผู้อำนวยการสถานศึกษามีความรู้ ความเชี่ยวชาญ กำกับดูแลการปฏิบัติงานวิชาการ 2. ผู้บริหารยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน 3. มีทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูบุคลากรอย่างเพียงพอ 4. สถานศึกษาสนับสนุนให้ครู บุคลากรเข้ารับการศึกษา อบรมและดูงาน 5. ครู บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงาน	1. บุคลากรยังขาดทักษะการทำงานเป็นทีม ไม่ค่อยปรึกษางานร่วมกัน 2. บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 3. กิจกรรมสัมพันธ์ในกลุ่มมีน้อย/เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มมีน้อย

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ SWOT เพื่อหารูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (ต่อ)

โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
1. ความเอื้ออำนวยจากหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ข้อ 5 มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ข้อ 6 มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว ข้อ 7 เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา และ ข้อ 8 ให้คำนึงถึงหลักการที่ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ โดยตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 2. ชุมชนบ้านห้วยต้ม ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 พร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุนการทำงานของโรงเรียนด้วยดี	อาจเกิดความไม่พึงพอใจหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากผู้ปฏิบัติงานกาบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ หากไม่มีกระบวนการที่เหมาะสม และไม่สร้างความเข้าใจก่อน ซึ่งอาจเกิดความเข้าใจผิดว่าจะเป็นการเพิ่มภาระที่หนักอยู่แล้ว

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารงานวิชาการพบว่าเป็นแบบ WO (Weaknesses – Opportunities) ซึ่งพบจุดอ่อนหลายประการ หนึ่งในนั้น คือ บุคลากรยังขาดทักษะการทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดปัญหาอีกหลายประการตามมา เช่น บุคลากรไม่เข้าใจในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ขาดการประสานงานระหว่างกลุ่มงานในฝ่ายต่าง ๆ ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงาน ช่วยลดปัญหาสัดส่วนภาระงานกับจำนวนบุคลากรที่ไม่สมดุลกัน และบุคลากรมีภาระงานหลายด้านหลายหน้าที่ได้ด้วยพลังของการทำงานเป็นทีม

ส่วนโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานั้น ประกอบด้วย ความเอื้ออำนวยจากหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา และการที่ชุมชนบ้านห้วยต้มตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตการศึกษาปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 พร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุนการทำงานของโรงเรียนด้วยดี การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในฝ่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นรูปแบบในการสร้างทีมงาน จึงได้รับการสนับสนุนด้วยดีจากต้นสังกัดและชุมชน และยังหนุนเสริมด้วยวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการสถานศึกษา และความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ อีกด้วย

เมื่อได้ประเด็นที่ต้องการพัฒนา กล่าวคือ การพัฒนาให้บุคลากรฝ่ายบริหารงานวิชาการได้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยจึงต้องค้นคว้าว่ามีกระบวนการใดที่จะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาและสามารถพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัย พบว่า การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารงานวิชาการโดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมหากนำเอาหลักนวัตกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือ PLC (Professional Learning Community) เข้ามาเป็นกลไกสำคัญ ในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรฝ่ายบริหารงานวิชาการแล้ว มีความเหมาะสม เนื่องจากหลักนวัตกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือ PLC เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันด้วยมิตรภาพในทีมงาน ลดความโดดเดี่ยวของมวลสมาชิก และยังมีนัยยะที่แสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมได้เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เห็นคุณค่าของการปฏิบัติงานร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้จึงเป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกในวง PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนางานไปพร้อมกับการพัฒนาตนเอง

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

จากรูปแบบที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ในผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 นำเข้ากระบวนการการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในขั้นตอนที่ 2 เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODEL ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ที่ผ่านการวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยจัดขึ้นในวันที่ 5 ตุลาคม 2565 ณ ห้องประชุมศาลาโฮงหลวง ครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี วัดพระพุทธ-บาทผาหนาม ตำบลป่าไผ่ จังหวัดลำพูน

ซึ่งผลการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นด้วยต่อรูปแบบที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารงานเป็นทีม และเห็นว่าหลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODEL นั้นเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ได้สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบที่ต้องการพัฒนาขึ้นนี้ ขับเคลื่อนด้วยหลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODEL ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลดีมายิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นการขับเคลื่อนที่ทำให้การทำงานเป็นทีมมีกระบวนการที่ชัดเจน เกิดการพูดคุย สื่อสารกันมากขึ้น เข้าใจและมองปัญหาได้ตรงกันเป็นรูปธรรม

2. หลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODEL เหมาะสมและคล่องตัวในสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรไม่มาก เพื่อร่วมกันทำงานให้ได้ประสิทธิภาพมากขึ้น

3. หลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODEL ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของทีมงานเพื่อช่วยกันคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานในโรงเรียน โดยเริ่มจากงานบริหารวิชาการเป็นจุดเริ่มต้นเกิดประสบการณ์ใหม่ที่น่าสนใจ

4. การนำหลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODEL เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานการบริหารวิชาการนั้น ผู้วิจัยที่ต้องทำหน้าที่ผู้นำกระบวนการต้องเข้าใจและให้เกียรติผู้อื่น มีการสื่อสารที่ดี ที่จะกระตุ้นให้ทีมงานได้แสดงศักยภาพของตัวเองออกมาได้

5. ผู้นำมีความสำคัญที่จะต้องอยู่ในบทบาทของผู้อำนวยการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ทีมงานมีความสุข ไม่เกร็ง ไม่อึดอัดหรือคับข้องใจ ด้วยการจัดการกับการแสดงความเห็นต่างอย่างเหมาะสม

6. การนำหลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODEL เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมทั้งการบริหารงานวิชาการ ขึ้นอยู่กับว่าพื้นฐานความสัมพันธ์ของครูที่มีอยู่เดิมด้วย หากมีความสัมพันธ์ที่ดีอยู่ก่อนแล้ว การขับเคลื่อนจะยิ่งทำให้ง่ายมากขึ้น ดังตัวอย่างความเห็นต่อไปนี้

“...ปกติ PLC ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู ให้ครูได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนรู้โดยยึดปัญหาของผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นศูนย์กลางของการจัดการ น่าสนใจหากฝ่ายการบริหารวิชาการที่มีภาระงานสนับสนุนทุกฝ่ายจะนำกระบวนการนี้มาใช้เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนกับการเรียนรู้ร่วมกันของครู เกิดประสบการณ์ใหม่ที่น่าสนใจ และเป็นองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่า...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...การทำงานแบบการบริหารงานวิชาการและการใช้ PLC จะทำให้คณะครูได้พูดคุยสื่อสารกันมากขึ้น เข้าใจและมองปัญหาได้ตรงกัน...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...การบริหารจัดการด้วยทีมงานเหมาะสมและคล่องตัวในสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรไม่มาก เพื่อร่วมกันทำงานให้ได้ประสิทธิภาพดีขึ้น ดีกว่าทำงานคนเดียว รับผิดชอบคนเดียว...” (การสนทนากลุ่ม, วันที่ 5 ตุลาคม 2565)

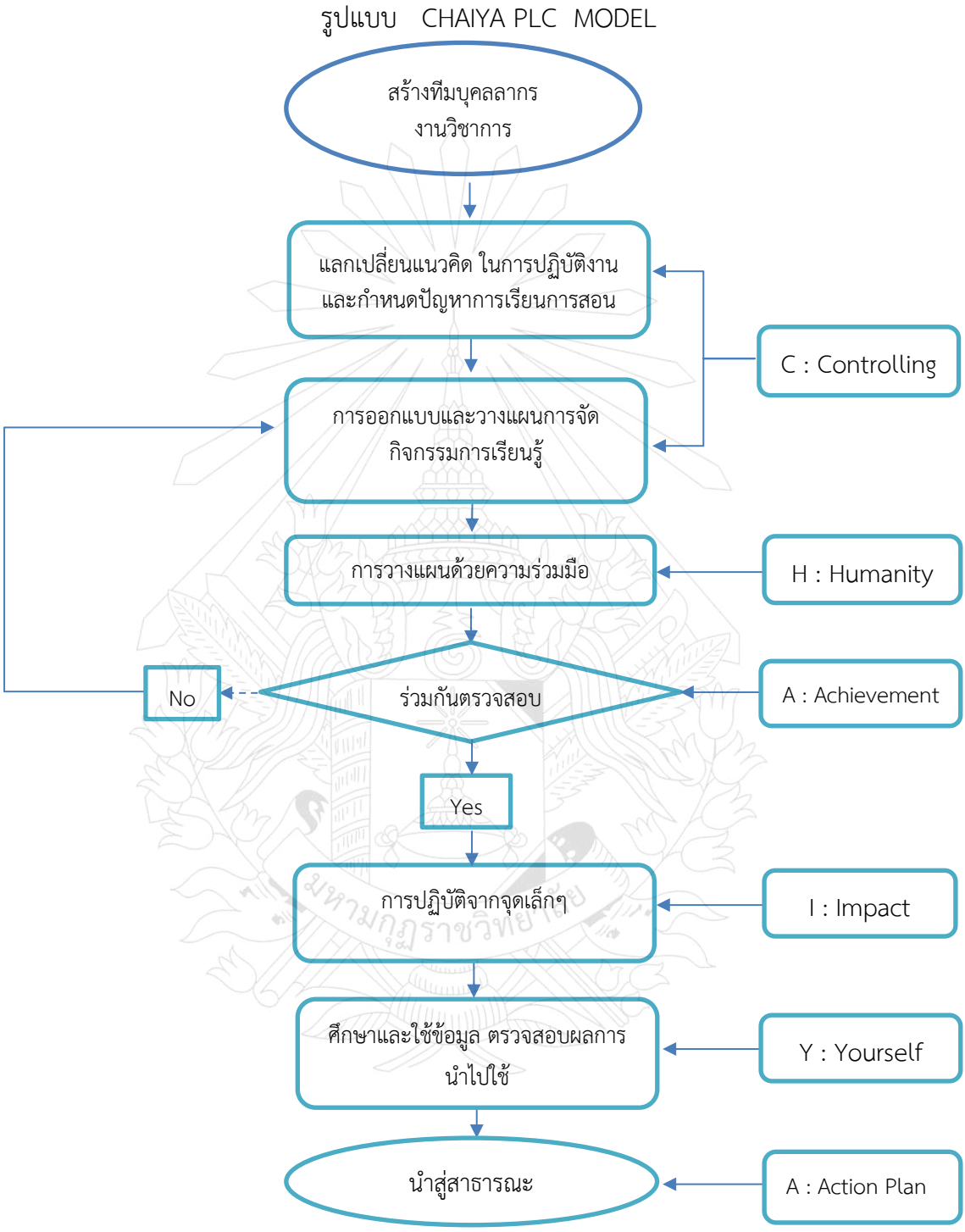
แม้ว่ากลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่มแสดงความเห็นสนับสนุนในภาพรวมต่อหลักการของการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC แต่บางคนยังแสดงความเห็นถึงข้อควรระวังที่อาจเกิดขึ้น ดังตัวอย่างความเห็นต่อไปนี้

“...ผู้นำในกระบวนการจะมีบทบาทสำคัญมาก เพราะกลุ่มงานนี้ดูแล้วยังมีความหลากหลายในหน้าที่ ความรับผิดชอบ วิธีคิด มุมมอง แต่ก็น่าสนใจที่ความหลากหลายจะรวมเป็นทีมหนึ่งเดียวกันได้ ผู้วิจัยที่ต้องทำหน้าที่ผู้นำกระบวนการต้องเข้าใจและให้เกียรติผู้อื่น มีการสื่อสารที่ดี ที่จะกระตุ้นให้ทีมงานได้แสดงศักยภาพของตัวเองออกมาได้...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...ขึ้นอยู่กับว่าพื้นฐานความสัมพันธ์ของทีมงาน มีความสัมพันธ์กันก่อนหน้านี้ดีหรือไม่อย่างไร ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดี มีความปรารถนาดี มีความรับผิดชอบ และมีทักษะในการทำงานร่วมกับกลุ่มอยู่บ้างแล้ว กระบวนการน่าจะง่ายขึ้น...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

อย่างไรก็ดี ควรมีกลไกการขับเคลื่อนกระบวนการด้วย PLC-Model และการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้หลักนวัตกรรม PLC สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning

Community ซึ่งเป็นการร่วมมือ ร่วมใจกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานในฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักนวัตกรรม CHAIYA PLC MODLE เพื่อพัฒนางานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

คำอธิบาย CHAIYA PLC MODEL

C : Controlling = การควบคุมดูแล (กำหนดเป็นมาตรการ)
H : Humanity = การใช้มนุษย์สัมพันธ์ (ชี้แจงทำความเข้าใจกับครู)
A : Achievement = หลักการมุ่งสู่ความสำเร็จ (ให้แนวทาการดำเนินการ)
I : Impact = การศึกษาผลกระทบ (ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้น)
Y : Yourself = ศึกษาจุดเด่นของตนเอง (นำมาปรับใช้กลับบริบทของตนเอง)
A : Action Plan = การปรับปรุงแก้ไข (กำหนดแนวทางเป็นของตนเอง)

4.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนาเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

เมื่อได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา หรือ CHAIYA PLC MODEL จากขั้นตอนที่ 2 ในขั้นตอนที่ 3 นี้จะเป็นการทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารงานในฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการและครูผู้สอน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2564

กลุ่มเป้าหมายหลักในการให้ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาในครั้งนี้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาในปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 รูป รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 8 คน

การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ มีกลไกการขับเคลื่อนกระบวนการด้วยวงจรบริหารงานคุณภาพ PLC-Model หรือ Professional Learning Community เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้หลักนวัตกรรม PLC สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community ซึ่งเป็นการร่วมมือ ร่วมใจกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานในฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

การดำเนินการดังกล่าว ตามกระบวนการ PLC: Plan-Do-See ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) P: Plan การวางแผน จัดขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1.1) ประเมินระดับการทำงานร่วมกันเป็นทีมก่อนเริ่มทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC

1.2) สร้างการรับรู้ถึงความสำคัญ ประโยชน์ ตลอดจนการแก้ปัญหาการทำงานของฝ่ายบริหารงานวิชาการด้วยการบริหารงานเป็นทีม และหัวใจของการใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม

1.3) สร้างการรับรู้ถึงโอกาสอันดีที่ทุกคนจะได้เรียนรู้ร่วมกันตลอดจนได้รับการพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ผลในขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) ผ่านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ผู้เข้าร่วมแต่ละคนวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานในฝ่ายที่ตนเองรับผิดชอบอย่างละเอียด จากนั้นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ร่วมกันคัดเลือกปัญหา และร่วมกันคิดหาวิธีการจัดการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยปัญหาในภาพรวมของการทำงาน คือ การไม่ได้แบ่งปันข้อมูลกัน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่การทำงานเป็นทีมและการพูดคุยปรึกษากัน จะสามารถจัดการได้ดี ดังคำชี้แนะของผู้ทดลองใช้ นวัตกรรม PLC ดังต่อไปนี้

“...การร่วมมือของครู จะช่วยให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ เพราะบางอย่างต้องทำตามลำดับขั้นตอน...” (การตอบแบบสอบถามหลังใช้โมเดล)

“...งานบริหารวิชาการ ส่วนใหญ่เราก็จะต้องทำงานประสานงานกันและกัน และต้องไปประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ภายในและนอกโรงเรียนด้วย...” (การตอบแบบสอบถามหลังใช้โมเดล)

“...การทำงานร่วมกันควรสื่อสารพูดคุยกันบ่อย ๆ บางทีถ้าพูดคุยกันสม่ำเสมอ จะทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากขึ้น...” (การตอบแบบสอบถามหลังใช้โมเดล)

“...การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บางทีครูต้องสร้างกระบวนการเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อไป...” (การตอบแบบสอบถามหลังใช้โมเดล)

ทั้งนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ให้กำลังใจทีมงานทุกคน เมื่อมีความเห็นพ้องต้องกันที่จะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันสะท้อนคิด เพื่อเป็นประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง และส่งผลให้การทำงานของทีมของฝ่ายบริหารงานวิชาการ บรรลุผลสำเร็จ ให้เปิดใจยอมรับซึ่งกันและกัน ทีมงานทุกคนล้วนมีความสามารถและความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน ในโอกาสนี้เราจะร่วมมือ ร่วมใจกันเพื่องานและเพื่อตัวของทีมงานเองทุกคนที่จะได้โอกาสในการแสดงความสามารถจากขั้นการวางแผน (Plan) ทำให้ได้แผนการจัดกิจกรรมที่จะดำเนินการ 5 กิจกรรม ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงแผนงาน/กิจกรรมเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา

แผนงาน/กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ประชุม PLC
1. กิจกรรม “จัดนิทรรศการทักษะวิชาการปริยัติธรรมสัญจร” ในวันที่ 7-9 กันยายน 2565 งานแข่งขันทักษะวิชาการระดับเขต ณ โรงเรียนดอยสะเก็ดผดุงศาสก์ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ **ภาระงาน :** จัดสถานที่ อำนวยการการเข้าแข่งขันแต่ละกลุ่มสาระ ภัตตาหารเพล พาหนะรับ-ส่ง ขนของและจัดเก็บ	4 กันยายน 2565
2. กิจกรรม “วันแม่แห่งชาติ” ในวันที่ 11 สิงหาคม 2565 **ภาระงาน :** จัดบอร์ด จัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เตรียมพิธีการ โสตอุปกรณ์และจัดเก็บ	8 สิงหาคม 2565
3. กิจกรรม “ไหว้พระสวดมนต์ อาคารเรียน 100 ปี **ภาระงาน** จัดเตรียมสถานที่ ดอกไม้	19 สิงหาคม 2565
4. กิจกรรม “โครงการปฏิบัติธรรมประจำปี” ในวันที่ 21-24 มกราคม 2565 **ภาระงาน :** ประสานวิทยากร (พระวิปัสสนาจารย์) อำนวยความสะดวก	21-24 มกราคม 2565
5. กิจกรรม “งานทำบุญประจำปีของวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม (ตานส้านตานแทน)” ในวันที่ 26-27 ตุลาคม 2565 **ภาระงาน :** จัดการถวายงานพระสงฆ์พิธี สถานที่ ห้องประชุม จัดเตรียมภัตตาหาร เตรียมพิธีการ พิธีกร เตรียมสังฆทานเตรียมปัจจัยถวายพระสงฆ์พิธี และจัดเก็บ	26-27 ตุลาคม 2565

2) D : Do ได้แก่ การร่วมกันปฏิบัติตามแผนงาน กิจกรรมที่ร่วมกันวางแผนไว้ ดังนี้

2.1) เมื่อทราบตารางงานแล้ว และแยกแยะภาระงานแล้ว ทีมงานเห็นว่ามีงานบางอย่างที่สามารถเตรียมการและประสานงานไปพร้อม ๆ กันได้ ได้แก่ การจัดเตรียมอาหารและอาหารว่าง จึงเสนอให้ดำเนินการไปพร้อมกัน โดยประสานงานไปที่ร้านค้าผู้ผลิตที่โรงเรียนเคยมีข้อมูลการประสานงานไว้

2.2) ส่วนรายละเอียดการดำเนินการแต่ละกิจกรรมนั้น ให้ประชุมและร่วมกันวางแผนในวัน-เวลาที่กำหนด

2.3) เบื้องต้น ให้หัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมข้อมูล และทำการประชุมตาม วัน-เวลาที่กำหนด โดยสามารถขอคำปรึกษาจากหัวหน้าฝ่ายงานบริหารวิชาการ และผู้อำนวยการ

โรงเรียน ได้ทุกช่องทาง โดยทีมงานเสนอว่าอาจใช้ช่องทางที่ไม่เป็นทางการในการสื่อสารกันได้ เช่น ไลน์กลุ่ม หรือประชุมผ่านโปรแกรม Zoom เป็นต้น ซึ่งเป็นช่องทางที่ทีมงานทุกคนสามารถใช้งานได้ในกรณีที่ต้องการคำปรึกษาหรือประสานงานเร่งด่วนระหว่างรอกำหนดการประชุมตามแผนงาน

3) C: See & Act ได้แก่ การตรวจสอบ (Check) สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (See) ตลอดจนถอดบทเรียนร่วมกันเพื่อให้ได้แนวทางปรับปรุง (Act) การบริหารงานเป็นทีมของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้กลุ่มงานบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา เพื่อให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันสะท้อนคิดโดยเน้นพฤติกรรมการเรียนรู้และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในชุมชนการเรียนรู้ และการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน และทำแบบประเมินระดับการทำงานร่วมกันเป็นทีมหลังทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC

การตรวจสอบ (Check) สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (See) ตลอดจนถอดบทเรียนร่วมกันเพื่อให้ได้แนวทางปรับปรุง (Act) การบริหารงานเป็นทีมของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้กลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา ใช้การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค เงื่อนไข ปัจจัยในการเรียนรู้ เพื่อถอดบทเรียนร่วมกัน ดำเนินการในวันที่ 5 ตุลาคม 2565 สรุปผลได้ดังนี้

1. การสนับสนุนของผู้นำหลัก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญที่จะสนับสนุนให้ทีมงานมีความมั่นใจกล้าแสดงออก ด้วยความรู้สึกเป็นอิสระ ดังตัวอย่างความเห็นต่อไปนี้

“...ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเป็นกันเอง ท่านยังเป็นพระสงฆ์วัยทำงานเข้าถึงง่าย และแสดงให้เราเห็นชัดเจนว่าสนับสนุนให้เราได้ฝึกฝนการเป็นผู้นำแห่งการทำงาน...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...ท่านให้กำลังใจในการทำงานว่า (รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ) การทำงานร่วมกันเป็นสิ่งที่จะต้องปรึกษาหากัน เพื่อเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

2. ความสัมพันธ์ที่ดีของทีมงาน ด้วยความรู้สึกเป็นเพื่อน เป็นพี่ เป็นน้อง และทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกันอยู่เสมอ ช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นทีมมีบรรยากาศที่ดี สนับสนุนการทำงานเป็นทีม ดังตัวอย่างความเห็นต่อไปนี้

“...หัวหน้ากลุ่มงานเป็นคนกันเอง อยู่ในองค์กรเดียวกัน เคยร่วมงานประประสานงานหารือกันอยู่แล้ว เข้าหากันง่าย...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...รองผู้บริหารแต่ละโรงสามารถปรึกษาหารือร่วมกันตลอดอยู่แล้ว ทั้งเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว ทำกิจกรรมร่วมกัน เวลาออกไปประชุมประจำเดือน พบปะพูดคุยกับมิตรสหายแต่ละโรง...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...รู้สึกมีความผูกพันธ์กับคณะผู้บริหารและรองผู้บริหารแต่ละโรง...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...ความรู้สึกผู้นำเสนอได้แรงบันดันใจ จากผู้บริหารมีความเป็นผู้นำสูง เลยได้ข้อคิดดีหลายอย่าง...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมในรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา มีทั้งประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และประโยชน์ต่อพัฒนางานวิชาการ ดังนี้

3.1 ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง ภาคภูมิใจในตัวเองมากขึ้น ดังตัวอย่างความเห็นต่อไปนี้

“...การบริหารงานวิชาการต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น เพราะเป็นฝ่ายงานที่ความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างมาก สามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับใช้ในงานวิชาการได้อย่างเหมาะสม...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...จาการได้รับฟังและเข้าใจ รับรู้ปัญหาของงานและช่วยกันคิดแก้ไข ปรับใช้อย่างเหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการ...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...ท่านผู้บริหารและคณาจารย์ให้ข้อเสนอแนะปรับแก้ไข มีความรู้สึกมีพลังบวกมากขึ้นในการทำงานงานวิชาการอย่างเป็นระบบ...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

3.2 ประโยชน์ต่อประสิทธิผลของงาน ได้แก่ การได้เรียนรู้ร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้หลักนวัตกรรม PLC สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความคิดเห็นหลากหลาย ช่วยให้งานวิชาการมีประสิทธิผลมมากขึ้น ดังตัวอย่างความเห็นต่อไปนี้

“...ได้รับรู้วิธีแก้ปัญหาของเพื่อนหลาย ๆ คน แลกเปลี่ยนความเห็นกัน ทำให้ได้ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...ช่วยคิดหาทางออกร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดการบริหารงานวิชาการ มีทั้งที่ข้อคำถามคำตอบไม่ตรงกัน เลยต้องมีผู้เชี่ยวชาญให้คำชี้แนะ...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

“...ผู้เชี่ยวชาญและคณะผู้บริหารให้ความคิดเห็นที่หลากหลายช่วยกันแก้ปัญหางานเพื่อให้การพัฒนางานวิชาการเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น...” (การสนทนากลุ่ม, 5 ตุลาคม 2565)

4.4 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา

เมื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้ในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ในขั้นตอนที่ 4 นี้ เป็นการประเมินผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนพระปริยัติพระชัยยะวงศาพัฒนา โดยมีวิธีการประเมินประเมิน ดังนี้

1) เปรียบเทียบระดับการทำงานร่วมกันเป็นทีมก่อนเริ่มทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน 5 ระดับ

2) สอบถามความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ที่ต่อกระบวนการพัฒนารูปแบบ โดยประเมินหลังสิ้นสุดกระบวนการ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน 5 ระดับ แสดงผลตามลำดับ ดังนี้

4.4.1 เปรียบเทียบระดับการทำงานร่วมกันเป็นทีมก่อนเริ่มทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC และหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
บรรพชิต	4	40.00
ฆราวาส	6	60.00
รวม	10	**100**

จากตารางที่ 4.3 ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์มีสถานภาพ ฆราวาส คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาเป็นบรรพชิต คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนอายุผู้ให้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ปี	2	20.00
31-40 ปี	3	30.00
41-50 ปี	4	40.00
มากกว่า 50 ปี	1	10.00
รวม	10	**100**

จากตารางที่ 4.4 ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเป็น 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 ถัดมาเป็นน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 และมากว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนข้อมูลวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
สูงกว่าปริญญาตรี	3	30.00
ปริญญาตรี	7	70.00
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	10	**100**

จากตารางที่ 4.5 ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.00 ส่วนวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่มี

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนข้อมูลตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	1	10.00
รองผู้อำนวยการ	1	10.00
ครูผู้สอน	7	70.00
อื่น ๆ (ครูพิเศษ)	1	10.00
รวม	10	**100**

จากตารางที่ 4.6 ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 10.00 รองผู้อำนวยการ ร้อยละ 10.00 และอื่น ๆ (ครูพิเศษ) คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนประเภทผู้ตอบแบบประเมิน

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	2	20.00
ครู	8	80.00
คณะกรรมการสถานศึกษา	-	-
รวม	10	**100**

จากตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนผระเภทผู้ตอบแบบประเมิน ตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาเป็นผู้ริหาร คิดเป็นร้อยละ 20.00 และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่มี

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศ์ษาพัฒนา โดยใช้สถิติ Pair t-test ดังนี้

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกัน โดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศ์ษาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
1	การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน	ก่อน	3.50	.527	.167	3.280	9	.010**
		หลัง	4.20	.789	.249		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ paired t - test ด้านสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 1 ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .527 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.20 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .789 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 3.280 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .010** สรุปได้ว่าหลังการใช้บริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ1.การสร้างทีม

บุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
2	การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน	ก่อน	3.20	.422	.133	9.000	9	.000
		หลัง	4.70	.483	.153		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ paired t - test ด้านการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 2 ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .422 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.70 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .483 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 9.000 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 สรุปได้ว่าหลังการใช้การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ 2.การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน	ก่อน	3.20	.422	.133	4.811	9	.001
		หลัง	4.40	.699	.221		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ paired t - test ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 3 ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .422 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.40 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .699 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 4.811 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 สรุปได้ว่าหลังการใช้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ 3. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
4	การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ	ก่อน	3.10	.316	.224	5.250	9	.001
		หลัง	4.50	.707	.100		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านการวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ paired t - test ด้านการวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 4 ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .316 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.50 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .707 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 5.250 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 สรุปได้ว่าหลังการใช้การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ 4. การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนครวใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
5	ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนครวใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป	ก่อน	3.50	.527	.167	1.909	9	.089*
		หลัง	4.20	.789	.249		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนครวใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ paired t - test ด้านร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนครวใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 5 ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .527 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.20 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .789 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 1.909 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .089 สรุปได้ว่าหลังการใช้ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนครวใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ 5. ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านเริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
6	เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น	ก่อน	3.40	.516	.163	4.129	9	.003
		หลัง	4.60	.516	.163		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านเริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ paired t - test ด้านเริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 6 ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .516 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.60 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .516 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 4.129 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .003 สรุปได้ว่าหลังการเริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ 6. การเริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
7	ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข	ก่อน	3.30	.483	.153	6.091	9	.000
		หลัง	4.60	.516	.163		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ paired t - test ด้านศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 7. ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .483 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.60 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .516 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 6.091 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 สรุปได้ว่าหลังการศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ 7. การศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านนำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
8	นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ	ก่อน	3.40	.516	.163	2.586	9	.029**
		หลัง	4.30	.823	.260		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านนำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนาก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ paired t - test ด้านนำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อที่ 8. ค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบ = 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .516 และคะแนนหลังการใช้รูปแบบ = 4.30 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน = .823 คะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบรูปแบบค่าสถิติ t = 2.586 องศาอิสระ df = 9 และแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .029 สรุปได้ว่าหลังการศึกษาและใช้ข้อมูล การนำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ข้อ 8. การนำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ มีประสิทธิภาพสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ตอบสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1.3.1 หลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา โดยใช้สถิติ pair t-test โดยรวม

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
1	การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน	ก่อน	3.50	.527	.167	3.280	9	.010**
		หลัง	4.20	.789	.249		9	
2	การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน	ก่อน	3.20	.422	.133	9.000	9	.000
		หลัง	4.70	.483	.153		9	
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน	ก่อน	3.20	.422	.133	4.811	9	.001
		หลัง	4.40	.699	.221		9	
4	การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ	ก่อน	3.10	.316	.100	5.250	9	.001
		หลัง	4.50	.707	.224		9	
5	ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป	ก่อน	3.50	.527	.167	1.909	9	.089*
		หลัง	4.20	.789	.249		9	
6	เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น	ก่อน	3.40	.516	.163	4.129	9	.003
		หลัง	4.60	.516	.163		9	
7	ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข	ก่อน	3.30	.483	.153	6.091	9	.000
		หลัง	4.60	.516	.163		9	
8	นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ	ก่อน	3.40	.516	.163	2.586	9	.029**
		หลัง	4.30	.823	.260		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา โดยใช้สถิติ pair t-test โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้

- การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.70 อยู่ระดับมากที่สุด

- เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.60 อยู่ระดับมาก

- ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.60 อยู่ระดับมาก

- การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.50 อยู่ระดับมาก

- การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.40 อยู่ระดับปานกลาง

- นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.30 อยู่ระดับปานกลาง

- การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.20 อยู่ระดับปานกลาง

- ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.20 อยู่ระดับน้อย

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยขอนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา 3) เพื่อทดลองรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา และ 4) เพื่อประเมินผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 10 คน เครื่องมือได้แก่ แบบการศึกษาเอกสาร แบบการสัมภาษณ์ กรอบการสนทนากลุ่ม แบบประเมินการทดลอง และแบบประเมินความพึงพอใจ ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า :

1. การบริหารวิชาการของโรงเรียนมี จุดที่ควรพัฒนาได้แก่ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่สามารถใช้การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ได้รับการยืนยันจากผู้ เชี่ยวชาญ

โดยการสนทนากลุ่ม มี 4 ขั้นตอน คือ Plan-Do-Check-Act และ SC-Model ประกอบด้วย S: Supportive & Shared leadership การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน C : Collective learning and application of learning การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้หลักนวัตกรรม PLC สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community ซึ่งเป็นการร่วมมือ ร่วมใจกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานในฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

3. การทดลองรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ในการดำเนินกิจกรรมของฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ในช่วงเดือนกันยายน 2565

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

4.1 เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนก่อน-หลังทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการสื่อสาร หลังใช้รูปแบบมากกว่าก่อนใช้รูปแบบ สรุปได้ว่า หลังการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 4.

4.2 ประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC พบว่า ระดับความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.70 และค่า SD = 483 อยู่ระดับมากที่สุด ซึ่งเกิดจากกระบวนการนำเอาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งผู้บริหารและบุคลากรต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและครูผู้สอนนำเอากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการของแต่ละรายวิชานำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบโดยมีการวัดและประเมินผลก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ว่ามีพัฒนาการมากน้อยเพียงใดโดยการปรับแก้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้จนเกิดความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนอย่างที่เห็น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนด้วยเทคนิควิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นจุดเริ่มต้นทำให้ผู้วิจัยทราบถึงประเด็นที่ควรพัฒนา จากการศึกษาเอกสารตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ได้แนวคิดเบื้องต้นที่สามารถนำมาเป็นพัฒนาเป็นรูปแบบได้ สอดคล้องกับ วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, หน้า 9-13) กล่าวว่า การสร้างหรือพัฒนารูปแบบผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมากอน โดยเป็นรูปแบบตาม

สมมติฐานที่ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยควรศึกษาสภาพและบริบทของโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผลการศึกษาจะนำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น

จากผลการหารูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้รูปแบบที่ผ่านการวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ทุกท่านเห็นด้วยต่อรูปแบบที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารเป็นทีม และเห็นว่าหลักนวัตกรรม PLC นั้น เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการบริหารงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ สอดคล้องกับ Fullan (2005) กล่าวว่า PLC เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถามและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน ซึ่งในกาวิจัยครั้งนี้เป้าหมายร่วมกันของทีมงานปฏิบัติการงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนคือ พัฒนาประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้ดีขึ้น เนื่องจากเป็นการทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกันของบุคคลากร ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการทำงาน

ในขณะที่ PLC เป็นอำนาจการสร้างพลังมวลชน เริ่มจากภาวะผู้นำร่วมของครูเพื่อขับเคลื่อนการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งจากผลการทำลองใช้รูปแบบ พบว่า การสนับสนุนของผู้นำหลัก เป็นเงื่อนไข ปัจจัยหนึ่งในการสนับสนุนทีมงานและการทำงานเป็นทีมในกระบวน PLC ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงานบริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน โดยบทบาทสำคัญเป็นการสนับสนุนให้ทีมงานมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกด้วยความรู้สึกเป็นอิสระ สอดคล้องกับทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ และคณะ (2563, หน้า 186-192) ที่กล่าวถึงภาวะผู้นำให้เกิดการนำร่วมใน PLC ทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อน PLC ได้ และยังสอดคล้องกับบทความเรื่อง การสร้างทีมงาน (2562, ออนไลน์) ที่อธิบายว่าการสร้างทีมงาน (Team Work) ให้มีศักยภาพเพื่อการทำงานระบบทีม (Teamwork) ที่มีประสิทธิผล องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ผู้นำทีม โดยผู้นำทีมที่ดีนั้นต้องไม่ใช่เพียงผู้สั่งการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องรู้จักการบริหารงานและบริหารบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในทีม จึงต้องมีทักษะในการควบคุมสถานการณ์ได้ขณะเดียวกัน ควรสร้างแรงจูงใจส่งเสริมการทำงานระบบทีมให้มีพลังในการก้าวต่อไปได้ รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกคนในทีมได้เป็นจุดศูนย์รวมของทีมที่ทุกคนไว้ใจ และพร้อมจะก้าวไปด้วยกัน เป็นนักสื่อสารที่ยอดเยี่ยมและเป็นผู้ฟังที่ดี การสื่อสารที่ดีจะทำให้การทำงานระบบทีมราบรื่น และทำให้องค์กรก้าวหน้าได้รวดเร็ว การสื่อสารกับคนในทีมที่ดีนั้นย่อมสร้างความเชื่อใจ ขณะเดียวกันผู้นำต้องรู้จักการเป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในทีมทุกคนอย่างเท่าเทียม และแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงประเด็น แต่ยังขาดความมั่นใจและการเปิดใจกว้างในการยอมรับซึ่งกันและกันในระหว่างบุคลากร อาจเนื่องจากบริบทบรรยากาศ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

เงื่อนไขปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบว่าเป็นการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีของทีมงาน ด้วยความรู้สึกเป็นเพื่อน พี่ น้อง และทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกันอยู่เสมอ

ช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นทีมมีบรรยากาศที่ดี มีความอบอุ่นใจ ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และได้รับการยอมรับจากทีมงาน ได้รับการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีน้ำใจ ให้อภัยกัน และพร้อมจะเรียนรู้ร่วมกันสนับสนุนการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ และคณะ (2563, หน้า 186-192) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบหนึ่งใน PLC คือ การมีชุมชนกัลยาณมิตร โดยกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันหรือทีมงานอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างกัลยาณมิตร เป็นชุมชนที่มีบรรยากาศแห่งความสุข โดยสมาชิกชุมชนในทีมงานมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสรภาพ รู้สึกปลอดภัย หรือปลอดการใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับ อภิสิทธิ์ อุคำ (2563, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ บรรยากาศและวัฒนธรรม โครงสร้างโรงเรียน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร วิสัยทัศน์และพันธกิจ และบุคลากรและทีมงาน และยังสอดคล้องกับ ธีระนันต์ โมธรรม และคณะ (2564, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่าองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการ PLC คือ การทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ และชุมชนกัลยาณมิตร

นอกจากนี้ ยังพบว่าสมาชิกในทีมตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการการเข้าร่วมรูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีทั้งประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง ภาคภูมิใจในตัวเองมากขึ้น และประโยชน์ต่อพัฒนางาน ได้แก่ การได้เรียนรู้ร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้หลักนวัตกรรม PLC สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความคิดเห็นหลากหลาย ช่วยให้งานมีประสิทธิผลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ วิจารณ พานิช (2555) เห็นว่า PLC เป็นการรวมตัวกันของครูและนักการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการร่วมกันทำงานเป็นทีมเป็นชุมชนการเรียนรู้ของครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ นำประสบการณมาแลกเปลี่ยนแบงปันกัน เกิดเป็นการสร้างความรูหรือยกระดับความรูเช่นเดียวกับที่ทีมงานในชุมชน PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ได้ยกระดับความสามารถจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนการการพัฒนาตนเอง และพัฒนาทีมงานการบริหารวิชาการในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

และจากผลการตรวจสอบ (Check) สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (See) ตลอดจนถอดบทเรียนร่วมกันเพื่อให้ได้แนวทางปรับปรุง (Act) การบริหารงานเป็นทีมของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้กลุ่มงานบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน พบว่า 1) การสนับสนุนของผู้นำหลัก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายงานบริหาร มีความสำคัญที่จะสนับสนุนให้ทีมงานมีความมั่นใจ กล้าแสดงออก ด้วยความรู้สึกเป็นอิสระ 2) ความสัมพันธ์ที่ดีของทีมงาน ด้วยความรู้สึกเป็นเพื่อน พี่ น้อง และทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกันอยู่เสมอ ช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นทีมมีบรรยากาศที่ดี สนับสนุนการทำงานเป็นทีม 3) ความรู้สึก

ไม่โดดเดี่ยวและการได้รับการยอมรับจากทีมงาน ได้รับการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีน้ำใจ ให้อภัยกัน และพร้อมจะเรียนรู้ร่วมกันสนับสนุนการทำงานเป็นทีม 4) ประโยชน์ที่ได้รับจากการการเข้าร่วมรูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีทั้งประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง โดยทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง ภาคภูมิใจในตัวเองมากขึ้น และประโยชน์ต่อพัฒนางาน ได้แก่ การได้เรียนรู้ร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้หลักนวัตกรรม PLC สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความคิดเห็นหลากหลาย ช่วยให้งานมีประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ โดย Krungsri Academy (2564, ออนไลน์) ได้อธิบายลักษณะและแนวทางของการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายและประโยชน์ร่วมกัน หัวหน้าทีมมองเห็นความสามารถที่แตกต่างและให้การสนับสนุนให้สมาชิกทีมได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยความจริงใจต่อกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน มีสนิทสนมสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน และทีมที่ดีต้องมีผู้นำที่ดี มีผู้ตามที่มีวินัย อันจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของทีมได้อย่างยั่งยืน

ตลอดจนกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้นำกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) มาใช้เป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จึงทำให้กระบวนการดำเนินงานไปได้อย่างมีแบบแผน มีระบบ และขั้นตอน มีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับกิตติยา วงษ์ขันธ์ (2561, หน้า 8) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบ น่าเชื่อถือ มีเป้าหมายในการพัฒนาผลผลิต เทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์ สื่อ อุปกรณ์ เทคนิควิธีหรือรูปแบบการทำงานหรือระบบบริหารจัดการ และทดลองใช้ตลอดจนประเมินผลเป็นที่น่าพอใจ แล้วจึงนำไปเผยแพร่เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ เดชกุล มัทวานุกูล (2562, หน้า 6) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา หรือ R&D นั้น เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบมุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธการที่เชื่อถือได้ การทำการวิจัยและพัฒนาทุกขั้นตอน จะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันภายใต้การกำกับติดตม และตรวจสอบซ้ำเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลผลิต ขั้นสุดท้าย (End of Product) ของกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ตรงตามระดับมาตรฐานก่อนการเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้หรือสังคม อีกทั้งผลของการวิจัยครั้งนี้ สร้างให้เกิดคุณค่าในแง่การสร้างการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยก่อให้เกิดการมีเป้าหมายร่วมกัน มีการสื่อสารระหว่างทีมที่ดีขึ้น สมาชิกทีมได้แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบมากขึ้น เพิ่มการมีส่วนร่วม ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึก เช่น ความรู้สึกไว้วางใจ และความรู้ยอมรับซึ่งกันและกัน และความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของทีม ซึ่งเป็นคุณค่าจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา ดังที่ เดชกุล มัทวานุกูล (2562, หน้า 7) กล่าวว่า ผลของ การวิจัยและพัฒนาที่เกิดจากการสร้างสรรค์และการลงทุน ลงแรงของนักวิจัย อาจจะมีคุณค่า (Value) และมูลค่า (Worth) เชิงพาณิชย์ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างประเมินค่ามิได้ เนื่องจากมีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นระบบ

มุ่งพัฒนารูปแบบทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ สามารถยกระดับการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ โดยผลการเปรียบเทียบก่อน-หลังใช้รูปแบบ พบว่า ในภาพรวมทุกด้าน ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ด้านการสื่อสาร ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีมนุษย์สัมพันธ์ และด้านอารมณ์ความรู้สึก ระดับการทำงานร่วมกันเป็นทีมก่อน-หลังการใช้รูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการของระดับการทำงานร่วมกันเป็นทีมทุกด้านหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ และผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ในภาพรวม พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิสิทธิ์ อุคำ (2563) ศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สมเกียรติ สัจจารักษ์ และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ฝ่ายประถมศึกษา พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของวิชาที่สอน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครู มีความมั่น ใจในการพูด มีความสนใจในเรื่องเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น มีความผูกพันต่อพันธกิจขององค์กร ทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีความสุข และยังสอดคล้องกับธีระนันต์ โมธรรม และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ พงษ์ดนัย เดชเดชาโชติ (2565) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมัธยมศึกษามีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด

2. เป็นรูปแบบ (Model) ที่มีประโยชน์ครบถ้วน สมเหตุ สมผลดีมากต่อการนำไปใช้ในสถานศึกษา

3. ควรผลิตบุคลากรที่มี ความถนัด เฉพาะเรื่องให้มากขึ้น เช่น การใช้สื่ออุปกรณ์การผสมผสานกับความรู้ การนำเสนอเผื่อให้งานที่ทำให้มีความชัดเจนขึ้น และเข้าถึงผู้ที่ควรจะรู้

4. PLC ปัจจัยโดยหลักมาจากเด็ก (อยากเรียนอะไร เขียนได้ที่ไหน เรียนแล้วจะได้ผลอย่างไร ถ้านำมาเข้ากับโรงเรียน จะเป็นการสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างศาสนาทายาท

5. หัวหน้าฝ่ายวิชาการเวลาไปอบรมมากต้องมาประชุมชี้แนะแนวทางในการทำงานให้คณะครูได้รับรู้รับทราบ เพื่อปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

6. การใช้หลักนวัตกรรมรูปแบบ PLC ในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน คิดว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะกับ การบริหารงานด้านวิชาการในยุคปัจจุบันและอนาคตต่อไป

7. ภาพรวมการใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อยากปรับปรุงการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าด้านรูปแบบการจัดทำการเรียนรู้

8. ต้องสอดคล้องการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนสูงสุด

9. ต้องสร้างความถนัดและองค์ความรู้ให้ครูได้เป็นมืออาชีพตลอดถึงการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ เผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธรณะชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าด้านรูปแบบการจัดทำการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนสูงสุด

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานเป็นทีมโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอื่น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือ

กมล ภู่ประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : ทิปส์พับบลิลิเคชั่น

_____. (2544). *การบริหารวิชาการในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์.

กรมการพัฒนาชุมชน. (2551). *เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย.* กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน.

กรมสุขภาพจิต. (2545). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. (ฉบับปรับปรุง).* กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปีของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-2551).* กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2546). *ระบบหลักเกณฑ์ของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2550). *แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.* กรุงเทพฯ : ที.เอส .บี. โปรดักส์.

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2541). *นวัตกรรมด้านกระบวนการเรียนรู้.* สารพัฒนาหลักสูตร. 15(12) : 2-22 ; มกราคม-มีนาคม.

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.* มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). *ทฤษฎีการบริหารองค์การ.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรนครนทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. (2532). *การบริหารและการนเทศการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.

กีรติ บุญเจือ. (2541). *บทบาทสถาบันศาสนาในการจัดการศึกษาแห่งชาติ.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงกลยุทธ์.* กรุงเทพฯ : ซัคเซส มีเดีย.

จรัส สุวรรณเวลา. (2535). *การรื้อปรับระบบสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จริยา เสถีบุตรและคณะ. (2526). *ผลขององค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางวิชาทม ต่อความสัมฤทธิ์ผลด้านวิชาการ ของนกเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.* ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จินตนา บุญบงการ. (2544). *การจัดการเชิงกลยุทธ์.* กรงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : อลีน-เพรส.

เฉลียว บุรีภักดี. (2538). *หลักพัฒนาศึกษาศาสตร์.* กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย,

_____. (2540). *ทฤษฎีระบบและการพัฒนาที่ยั่งยืน ศูนย์ประชาสัมพันธ์สำนักงานสถาบันราชภัฏ.* กรุงเทพฯ : เอล.ที.เพรส

ชมพันธุ กุญชร ณ อยุธยา. (2530). *การพัฒนาหลักสูตร.* กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา.

ชาย โพธิสิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ.* กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชารี มณีศร. (2534). *การนิเทศการศึกษา.* กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

_____. (2529). *การนิเทศการศึกษา.* กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาคาร.

ชุตินันท์ อิทธรัตนา. (2546). *รูปแบบการจัดการประเมินคุณภาพภายนอก สถาบันอุดมศึกษาไทยในบทสรุป งานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสมศ. (ปี 2545-2547).* กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคณะภาพการศึกษา.

เช้า สิทธิชัย. (2526). *การพัฒนาคณาจารย์ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา.* วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.

โชติ ศรีสุวรรณ. (2541). *"การพัฒนาคุณภาพจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน,"* ในผลงานทางวิชาการการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์. (2544). *การจัดการเชิงกลยุทธ์.* กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ดนัย ไชยโยธา. (2534). *หลักการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา.* กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้า.

ดนัย เทียนพุฒ. (2534). *การบริหารแบบระบบ QCC กลุ่มควบคุมคุณภาพ.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ดิเรก พรสีมา. (2541). *รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติประเด็นการพัฒนาวิชาชีพครู.* กรุงเทพฯ : เจริญผล.

ดุษฎี พงศ์ศาสตร์. (2535). *การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กรมศาสนา.

เตือนจิตต์ จิตต์อารี. (2537). *ปัจจัยที่ส่งผลให้คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยทำการสอน บริการวิชาการ วิจัยและบริการชุมชน.* ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เตือนใจ เกตุษา. (2529). *ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.* วารสารวิจัยทางการศึกษา. ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรจง อภิรติกุล และ สุรินทร์ ม่วงทอง. (2526). *หลักการจัดการ.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัชรินทร์ การพิมพ์.

บุญเชิด รัดนานันท์. (2520). *พื้นฐานการศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์.

ปริทรรศน์ พันธุบรรยงก์. (2545). *TQM ภาคปฏิบัติ : เทคนิคการแก้ปัญหาแบบ สียาม่า*. กรุงเทพฯ : ส.ส.ท.

พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต). (2535). *พระไตรปิฎกและอรรถกถาฉบับคอมพิวเตอร์.* กรุงเทพฯ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัตนะ บัวสนธ์. (2551). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คำสมัย.

โรงเรียนบ้านปางมะเยา. (2554). *รายงานประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.* เอกสารอัดสำเนา.

_____. (2555). *รายงานประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.* เอกสารอัดสำเนา.

_____. (2556). *รายงานประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.* เอกสารอัดสำเนา.

วานิช มาลัย และอรสา ปานขาว. (2548). ***วิธีการศึกษาทางนิเทศศาสตร์.*** *กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

สมพิศ ให้งาม. (2553). *การบริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา.* กรุงเทพฯ : มิตรภาพ การพิมพ์และสติวดิโอ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *ปรัชญาการศึกษาไทย : หลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไทย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.* กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558).* เอกสารอัดสำเนา.

สุภางค์ จันทวานิช (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2) งานวิจัย/วิทยานิพนธ์

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์. (2554) *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.

กรรณิกา เจิมเทียนชัย. (2539). *การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์การของวิทยาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤติยาภรณ์ ตันปา. (2552). *การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

กฤษณ์ ศรีสุภะ (2537). *การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัด ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒประสานมิตร.

คารัตน์ พิมพ์อุบล. *การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2549.

จริยา สุทธิเดช. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดทำกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพสาขาระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.* วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

จันทร์ เพชรบูรณ์ และคณะ. (2556). *กลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหาร, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

จุไรรัตน์ สมสุข. (2537). *ปัญหาการใช้หลักสูตรปริญญา สาขาวิทยาศาสตร์สายวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ โปรแกรมวิทยาสาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา) พุทธศักราช 2535.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรนครนทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เจตสิทธิ์ นาคเสน และคณะ. (2550). *การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสารคาม.

ชนินทร์ แสงแก้ว. (2546). *การบริหารงานมาตรฐานด้วยวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชริดา มโนพฤกษ์. (2554). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริการวิชาการสู่สงคม ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่.* รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่.

ชัชจริยา ใบลี. (2537). *การบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยครู.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, วิทยาลัยครูเลย.

ชูศร สะพรั่ง. (2549). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทองใบ สายด้วง. (2541). *ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมสื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยี เครื่องมือวัดผลประเมินผลเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย,* ในผลงานทางวิชาการการจัดการเรียนการตอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว,

นาตยา พลับเกลี้ยง. (2552). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการ บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ประภาศ ปานเจี้ยง. (2555). *การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยหาดใหญ่.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ภานรินทร์ ปัญญาจรัสกุล. (2553). *การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ยินดี ทองคำ. (2547). *การประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาอำเภอสวี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 2.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เรืองศักดิ์ แสงเจริญ. (2547). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับความท้อแท้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.* สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรวรรณ อินต่อม. (2554). *ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตำบลปิงโค้งอำเภอเชียงดาวจังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศิริขวัญ ยิ่งเจริญ. (2553). *สภาพและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,* สาขาวิจัยและประเมินทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาพร ถาวรอธิวาสน์ และคณะ. (2555). *การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.* งานวิจัยพื้นฐาน, สาขาการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบในการแก้ปัญหานักเรียนออกกลางคันตามสาเหตุ.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สุมิตตา ชัยศิลป์ และธนิษฐา รัศมีเจริญ. (2555). *สภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

3) เว็ปไซต์

เกษมสิงห์ เฟื่องฟู. (2551). การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก http://www.nb2.go.th/kmcdata/uploadq/120.ppt.

จาตุรนต์ ฉายแสง. (2556). *ลั่นปี 58 การศึกษาคือวาระชาติปฏิรูปการเรียนทั้งระบบ.* สืบค้นเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2565, เข้าถึงได้จาก www.thaiiath.co.th.

ทองสุข วันแสน. (2557). *กรอบแนวคิดในการวิจัย.* สืบค้นเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2565, เข้าถึงได้จาก http://dr-thongsook.com/.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). *แนวคิดในการจัดการคุณภาพที่เด่นของเดมมิ่ง.* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.gotoknow.org/posts/454811.

โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา. (2565). *Model PLC*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.trainkru.com/plc.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2551). *การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).* สืบค้นวันที่ 20 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก http://www.vijai.org/Tool_vijai/12/02.asp.

4) วารสาร

ชาลี ภักดี และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุโดยใช้หลักไตรสิกขาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน. *วารสาร มมร วิชาการล้านนา. 9(2).*

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development). *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1*(2), 55.

_____. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2*(4), 25.

สัญญา เคณาภูมิ. (2558). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีจากฐานราก. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.* 10*(3).*

ศิลป์ชัย สีมาวงศ์อนันต์, สิริวัฒน์ ศรีเครือดง, กมลาศ ฎวชนาธิพงศ์ และสุวัฒสัน รักขันโท. (2562). การพัฒนาตนตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับบุคลากรในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 5(2)*, 237-252.

5) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ชัยณรงค์ อินสาล และคณะ (2563). *การวิจัยและพัฒนา.* กลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 2. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

2. ภาษาอังกฤษ

1) หนังสือทั่วไป

Joyce, B. & Weil, M. (1986). *Model of teaching*. (3rd ed). Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.

Morgan, D. L. (1998). *The focus group guidebook*. California: Sage Publications.

Mr_PKWebMaster. (2553). *แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพ.* สืบค้น 3 พฤศจิกายน 2558, เข้าถึงได้จาก https://sites.google.com/.

Stoehr, J., Banks, M., & Allen, L. (2011). *PLCs, DI, & RTI: A Tapestry for school change*. Thousand Oakes, California: Crowin.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วันที่.....5.....เดือน.....ตุลาคม.....พ.ศ.....2565.....

สถานที่ ณ ศาลาโฮงหลวงครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี วัดพระพุทธบาทผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายเซ็น
1	พระมหาสกุล มหาวีโร ผศ.,ดร.	ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต มมร.ล้านนา	
2	พระสงกรานต์ ปณฺณาวชิโร	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	
3	ดร.ชาลี ภักดี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารการศึกษา มมร.ล้านนา	
4	นายเจริญทิพย์ อร่ามรุ่งโรจน์	ปลัดอำเภอลี้	
5	ว่าที่ร้อยโทอุทัย กันทาแจ่ม	รองผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงเจดีย์วิทยา	
6	นางสมพร บุญมี	รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง	
7	นายณัฐพงษ์ ตันมิ่ง	ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการ ฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ลำพูน	

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบการสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

****

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2. การตอบแบบสัมภาษณ์นี้จะมีส่วนสำคัญทำให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาถึง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ขอความกรุณาให้ท่านได้ตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อท่าน หรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใดและการแปลผลการวิจัยจะเป็นในลักษณะภาพรวม

3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์นี้เท่านั้น

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๒ ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วีรวัฒน์ โนจา
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วุฒิการศึกษา.....

สถานที่ทำงาน.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1. ท่านได้ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างไร?

.....

.....

.....

2. ท่านส่งเสริมให้ครูได้นำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาไปปฏิบัติอย่างไร?

.....

.....

.....

3. การสร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นผลจากการวิจัยและการปฏิบัติทางการศึกษาอย่างไร?

.....

.....

.....

4. ท่านมีการวางแผนร่วมกับคณะครูเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ทางวิชาการเพื่อให้บรรลุความต้องการของนักเรียนอย่างไร?

.....

.....

.....

5. ส่งเสริมให้ครูนำโครงการทางวิชาการไปปฏิบัติหรือไม่?

.....
.....
.....

6. การปฏิบัติงานร่วมกับคณะครูในการประเมินผลโครงการทางวิชาการของโรงเรียนเป็นอย่างไร?

.....
.....
.....

7. ท่านได้ติดต่อสื่อสารกับครูและนักเรียนด้วยความคาดหวังที่สูงในด้านมาตรฐานวิชาการอย่างไร?

.....
.....
.....

8. มีการจัดสรรเวลาเพื่องานวิชาการร่วมกับครูไว้อย่างชัดเจนหรือไม่?

.....
.....
.....

9. มีการปฐมนิเทศคณะครูเกี่ยวกับโครงการของสถานศึกษาหรือไม่?

.....
.....
.....

10. ท่านมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างยุติธรรมหรือไม่?

.....
.....
.....

11. ท่านให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางสังคมของนักเรียนหรือไม่?

.....

.....

.....

12.ท่านให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเชาว์ปัญญาของนักเรียนหรือไม่?

.....

.....

.....

13.ท่านได้ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงานเพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพบ้างหรือไม่?

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ขอกราบขอบพระคุณที่ให้ความเมตตาในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

นายวีรวัฒน์ โนจา

แบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

****

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2. การตอบแบบสัมภาษณ์นี้จะมีส่วนสำคัญทำให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาถึง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ขอความกรุณาให้ท่านได้ตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อท่าน หรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใดและการแปลผลการวิจัยจะเป็นในลักษณะภาพรวม

3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์นี้เท่านั้น

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๒ ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วีรวัฒน์ โนจา
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วุฒิการศึกษา.....

สถานที่ทำงาน.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1. ท่านได้จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมอย่างไร?

.....

.....

.....

2. การจัดแผนการเรียนการสอนของท่าน ได้ประยุกต์ใช้หลักนวัตกรรม PLC อย่าไร?

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาของท่านสอดคล้องกับกับแผนการจัดการเรียนการสอนอย่าง ไร?

.....

.....

.....

4.. ครูได้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุดบ้างหรือไม่?

.....

.....

.....

5. เมื่อท่านได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วได้บันทึกหลังการสอนหรือไม่?

.....

.....

.....

6. ท่านได้มีการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้หลักสูตรหรือไม่?

.....

.....

.....

7. ครูได้สร้างสื่อนวัตกรรมการสอนเพื่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างไร?

.....

.....

.....

8. ท่านเป็นครู ท่านมีการพัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยในยุคปัจจุบันโดยใช้ PLC ได้อย่างไร?

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ขอกราบขอบพระคุณที่ให้ความเมตตาในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

นายวีรวัฒน์ โนจา

แบบบันทึกสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วันที่ 5 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2565

สถานที่ ณ ศาลาโฮงหลวงครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี วัดพระพุทธบาทผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

****

แบบสนทนากลุ่มนี้ เป็นการสนทนาสำหรับการวิจัยเพื่อทำรายงานการค้นคว้าแบบอิสระของหลักสูตรศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการ จะไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบแก่ท่าน ผู้สนทนาแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ข้อเสนอแนะอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดียิ่ง

1.หัวข้อการสนทนา

1.1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบนี้อย่างไร?

.....

1.2 ท่านมีความคิดเห็นกับการสร้างทีมบุคลลากรอย่างไร**?**

.....

1.3 ท่านมีความคิดเห็นกับการแลกเปลี่ยนแนวคิด ในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาอย่างไร?

.....

1.4 ท่านมีความคิดเห็นกับการออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร?

.....

1.5 ท่านมีความคิดเห็นกับการสนทนากลุ่ม ร่วมกันตรวจสอบอย่างไร?

.....

1.6 ท่านมีความคิดเห็นกับการทดลองปฏิบัติแบบอย่างไร?

.....

2. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้จดบันทึก

(นายวีรวัฒน์ โนจา)

แบบประเมินกระบวนการรูปแบบ
เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน”

.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินกระบวนการรูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ ที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมต่อไป

2. แบบประเมินมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นกระบวนรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

3. แบบประเมินนี้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยในเชิงวิชาการ เท่านั้นไม่มีผลต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้ให้คำตอบในการตอบแบบประเมินอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

(นายวีรวัฒน์ โนจา)
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน

1. สถานภาพ ( ) บรรพชิต ( ) คฤหัสถ์

2. อายุ

( ) น้อยกว่า 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี ( ) มากกว่า 50 ปี

3.วุฒิการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4.ตำแหน่งปัจจุบัน

( ) ผู้บริหาร ( ) รองผู้อำนวยการ ( ) ครูผู้สอน

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ .....

5. **ประเภทผู้ตอบแบบประเมิน**

( ) ผู้บริหาร ( ) ครู ( ) คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นกระบวนรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

โดยมีเกณฑ์วัดระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ มาก

3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ น้อย

1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ น้อยที่สุด

ที่	กระบวนการรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน					
2	การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน					
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียน รวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน					
4	การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ					
5	ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป					
6	เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็กๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น					
7	ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข					
8	นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ					
	รวม					
	เฉลี่ย					
	ร้อยละ					
	เฉลี่ยร้อยละ					
	ผลการประเมิน		ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐			
			☐ ผ่าน และได้“ดีเยี่ยม” (Best Practice)			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณที่ให้การอนุเคราะห์การประเมิน

(นายวีรวัฒน์ โนจา)

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตล้านนา

แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบ
เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน
โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา
อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน”

.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินกระบวนการรูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ ที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมต่อไป

2. แบบประเมินมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นกระบวนรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

3. แบบประเมินนี้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยในเชิงวิชาการ เท่านั้นไม่มีผลต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้ให้คำตอบในการตอบแบบประเมินอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

(นายวีรวัฒน์ โนจา)
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน

1. สถานภาพ ( ) บรรพชิต ( ) คฤหัสถ์

2. อายุ

( ) น้อยกว่า 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี ( ) มากกว่า 50 ปี

3.วุฒิการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4.ตำแหน่งปัจจุบัน

( ) ผู้บริหาร ( ) รองผู้อำนวยการ ( ) ครูผู้สอน

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ .....

5. **ประเภทผู้ตอบแบบประเมิน**

( ) ผู้บริหาร ( ) ครู ( ) คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นกระบวนรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

โดยมีเกณฑ์วัดระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ มาก

3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ น้อย

1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบฯ น้อยที่สุด

ที่	กระบวนการรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน					
2	การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน					
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียน รวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน					
4	การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ					
5	ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป					
6	เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็กๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น					
7	ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข					
8	นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ					
	รวม					
	เฉลี่ย					
	ร้อยละ					
	เฉลี่ยร้อยละ					
	ผลการประเมิน		ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐			
			☐ ผ่าน และได้“ดีเยี่ยม” (Best Practice)			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณที่ให้การอนุเคราะห์การประเมิน

(นายวีรวัฒน์ โนจา)

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๑๐๑๒

๓ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน พระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ด้วยนายวีรวัฒน์ โนจา นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๓๒๐๕๔๐๔๓๒๐๑๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอสี้ จังหวัดลำพูน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายวีรวัฒน์ โนจา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ทั้งนี้ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๑

ที่ อว ๗๙๑๘/๐๒๕๙ **วันที่** ๓ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร.ชาลี ภักดี

ด้วยนายวีรวัฒน์ โนจา นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๓๒๐๕๔๐๔๓๒๐๑๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมีพระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของ นายวีรวัฒน์ โนจา ในวันพุธ ที่ ๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๒.๐๐-๑๔.๐๐ น. ณ ศาลาโฮงหลวงครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี วัดพระพุทธบาทผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๑ ๒๗๐ ๗๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๙ ๗๕๖

ที่ อว ๗๘๑๕/๑๐๑๗

๓ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร คุณสมพร บุญมี รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ด้วยนายวีรวัฒน์ โนจา นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๓๒๐๕๔๐๔๓๒๐๑๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของนายวีรวัฒน์ โนจา ในวันพุธ ที่ ๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๒.๐๐-๑๔.๐๐ น. ณ ศาลาโฮงหลวงครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี วัดพระพุทธบาทผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาจตียานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕-๖ ต่อ ๑๖

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการพิจารณาแบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)

ของการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา มาใช้ในการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	คะแนนความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3			
1	การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผนอำนาจภายใน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	คะแนนความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3			
6	เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
สรุปค่าความสอดคล้อง (IOC) = 1.00							

ผลการพิจารณาแบบตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ (IOC)

ของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ข้อที่	รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	คะแนนความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3			
	องค์ประกอบเชิงกระบวนการ						
1	การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผนอำนาจภายใน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	คะแนนความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3			
6	เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
สรุปค่าความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ (IOC) = 1.00							

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา โดยใช้สถิติ pair t-test โดยรวม

ข้อที่	กระบวนการรูปแบบ	การทดสอบ	Paired Sample T Test					
			$\bar{x}$	S.D.	Std. Error	t	df	P-value
1	การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน	ก่อน	3.50	.527	.167	3.280	9	.010**
		หลัง	4.20	.789	.249		9	
2	การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน	ก่อน	3.20	.422	.133	9.000	9	.000
		หลัง	4.70	.483	.153		9	
3	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน	ก่อน	3.20	.422	.133	4.811	9	.001
		หลัง	4.40	.699	.221		9	
4	การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ	ก่อน	3.10	.316	.100	5.250	9	.001
		หลัง	4.50	.707	.224		9	
5	ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป	ก่อน	3.50	.527	.167	1.909	9	.089*
		หลัง	4.20	.789	.249		9	
6	เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น	ก่อน	3.40	.516	.163	4.129	9	.003
		หลัง	4.60	.516	.163		9	
7	ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข	ก่อน	3.30	.483	.153	6.091	9	.000
		หลัง	4.60	.516	.163		9	
8	นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ	ก่อน	3.40	.516	.163	2.586	9	.029**
		หลัง	4.30	.823	.260		9	

**P.value น้อยกว่า .01 มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05

จากตารางเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา โดยใช้สถิติ pair t-test โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้

- การแลกเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติงานและกำหนดปัญหาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการวางแผน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.70 อยู่ระดับมากที่สุด
- เริ่มต้นการปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ โดยการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยายให้เป็นรูปธรรมที่ใหญ่ขึ้น มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.60 อยู่ระดับมาก
- ศึกษาและใช้ข้อมูล ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.60 อยู่ระดับมาก
- การวางแผนด้วยความร่วมมือ สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.50 อยู่ระดับมาก
- การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปฏิบัติสู่ผู้เรียนรวมทั้งหาวิธีการแก้ไข สิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.40 อยู่ระดับปานกลาง
- นำสู่สาธารณะ วิธีไหนที่สำเร็จแล้วก็จะมีการเผยแพร่ เชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.30 อยู่ระดับปานกลาง
- การสร้างทีมบุคลากรงานวิชาการเพื่อทำงานร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.20 อยู่ระดับปานกลาง
- ร่วมกันตรวจสอบการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลดิบนี้ไว้สำหรับตกผลึกองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) = 4.20 อยู่ระดับน้อย

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการวิจัย

ภาคผนวก ฉ
หนังสือตอบรับการลงตีพิมพ์ในบทความวิจัย

ที่ อว ๘๐๒๕ / ว ๒๘๙๗

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๙๒ ม.๒ ต.ต้นธง อ.เมือง จ.ลำพูน
๕๑๐๐๐

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ตอบรับการลงตีพิมพ์บทความวิจัย ในวารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์

เรียน วีรวัฒน์ โนจา พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.และพศิน แตงจวง

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง *"การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักนวัตกรรม PLC ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน : Development of an Academic Administration Model in Teaching and Learning Management by Using the Professional Learning Community (PLC) Innovation of Phrapariyattidhammaprajaiyavongsabadhana School, Li District, Lamphun Province"* เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์นั้น (ISSN : ๒๖๗๒-๙๗๙๒, ออนไลน์) ซึ่งอยู่ในกลุ่ม ๒ (TCI 2) ทั้งนี้ การรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ไปจนถึง วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ในการนี้ กองบรรณาธิการวารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์ได้ตรวจสอบเอกสาร และขอเรียนให้ท่านทราบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาของท่านแล้ว ผลการพิจารณาและประเมินผลงานอยู่ในระดับ **ดี** จึงเห็นสมควรให้รับตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยดังกล่าวในวารสาร มจร.หริภุญชัยปริทรรศน์ ซึ่งกำหนดการเผยแพร่ผลงานในปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม) ๒๕๖๗

ทางบรรณาธิการวารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์ ขอขอบพระคุณและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการส่งผลงานเพื่อการตีพิมพ์ผลงานของวารสาร ฯ โอกาสต่อไป

เรียนมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์)
บรรณาธิการ วารสาร มจร หริภุญชัยปริทรรศน์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ประสานงาน : สำนักงาน วารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์ หัวหน้ากองบรรณาธิการ
โทรศัพท์ ๐-๕๓๕๖-๓๑๖๓, ๐๘๙-๒๙๐-๙๗๗๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายวีรวัฒน์ โนจา
วัน เดือน ปีเกิด	1 มกราคม 2531
สถานที่เกิด	23/2 บ้านเด่นยางมูล หมู่ 12 ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	23/2 บ้านเด่นยางมูล หมู่ 12 ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2552-2557	ศึกษาศาสตรบัณฑิต เอกการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม (จศป.) โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ตำแหน่งครูสอน
พ.ศ.2558-2560	หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม พระชัยยะวงศาพัฒนา
พ.ศ.2561-2562	ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะ วงศาพัฒนา
พ.ศ.2562-2563	ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะ วงศาพัฒนา
พ.ศ.2564-2565	หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะ วงศาพัฒนา